

WIM DE BOCK

**JAN
BOSKAMP
GEEN
GEZEIK**

voetbal
INTERNATIONAL

JAN BOSKAMP GEEN GEZEIK

Niet zo lang geleden was Jan Boskamp nog vooral een 'Belgisch fenomeen'. Want de ex-Feyenoorder bouwde zijn loopbaan als speler en als trainer toch voornamelijk bij onze zuiderburen uit. Maar Nederland heeft Boskamp gelukkig opnieuw ontdekt nu hij met pensioen is, als tafelgast in het voetbalpraatprogramma Voetbal International. Daar deelt hij klappen uit aan Gijp en is hij verder helemaal zichzelf. Van woede-uitbarsting tot schaterlach: Boskamp is altijd Boskamp, het hart op de tong, een mix van Rotterdamse branie en Brusselse bravoure. Een man met een olifantenhuid, maar ook met een klein hartje, getekend door het drama in zijn leven.

In dit boek neemt Boskamp geen blad voor de mond. Wat je leest, is zijn leven, van Rotterdams schoffie tot wereldburger. In de eerste plaats is Boskamp altijd zijn heerlijke zelf, puur en ongekunsteld, en verder geen gezeik.

ePUB

voetbal
INTERNATIONAL

Geen Gezeik

WIM DE BOCK

GEEN GEZEIK

VOETBAL INTERNATIONAL

INHOUD

- 1 Schoffie in Rotterdam
- 2 Feyenoord voor altijd
- 3 Acht jaar trouw aan RWDM
- 4 Tussen Vlaanderen en Amerika
- 5 Drie keer kampioen met Anderlecht
- 6 Tussen Vlaanderen en Georgië
- 7 Jenny wilde leven
- 8 Op de vlucht naar verre oorden
- 9 Terug naar België en met pensioen
- 10 Het gevecht met de weegschaal
- 11 Met Oranje bij Videla
- 12 De Rode Duivels
- 13 Toch nog beroemd in Nederland

Over Boskamp

- Aad Boskamp
- Wim Jansen
- Robert L'Ecluse
- Johan Derksen

1. SCHOFFIE IN ROTTERDAM

In Nederland ben ik Jan, in België zeggen ze Johan. Officieel heet ik Johannes Boskamp, zo staat het in mijn paspoort, maar mijn familie heeft me altijd Jan genoemd. Mijn vader heette ook Jan en mijn eerste zoon is ook Jan, 't is een traditie.

In Nederland noemt iedereen me Jan. Toen ik op m'n 25ste bij RWDM ging voetballen en in België ging wonen, hoorde ik dat mensen mij Johan noemden. Dat was misschien begrijpelijk, wegens die *Johannes* in mijn paspoort, maar in het begin keek ik er toch raar van op. De eerste dagen protesteerde ik nog, zo van: *Het is wel Jan, niet Johan!*, maar dat gaf ik al snel op. Ze bléven Johan zeggen. Ik maak daar allang geen punt meer van. In Nederland ben ik dus Jan, in België ben ik Johan.

Ik ben geboren op 21 oktober 1948 in Rotterdam. Ons huis stond in de Woelwijkstraat in de volkswijk het Oude Noorden. Mijn vader Jan en mijn moeder An waren doodgewone hardwerkende mensen.

Mijn vader werkte eerst bij de Post, maar hij verdiende daar niet zo veel mee. Toen is hij gaan rijden als vrachtwagenchauffeur voor de fruithandel van de familie van mijn moeder. Zo'n vier keer per week moest hij heen en weer naar het buitenland, Duitsland, Frankrijk... Dat was keihard werken, hoor. Hij deed meestal nachtritten, kwam afgepeigerd thuis en probeerde dan overdag nog een beetje te slapen, natuurlijk.

Mijn moeder werkte in de fruitgroothandel van haar vader, helpen inpakken en zo. Zij was een ontzettend sterke vrouw, mijn postuur heb ik van háár. Een jaar of twintig geleden is ze overleden. Ze had gewoon een uiltje geknapt, dat deed ze vaak 's middag, ze ging telefoneren en toen gebeurde het. Mijn vader heeft haar gevonden, hartstilstand. Ze was nog heel gezond, nooit was ze ziek, niets wees erop dat er iets akeligs komen zou. Maar je mag zo sterk zijn als een beer, als het tikkertje niet meer meewil, is het over.

Toen mijn moeder overleed, beheerden mijn ouders al een tiental jaar samen een soort camping met caravans en vakantiehuisjes, in Baarle-Nassau, Nederland, of Baarle-Hertog,

België, dat weet ik niet precies, het loopt daar allemaal nogal door elkaar. Mijn ouders waren rasechte Rotterdammers. Dat ze uit Rotterdam wegtrokken om elders een camping te beginnen, daar schrok ik destijds wel van.

Mijn vader was 82 toen hij overleed. Hij woonde alleen in dat huisje in Baarle-Nassau, of Hertog. Hij had er al zijn vrienden, deed een klusje hier en daar en zo bleef hij jong. Op een dag ging ik hem 's morgens bezoeken, hij was er niet. De hele dag bellen, niets. Toen is de dochter van mijn broer gaan kijken en zij heeft hem gevonden. Hij zat op een stoel, was zijn schoen aan het aantrekken, en toen is het gebeurd. Hij had zijn ene schoen al aan, zijn andere niet. Zo snel, zo vluchtig gaat het dus: tussen twee schoenen in blaas je je laatste adem uit. Het stelt niks voor, hoor, het leven, het is zo voorbij. Het raarste voor mezelf vond ik dat het van de ene op de andere dag gebeurde. Het ene moment lijkt er niets aan de hand, praat je nog met elkaar. En het andere moment zijn je beide ouders er niet meer.

Vooraf toen ik nog bij de jeugd speelde, zaten mijn vader en moeder elke dag bij het voetbalveld. Mijn vader bleef meestal kalm, al kon ik niets goed doen in zijn ogen. Het was altijd van 'dat kon beter' en 'dat leek nergens op'. Mijn moeder was veruit de fanatiekste, die kon schreeuwen, zeg!

Toen ik in België ging voetballen, zijn ze niet vaak meer komen kijken. Ik geloof dat mijn vader me af en toe nog gezien heeft als speler bij RWDM. Maar ze zijn bijvoorbeeld nooit naar Anderlecht komen kijken toen ik er trainer was.

Tot zijn dood volgde mijn vader vanaf een afstand nog wel wat ik deed, hoor, en hij was bezorgd als mijn ploegje verloren had. Maar verder ging zijn interesse niet en dat was fijn zo. Hij heeft wel altijd gehoopt dat ik ooit een club in Nederland zou trainen, maar dat is er niet van gekomen. En het zál er niet meer van komen ook.

Het geduld heb ik van mijn vader. Ik weet dat ik bekendsta als iemand die makkelijk ontploft, maar eigenlijk is dat niet helemaal terecht. Met de jeugd bijvoorbeeld kan ik ontzettend veel geduld hebben. Ik ben bereid om jonge voetballers véél kansen te geven, het kan lang duren

voordat ik boos word. Thuis ben ik ook helemaal geen schreeuwer. Ik ben eerder verlegen en kalm. Het is alleen als het mij eventjes te veel wordt, dat alles rood wordt voor mijn ogen en dat ik ontplof. Dat fanatieke heb ik van mijn moeder, net als mijn lichaamsbouw.

Nog niet zo lang geleden zat ik te bellen in de auto – ik weet dat het niet mág – toen er plots een andere auto naast mij schoof. Die mafkees begon gebaren te maken en te toeteren. Ik stapte dus uit en vroeg wat er scheelde. Die kerel stapte ook uit, minstens een kop groter dan ik, zúlke armen, en die zei: *Fils de pute*. Nou kan ik niet veel Frans, maar ik weet wel dat dat *hoerenzoon* betekent. En als er nou iets is dat ik onmogelijk verdragen kan, dan is het dat ze mijn moeder beledigen. Dus ik raak die gast vol op zijn knikker, hij onderuit. Ik sloeg echt op tilt, op zo'n moment ben ik nog helemaal dat Rotterdamse schoffie dat geleerd heeft om uit te halen als dat nodig is. Dan komt er een waas voor mijn ogen...

In een mum van tijd stonden er een paar politiewagens om me heen. Pas na een tijdje ben ik gekalmeerd. De kranten stonden er vol van, natuurlijk, *Boskamp ramt kerel op straat*, kan je nagaan. Ik ben overigens helemaal niet agressief, hoor. Maar als het te veel is, is het te veel. Dat is mijn temperament, kan ik niks aan doen.

Als jonge gast in het Oude Noorden loste je je problemen zelf op. Met de vuisten als het moest. Je werd opgevoed op de straat en door de straat. Ik kon mijn mannetje staan, nog altijd. Ik ben altijd gewend geweest om voor mezelf op te komen, om zelf mijn zaakjes te regelen en om niet te lopen janken. Gezeik werd niet getolereerd.

Familie heb ik niet echt meer in Rotterdam, behalve mijn broer Aad. Misschien woont er nog wel verre familie, maar die ken ik dan totaal niet. Als ik ze op straat zou tegenkomen, ik zou ze niet herkennen. Op familiebezoek, dat is nooit wat voor mij geweest. Ik bleef liever thuis. Ja, op de begrafenis van mijn vader en moeder was er wel familie, neven en nichten en zo. Die geef ik dan beleefd een hand, maar dat is het dan. Ook mijn zoons zie ik in principe niet zo vaak, dat hoeft voor mij niet. Als ik weet dat het goed met ze gaat en dat we op elkaar kunnen rekenen als dat nodig is, heb ik er geen behoefte aan om daar op de koffie te gaan. Wat ik wél wil, is dat ik mijn kleinkinderen één keer in de week zie, daar hou ik me wel aan.

Word ik toch nog sentimenteel, op mijn oude dag...

Mijn drie jaar jongere broer Aad is precies mijn vader. Hij is heel anders dan ik, niet zo dik ook. Ik was een boef, hij niet. Terwijl ik buiten een balletje trapte, zat hij vroeger altijd te knutselen. En ook nu nog doet hij niks liever dan klussen, net zoals mijn vader dat deed. Altijd bezig. Als je die twee de keuze zou geven: we gaan een kast maken of we gaan naar een voetbalwedstrijd kijken, dan kozen ze voor het eerste.

Aad vond voetballen geen zak aan en dat is nog altijd zo. Het boeit hem totaal niet. Ik denk niet dat hij ooit één wedstrijd van mij gezien heeft. Als we elkaar zien, praten we dan ook nooit over voetbal. Zijn vrouw wel, die was keeper bij HOV Crooswijk, daar hebben ze elkaar ontmoet.

Aad is zwart-wit, altijd rechtdoor. Als hij je niet mag, dan kun je niks goeds meer doen. Als hij je wel mag, dan kun je niks verkeerd doen. Mijn broer werkte vroeger bij de gemeente Rotterdam. Hij moest moeilijke jongeren, boefjes eigenlijk, begeleiden bij het werken in parken en tuinen, als deel van een heropvoedingsproject. Nou, ik geloof dat hij in zijn eentje veel meer spitte dan die gasten samen... Enkele jaren geleden heeft hij een hersenbloeding gehad, en toen is hij gestopt met werken. Hij komt nu nog regelmatig bij me thuis om de tuin te onderhouden. Dan zien we elkaar nog eens. En in Rotterdam ga ik hem ook weleens bezoeken. Maar over voetbal praten we dus nooit. Nou, dat hoeft ook niet. Ik vind het prima zo. Genoeg andere mensen om lekker over voetbal te lullen.

Mijn vader heeft wel gevoetbald, bij de Postduiven, de ploeg van de Post. Dan ging ik vaak mee, om te kijken, mijn broertje niet natuurlijk. Dan moesten we heel vroeg weg naar een of ander veldje waar je soms eerst nog de koeien van het veld moest jagen en waar je de bal uit de sloot moest halen. Dat was een andere wereld, heerlijk!

Wij voetbalden meestal op straat – er reden nog nauwelijks auto's! – of op gravel, zwarte koolas, in het sportcentrum Schuttersveld. We speelden *die straat tegen die straat* en we organiseerden heuse kampioenschappen. Dan stonden er soms echt drie- of vierduizend

mensen te kijken. De volwassenen speelden, de kinderen speelden, en iedereen uit de buurt kwam kijken. Dat waren echt voetbalfeesten, heerlijk om dat mee te maken!

Nu lopen we, vooral in België, soms te zeuren dat de velden niet goed zijn en dat dat een enorme handicap is voor de jeugdopleiding. Maar eigenlijk leer je als voetballer qua technisch vermogen en qua lichaamsbeheersing meer op straat of op het strand. De beste voetballers van de wereld, vooral de Zuid-Amerikanen en de Afrikanen, hebben vaak leren voetballen met een slechte bal in een steegje of op het zand. Hoe slechter de omstandigheden, hoe meer je verplicht bent je techniek en je bewegingen extra fijn te ontwikkelen. Vallen op de straatstenen of op gravel, dat doet pijn. Dus moest je je staande houden, en zo leerde je je lichaam in alle omstandigheden in evenwicht te houden.

Ik heb echt een fantastische jeugd gehad. Zorgen had ik niet en ik was eigenlijk ook al heel vroeg volwassen.

Mijn ouders stimuleerden me niet om voetballer te worden. Mijn moeder vond het eerst maar niks, zij wilde vooral dat ik mijn best deed op school.

Eerst stuurden ze me naar een katholieke school. Vraag me niet waarom ze dat deden, want voor de rest van mijn leven zijn we nooit een kerk binnen-geweest. Ik vond die school een vreselijke plek. Je werd helemaal gek van alles wat er naar je hoofd werd gegooid. Met zo'n lineaal sloegen ze keihard op je handen of ze trokken je aan je haar of aan je oren. Nou, dan kenden ze Boskamp nog niet. Ik was een jaar of negen en toen heb ik zo'n stoeltje naar de kop van die schoolmeester gegooid. Toen was het over en hebben ze mij naar een gewone school gestuurd, de openbare school, en daar vond ik het veel leuker.

Toen ik twaalf was, wilde mijn moeder me naar de ambachtsschool sturen, maar ik wilde totaal iets anders. Ik wilde gaan varen zoals mijn vriend, Rinus Steenbergen, mijn ploeggenoot bij HOV (Hoop op Vooruitgang) Crooswijk. Later is Rinus zelf nog profvoetballer geworden bij SVV, maar in die tijd werkte hij als, een hulpje op een boot. En hij verdiende een aardig pakkie centen door elke week van maandag tot vrijdag op die boot te gaan zitten. Genoeg om naar de film te gaan en zo. Dat wilde ik ook, dus vroeg ik dat aan mijn moeder. Ze zei: 'Okay, ga maar varen, maar dan moet je hier niet meer binnenkomen.' Ja, toen was het gelijk over.

Dat varen kon ik wel vergeten...

Met twaalf jaar en acht maanden was ik genoeg naar school geweest. En dus ging ik werken in de fruithandel. Eerst bij de zus van mijn vader, op de markt. Na een maand ging ik werken bij Heijkoop, bij mijn opa van moederskant die een eigen fruithandel had. Ik moest om vier uur 's morgens al uit mijn bedje om op tijd te zijn op de markt. De winkeliers kwamen daar 's morgens hun waren inkopen, tegen zeven uur was dat afgelopen. Daarna moest ik met de tram naar het pakhuis in Schiedam, kisten sjouwen met bananen en zo, soms wel twaalf werkuren per dag. Dat moet je jongens van twaalf nu maar eens vragen...

Ik verdiende toen heel wat, hoor, zelfs meer dan mijn vader, want ik werkte én ik voetbalde. Ik verdiende alles bij elkaar wel zeven- of achtduizend gulden per jaar. Ik had dus geld, maar ik moest het thuis wel allemaal afgeven. Als ik wat voor mezelf zou hebben gehouden en dat kwam uit, nou dan had ik een enorme klap voor mijn kanis gekregen. Ik vond dat niet onrechtvaardig, dat was nou eenmaal zo. Ik wist niet beter. Ik zag mijn vader en moeder verschrikkelijk hard werken voor een beetje geld en dus werd ik niet geacht om vervelend te gaan doen. Ook toen ik later veel geld ging verdienen als voetballer in België en als trainer, gaf ik altijd netjes mijn geld af aan mijn vrouw. Ik wist wel ongeveer hoeveel ik verdiende, maar verder had ik geen idee over hoe je dat geld moest beheren. Ik bracht het geld binnen, maar de financiën waren voor Jenny, gelukkig maar. Het interesseerde me niet om daarmee bezig te zijn.

Ik was veel aan de overkant van de straat bij mijn oma, de moeder van mijn moeder, die heeft mij voor een groot deel opgevoed. Oma was deels verlamd en als mijn opa er niet was, zorgde ome Dirk voor haar. Ome Dirk woonde bij mijn opa en oma in en was een veedrijver, die bracht Hollandse koeien met de boot naar Argentinië. Soms was die dus enkele maanden weg en dan zorgden wij voor oma.

Respect voor je oma was in die tijd vanzelfsprekend. Als je op een bepaalde tijd thuis moest zijn omdat het eten klaar was, dan deed je dat. Als je toch te laat kwam, kreeg je een peer. Nu zeggen ze dat je kinderen niet mag slaan. Maar als ik iets had uitgespookt, kreeg ik een pak rammel van mijn moeder. Die had echt kolenschoppen van handen, net zoals ik. Die was oersterk. Als die sloeg, dan deed dat pijn, maar ik vond dat normaal, dat hoorde erbij. Daar

hoefde je niet over te zeuren.

Ik heb me nooit minder gevoeld dan een ander. Ik was een zoon van arbeiders en ik vond dat prima. Natuurlijk, toen ik later in contact kwam met een andere wereld, zoals bij Anderlecht, merkte ik wel dat ik uit een heel ander nest kwam. Maar ik heb dat nooit als een gemis ervaren. Afgunst is me totaal vreemd. Ook als kleine jongen droomde ik nooit van meer geld of een mooie auto of zo. Dat interesseerde ons niet, daar waren we totaal niet mee bezig.

In onze Rotterdamse volksbuurt het Oude Noorden moest je trouwens helemaal geen kapes hebben. Daar komen nogal wat bekende voetballers vandaan, zoals Faas Wilkes, Coen Moulijn en Wim Jansen. Dat waren echt idolen in Rotterdam en de rest van Nederland, maar verder ook heel eenvoudige jongens. Wilkes was een absolute sterspeler en een dribbelwonder in de jaren veertig en vijftig, hij speelde bij Xerxes – toen nog een gereputeerde Rotterdamse club, ook Van Hanegem en Moulijn hebben daar gevoetbald – Inter Milaan en Valencia.

Moulijn was een monument voor Feyenoord. Wat Johan Crujff was voor Amsterdam, was Coentje voor Rotterdam: een held. Moulijn was linksbuiten, een heel klein mannetje met veel humor, de supporters waren gek op hem!

Drie jaar geleden ben ik er voor het laatst geweest, in het Oude Noorden, stiekem gaan kijken eigenlijk, maar ik herkende het bijna niet meer. Die wereld uit mijn jeugd is weg. Vroeger woonde er Rotterdamse arbeiders, nu wonen er vooral allochtonen. Ook werkvolk dus. Ik zeg niet dat het verpauperd is, maar het ziet er toch een stuk minder fleurig uit dan toen. Het is duidelijk dat de wijk lange tijd verwaarloosd is. Daar proberen ze nu wat aan te doen. Een heleboel huizen zijn al afgebroken of worden gerenoveerd. Er komt nog een dag dat ik het helemaal niet meer ga herkennen. Het huis van mijn ouders staat er ook niet meer. De winkelstraten, die zijn er nog, daar loop ik wel graag. Daar hoor je echt nog op z'n Rotterdamse mensen lopen zeiken, dat sarcasme, heerlijk. Maar het hart is eruit, uit het Oude Noorden. Ik zeg niet dat het slechter is, het is gewoon anders. Het Oude Noorden zoals ik dat heb meegemaakt, is er niet meer. Je kan daar niet bij blijven stilstaan. Die wereld is weg.

Ik voel me vooral nog Rotterdammer in De Kuip. Daar krijg ik dan de ene opmerking na de

andere over me heen, lekker lachen, volks, geen blad voor de mond. Gooien ze dingen keihard in mijn gezicht, mét de glimlach, over iets wat ik bij *Voetbal International* gezegd heb of over hoeveel bamiballen ik eet. Nou, dat vind ik heerlijk. Dan voel ik me weer honderd procent Rotterdammer. Maar zodra ik weer buiten De Kuip ben, rij ik liefst zo snel mogelijk weer terug naar België. Ik zou in Rotterdam of in Nederland niet meer willen wonen. Mijn thuis is in België.

De jongens uit de buurt in het Oude Noorden gingen geweldig goed met elkaar om. Op alle mogelijke manieren probeerden we aan een centje of iets lekkers te komen. We reden achter op de tram naar de veiling toe, en dan klauwden we al rijdend hele bakken met tomaten of appels leeg. Dat was geen diefstal, dat was bezigheidstherapie, dat was normaal tijdverdrijf. We jatten ook lege melkflessen, die de mensen buiten aan de deur zetten. Dat was goed voor een kwartje statiegeld. Of we gingen lood, koper en zink pikken uit oude huizen die in wederopbouw waren, en we gingen dat verkopen aan de lorrenboer. Met dat geld konden we dan naar de film, *Winnetou* of *The Lone Ranger* of zo, dat was een geweldig evenement in die tijd.

In het Oude Noorden kon je echter niks doen zonder dat iemand het gezien had. Je wist gewoon van elkaar wat je deed, je leefde mét elkaar. En als iemand het gezien had, dan wist al gauw de hele buurt precies wie wat gedaan had. De politie betrapte me op een keer na zo'n diefstal, ik moet zeven geweest zijn, en bracht me naar het bureau. Dan moest mijn moeder betalen voor wat ik gepikt had en kreeg ik wéér een peer.

Liegen, dat hoorde niet. Zo ben ik opgevoed: wees altijd recht voor zijn raap, zeg wat op je lever ligt, geen gezeik. Ik durfde weleens te spijbelen en mijn broertje verklikte me dan. Dan vroeg mijn moeder 's avonds waar ik gezeten had. Als ik zei: *Op school*, kreeg ik weer verschrikkelijk op mijn kanis. Zo leer je het wel!

Hoewel het leven in het teken stond van werken-werken-werken, was er ook weleens tijd voor ontspanning. Mijn vader had een motor, een NSU, en dan ging ik tussen mijn vader en mijn moeder zitten en reden we op vakantie, bijvoorbeeld naar Monschau. Dat was heerlijk, die riviertjes en die bergen. Toen mijn broertje wat ouder werd, kochten we een auto, want met z'n vieren op die motor, dat ging natuurlijk niet. Dan trokken we naar het strand, naar Hoek

van Holland of naar Scheveningen. Vaak ook met de fiets, 33 kilometertjes, dat was niks. En ook perfect veilig, want er reden nog helemaal geen auto's!

Ik heb altijd graag gefietst en ik ben ook altijd helemaal gek geweest van de wielersport. Je had in Rotterdam de Zesdaagse en daar ging ik met grote bewondering kijken naar Leo Duyndam en René Pijnen, die waren fantastisch. Ook in België ben ik het wielrennen altijd blijven volgen. Eddy Merckx was eerst supporter van RWDM, die heb ik daar leren kennen. Hij is toch de allergrootste, een geweldige man.

Ik vind het wielrennen een fantastische sport. Als de Tour is of de Ronde van Vlaanderen, dan zit ik aan die buis gekluisterd, dan wil ik álles zien van de eerste tot de laatste minuut. Vroeger ging ik ook vaak op uitnodiging de koers ter plaatse volgen. Maar je ziet het het best op televisie, dan beleef je vanuit je stoel echt alles mee alsof je erbij bent.

Al die dopinggevallen hebben mijn bewondering voor het wielrennen niet aangetast. Je moet wel verschrikkelijk naïef zijn als je denkt dat je vijf cols op een dag over kan op basis van Hollandse drop. Het verbaast me dus totaal niet dat er allerlei vormen van *medische begeleiding* geweest zijn en nog bestaan. De vraag is: maakt dat die sport minder groot, maakt dat die wielrenners bedriegers? Nou, ik vind van niet.

Hoever moet je ook teruggaan? Gaan we nou alle prestaties sinds Tom Simpson als bedrog beschouwen? Denk je dat de ene meer gepakt heeft dan de andere? En wie gaat er nu nog uitmaken wie er boter op het hoofd had en wie niet?

Ik heb veel meer problemen met die Tyler Hamilton dan met Lance Armstrong. Die Hamilton heeft meegegeten van het potje, die hebben ze dan gepakt en dan gaat hij de heilige uithangen. Ik heb op straat geleerd: je gaat je maten niet verlinken. En dan die Greg LeMond, die janker, die zou dan zelf nooit doping gebruikt hebben.

Ik begrijp niet waarom daar allemaal zo'n heisa rond gemaakt wordt, rond die doping. Iedereen wist het toch? *Boogerd bekennt!*, lees ik dan. Nou, dan breekt mijn klomp. Alsof er nog iets te bekennen viel. En alsof die hele Rabobank daar niets van wist, dat kan ik me niet voorstellen.

Ik zeg niet dat al die coureurs niks verkeerd gedaan hebben. Ik kan er alleen niet tegen dat daar zo schijnheilig over gedaan wordt én dat de ene de andere gaat beschuldigen. Ze hebben allemaal meegedaan, hoor. Natuurlijk, als je bijvoorbeeld als journalist een persoonlijke band

had met Armstrong en als die vijftien jaar lang tegenover jou gezworen heeft dat hij niets pakte, dan ben je ontgoocheld als blijkt dat hij wél genomen heeft. Dan is het alsof een held van zijn voetstuk gevallen is! De vraag is: hoe naïef kon je zijn om die man vijftien jaar lang te geloven?

Er zal wel wat doping rondhangen in het topvoetbal. Maar dat is toch eerder uitzonderlijk, dat weet ik absoluut zeker. Ik loop nou toch al tientallen jaren rond in dat wereldje, echt, doping is een zeldzaam fenomeen in voetbal. In principe heb je 't ook niet nodig. Voetbal is een heel explosieve sport, veel contact, anderhalf uur lang. Het is tactiek, het is techniek, het is teamgeest, het is agressiviteit, het is duelkracht, het is snelheid, het is zoveel meer dan pure uithouding.

Wielrenners durven weleens neer te kijken op voetbal, alsof dat maar een flauw spelletje is voor watjes. Dat is onterecht. Het zijn gewoon twee totaal verschillende disciplines. Voetballers lopen gemiddeld tien kilometer in één wedstrijd. Als je dan op een WK of een EK de finale speelt, heb je toch zes keer tien kilometer moeten lopen in drie weken tijd. Dat is echt niet niks!

Vergeet ook niet dat wielrenners altijd weer diezelfde beweging moeten uitvoeren, maar dat voetballers hun hele lichaam in de strijd moeten gooien. Het tackelen, het contact, het duwen en trekken, de agressie: dat is enorm slopend. Nee, ze moeten het voetballen fysiek echt niet onderschatten, hoor. Drie weken lang een Tourrit rijden, dat lukt nog net. Maar drie weken lang elke dag een voetbalwedstrijd spelen op het hoogste niveau, dat zou echt niemand kunnen. Voetballen is zo belastend, dat je veel meer recuperatietijd nodig hebt.

Hoeveel kilometer voetballers precies lopen, is eigenlijk niet zo belangrijk. Hoe je beweegt, is veel belangrijker dan hoeveel afstand je aflegt. Als je de middenvelders van Barcelona ziet, die zijn constant in beweging, de ruimte zoeken, zich vrijlopen, die veranderen ook heel de tijd van positie. Met alleen lopen-lopen-lopen als een kip zonder kop bereik je niets. Eigenlijk is het de bedoeling dat je als voetballer minder loopt dan de bal. En als je het speelveld kleiner maakt en je goed stáát, dan hoef je zelfs niet zo veel te lopen. Centrale verdedigers hoeven zich niet suf te lopen, die moeten zich zo organiseren dat veel lopen niet nodig is.

Maar natuurlijk heb ik wel ontzettend veel bewondering voor wielrenners, ze gaan zes keer kapot en toch blijven ze maar doorgaan. Soms vallen ze, staan ze bloedend weer op en fietsen ze gewoon verder: dat is heldhaftig! In het voetbal heb je helaas dat theater, dat gaan liggen bij een klein tikkie, puur om de tegenstander een kaart aan te naaien of om tijd te winnen.

Doping of geen doping, het wielrennen krijgen ze echt niet kapot. Net als het voetbal. Dat zijn toch dé twee volkssporten, alle andere verdwijnen daarbij in het niets.

Mijn opa was duivenmelker. Als de duiven binnenkwamen, dan moest je die klokken. Dan moest ik een oogje in het zeil houden en mijn opa uit de kroeg gaan halen voor die klok. Mijn opa zat ze daar in die kroeg altijd lekker naar binnen te gieten. Ik vond dat verschrikkelijk. 's Avonds ging hij zijn prijs afhalen of wat praten met de andere duivenmelkers, en dan moest ik 'm weer uit die kroeg gaan halen, weer met een stuk in zijn kloten. Dan liep hij wat te schreeuwen op straat. Terwijl oma daar thuis in haar bedje lag!

Ik heb dronken mensen altijd vreselijk gevonden. Ze doen vervelend en ze zeggen allerlei erge dingen, en naderhand hebben ze dan het excuus dat ze dronken waren. 'Sorry, ik meende het niet zo, maar ik had wat gedronken', zeggen ze dan. Maar natuurlijk meenden ze het vaak wél.

Ik heb nooit van m'n leven één glas alcohol gedronken, geen druppel. Dat is voor een groot deel te danken aan mijn opa. Pas op, de mensen geloven dat niet, dat ik nooit drink. Want dan hebben ze me weer ergens *toeter* gezien. Zo zie je hoe mensen kunnen fantaseren. Ik weet niet wat het is, alcohol, en ik wil het ook niet weten, ik heb in mijn jonge jaren genoeg ellende gezien.

In mei 1940 hebben de Duitsers Rotterdam helemaal platgegooid. In een kwartiertje waren tienduizenden huizen kapot, tienduizenden mensen dakloos, honderden mensen dood. Het Oude Noorden werd grotendeels gespaard, maar het centrum was een waar slagveld. Ze hebben na de oorlog alles moeten herbouwen.

Toen ik jong was, begin jaren vijftig, verkeerde de stad nog helemaal in die wederopbouw, je

zag de ruïnes nog staan. Toen ik zeven was, kreeg ik van mijn moeder een boekje *Rotterdamse jongens in Duitse tijd*. Dat ging over hoe kinderen zich staande hielden en wat ze uitspookten in de oorlog. Dat maakte een diepe indruk op mij.

Thuis hoorde je niks anders dan over die oorlog. Die was constant aanwezig. Er was maar één soort slechte mensen, dat waren de Duitsers. En er was maar één goede Duitser, dat was een dode Duitser. Niks was erger dan een mof. Mijn oma heb ik zelfs niet één keer het woord *Duitser* in de mond horen nemen. Het was altijd van *kolere-moffen*. Daar groeide je mee op.

Tegenwoordig heb ik wel wat Duitse vrienden. Eén daarvan is Karl-Heinz Wissmann, met wie ik nog speelde bij RWDM. Hij woont nog steeds in België, aan de kust. Wij gaan samen weleens naar Barcelona kijken en zo. En ja, dat gaat. Ik zag Bayern München met 4-0 winnen tegen Barcelona. Toen zat ik samen met zeventigduizend Duitsers in dat stadion en ik heb genoten! Dus ik wil ook niet overdrijven met dat anti-Duitsers-gedoe. Maar bij veel Rotterdammers is die afkeer van de moffen altijd gebleven. Er zijn nog altijd oudere Rotterdammers die geen Duitser kunnen horen of zien, allemaal door die oorlog. Die weigeren ook maar één poot in Duitsland te zetten.

Iedereen heeft wel een kronkel, die van mij is dus de Tweede Wereldoorlog. Daar wil ik sinds mijn jeugd werkelijk álles over weten. Ik lees er ook ontzettend veel over, vooral biografieën over de nazikopstukken. Als ik een boek heb en er komt een nieuwe druk met nieuwe feiten, dan koop ik die óók, niks mag me ontsnappen. Ik heb misschien wel duizend boeken over die oorlog. Een museum, normaal zegt me dat totaal niets, behalve als het over de oorlog gaat. Ook concentratiekampen heb ik al bezocht, Auschwitz-Birkenau en Breendonk. En ik zou ook Pearl Harbor nog willen bezoeken en dat nieuwe oorlogsmuseum in Mechelen, de Kazerne Dossin.

Ik heb honderden dvd's en video's erover. Ik bestel die overal, ook in het buitenland. Als ik thuis op mijn bank lig, dan kijk ik of naar voetbal, of naar een leuke film of het nieuws, of lekker naar mijn dvd's over de oorlog. En soms kan ik het dan niet laten om *TERINGMOFFEN!* te schreeuwen, ook al heb ik sommige beelden al tien keer gezien en ook al kunnen die moffen van nu er ook niets aan doen. Maar het is sterker dan mezelf.

Ik heb heel veel monumenten en begraafplaatsen over die Wereldoorlog bezocht. Maar nooit heb ik een voet gezet op een Duitse begraafplaats. Terwijl ik natuurlijk weet dat die arme jongens ook maar deden waartoe ze verplicht werden. En toch... ik kan het niet.

Ik kan er met mijn domme kop ook niet bij hoe veertig miljoen Duitsers plots als één man achter zo'n mafkees zijn gaan aanlopen. Daar lees ik dan over, hoe dat kán. En dan begrijp ik dat grote bedrijven die Hitler aan de macht hebben geholpen, hem hebben gesponsord, om de crisis te overwinnen. Nou, daar leer je dan van, hoe lelijk mensen kunnen zijn als alles voor geld moet wijken.

2. FEYENOORD VOOR ALTIJD

Al op mijn zevende had ik me aangesloten bij HOV Crooswijk, daar speelden al de jongens uit de buurt. Iedereen kende elkaar. Het Oude Noorden en Crooswijk waren twee volkswijken naast elkaar, en de Rotte, het riviertje dat Rotterdam zijn naam gegeven heeft, liep ertussen. HOV was niet ver van huis, in een kwartiertje was ik er.

Toen ik bij de C1 speelde, op mijn twaalfde, kon ik naar Feyenoord toe. Toen ben ik daar een week gebleven, maar ik vond het niks. Ik ben teruggekeerd naar HOV, ik wilde gewoon bij mijn vrienden blijven, bij mijn eigen cluppie.

Het jaar daarop nodigde ook Sparta me uit om een weekje mee te trainen. Meneer Fred Blankemeijer, hij is er intussen ook al niet meer maar hij heeft tot zijn 84ste voor Feyenoord gewerkt, moet dat gehoord hebben. Hij wist álles wat er in het Rotterdamse voetbal gaande was en hij kwam me opzoeken, 's morgens in de fruithandel. 'Je moet hier toch niet werken', zei hij. 'Zwaar werk en zo vroeg opstaan. Kom toch bij ons, bij Feyenoord. Je moet alleen maar voetballen en verder wat klussen doen op de club: schoenen poetsen, kleedkamers schoonmaken, paaltjes verven... Alleen maar met voetbal bezig zijn. Wat denk je?' Nou, dat aanbod kon ik niet weigeren. Zo werd ik dus eigenlijk *profvoetballer*, volledig in dienst van Feyenoord, op mijn veertiende. Ik voetbalde, ik trainde, ik gaf zelf training bij de jeugd en ik voerde wat klussen uit in het trainingscentrum. Wérken kon je dat niet noemen, ik heb eigenlijk heel mijn leven niet gewerkt.

Ik was altijd al een fanatiek fan van Feyenoord geweest, al van toen ik vier of vijf jaar oud was. Mijn vader scheurde op zondag de kaartjes af voor de wedstrijd, hij was suppoost. Dan ging ik mee, om twaalf uur zat ik al in De Kuip, hele hopen bitterballen en kroketten naar binnen te werken. Als we dan verloren hadden, was ik doodziek en kotste ik alles erweer uit.

Het Legioen van Feyenoord is uniek. Ik denk dat het de club is van zestig procent van de

Nederlandse bevolking.

Ajax, dat was de vijand, dat waren de rijke Amsterdammers, al kunnen die mensen er daar natuurlijk ook niks aan doen. Feyenoord was en is de club van de arbeiders, van de gewone man. In Rotterdam is keihard werken het belangrijkste, in Amsterdam moet het ook nog eens mooi voetbal zijn.

Dat lied van Feyenoord: *Hand in hand kameraden*, dat heb ik vaak meegezongen. Dat is toch ons lied. Zoals ze het in De Kuip zingen, zo zingen ze het nergens anders.

In die tijd was Feyenoord ook groter dan Ajax. Feyenoord was in 1970 de eerste Nederlandse club die Europa Cup I won, de eerste die de Intercontinentale beker won (ook in 1970) en de eerste die de UEFA Cup won (in 1974). Later is Ajax gaan overheersen, en nog later kwam ook PSV erbij.

Natuurlijk blijft Feyenoord voor mij altijd de allergrootste club, maar ik moet toegeven dat Ajax de voorbije decennia meer eigen jeugd heeft voortgebracht. Kijk maar eens wat er allemaal uit die Ajax-school is gekomen door de jaren heen: Crujff, Bergkamp, Kieft, de broertjes de Boer, Davids, Bosman, Kluivert, Vanenburg, Seedorf, Van der Vaart, Sneijder, Van der Sar, enzovoort.

Terwijl, sinds de gouden generatie van Happel in de jaren zeventig, Feyenoord toch maar een wisselvallig parcours heeft afgelegd. Je had nog die landstitel in 1984, met Crujff en Gullit. En in de jaren negentig waren we nog twee keer kampioen. De laatste keer in 1999 – zo lang is het al geleden dat we nog een keer de beste waren – maar ook dan kan je niet zeggen dat we het deden met uitblinkers uit de eigen jeugd.

Vanaf 2007 werd het nog erger: er werd maar gekocht en gekocht, terwijl de schulden zich opstapelden. Ik moet zeggen: dat was *mijn* Feyenoord niet meer, ik herkende de club niet meer. Je zag mij zelden in De Kuip toen.

Maar zoals zo vaak hadden die schulden ook een goede kant: daardoor was het gedaan met kopen en móésten ze wel saneren en op de eigen jeugd rekenen. Nou, dat hebben ze schitterend gedaan, moet ik zeggen. Wat ze de laatste vier jaar voor elkaar hebben gekregen, is bijna alle schulden wegwerken én de jongens van Varkenoord laten doorstromen. Nu zijn er

zeven of acht gasten uit de eigen opleiding die in het basiselftal staan. Dat is heel uitzonderlijk bij Feyenoord. In de grote ploeg van de jaren zeventig, waar ik in zat, stonden wel veel Nederlanders, maar ook niet veel eigen producten. Maar nu zijn het vooral jongens uit de eigen kweek die in de ploeg staan en het is te hopen dat ze die koers blijven volgen. Het is ongelofelijk hoe positief de supporters daarop gereageerd hebben. Het stadion is weer altijd uitverkocht.

Wat je gezien hebt bij Feyenoord zie je bij veel clubs die in financiële nood komen: het is pas als er geen geld meer is, dat clubs de jeugd weer kansen gaan geven. Dortmund was ook bijna failliet en toen zijn ze jonge gasten gaan zoeken, tot in de lagere divisies. En kijk: finale Champions League!

Voor Feyenoord was het al de tweede keer dat ze klaar waren voor de sloop. De eerste keer heeft *Wimpe* Jansen het rechtgezet en nu waren het de directeuren Eric Gudde en Martin van Geel die enerzijds flink hebben bespaard en anderzijds toch de kwaliteit hebben doen toenemen. Al moet ik zeggen dat de grootste verdienste voor het sportieve succes van Feyenoord toekomt aan de mensen op Varkenoord. Als ze niet op de mensen van de jeugdopleiding hadden kunnen terugvallen, dan was er niets meer geweest. De voorbije vier jaar kreeg de Feyenoord Academy telkens de Rinus Michels Award voor de beste jeugdopleiding in Nederland, dat zegt toch wel wat.

Bij Ajax is het even wat minder geweest, maar nu Johan Crujff daar weer veel te zeggen heeft, zie je dat, net als bij Feyenoord, ook daar weer aan de jeugdopleiding getimmerd wordt, met veel oudspelers erbij en zo. Ajax zal daar binnen enkele jaren zeker ook de vruchten van plukken. Al kan je niet zeggen dat het eerste elftal het momenteel niet goed doet – Frank de Boer doet het daar wel fantastisch, moet ik zeggen.

Nu ik niet meer werk als trainer, ga ik weer bijna elke week kijken naar Feyenoord. Zeker naar alle thuiswedstrijden, en af en toe ook bij uitwedstrijden. Als het koud is, draag ik ook mijn Feyenoord-sjaal. Ik ben weer net zo'n fanatieke supporter als zestig jaar geleden. Toen zat ik daar, als ukkie, terwijl mijn vader de kaartjes scheurde. En ik zit er dus nog. Ik weet niet wat dat is, die club laat me niet los.

Ik zit er liefst alleen, in een hoekje. Ik zou ook bij de oud-Feyenoorders kunnen gaan zitten, maar dat doe ik dus niet. Niet dat ik niet graag dol of praat met die gasten, met Rinus, met Jopie, met Willem... Soms worden de oud-spelers op het veld in het zonnetje gezet, vóór een wedstrijd. Dan bèn ik er wel, maar ik ga niet mee het veld op. Daar worden ze gek van! Ze weten dat ik er ben, dat ik in de tribune zit, maar ze krijgen me niet naar beneden om bloemen te ontvangen of een foto te laten maken. Dat interesseert me gewoon niet. Ook van Anderlecht en mijn andere ex-clubs krijg ik regelmatig een uitnodiging voor een of andere receptie, reünie of huldiging. Daar ga ik nooit op in. Ik babbel graag met die mensen, ik ga ook graag naar wedstrijden kijken, maar als het een beetje te officieel wordt, dan ben ik weg. Kan er niks aan doen, zo ben ik.

Om de wedstrijden in De Kuip te zien, zit ik dus het liefst alleen, of met mijn kleinkinderen. Twee kleinzoons zijn tot nu toe niet zo geïnteresseerd in voetbal. Twee anderen zijn wél gek van het spelletje, de ene is voor Club Brugge, de andere voor AA Gent. Maar ze gaan graag af en toe mee naar De Kuip. Dat is dan ook fantastisch, die vijftigduizend mensen in dat schitterende stadion. Ook mijn kleindochters zijn al meegeweest. Die zingen dan uit volle borst mee, hoor, zelfs op z'n plat Rotterdams: *Niets is sterker dan dat ene woord: Feyenoord*. Als Feyenoord verliest, dan baal ik nog altijd als een stekker, net als zestig jaar geleden. En als er iemand denkt iets negatiefs te moeten zeggen over mijn cluppie, dan kan ik daar écht niet tegen. Ik mag slecht spreken over Feyenoord als daar reden toe is, maar een ander niet.

Ik schrok als veertienjarige helemaal niet van het niveau bij Feyenoord. Bij HOV en op straat had ik ook altijd met erg goeie voetballers gespeeld en ik kon me moeiteloos aanpassen. Ik ging trainen samen met mijn buurjongen die drie blokken verder woonde, Wim Jansen, nog altijd een van mijn allerbeste vrienden. Wim was twee jaar ouder dan ik. Ik heb later Feyenoord verruild voor een loopbaan in België, maar Wim is altijd *Mister Feyenoord* gebleven. Hij stond er vijftien jaar onafgebroken in de eerste ploeg! Tegenwoordig werkt hij nog altijd voor Feyenoord, als begeleider van de jeugdtrainers. We bellen elkaar nog wekelijks, voor mij is zo'n vriendschap eeuwig.

Ik werd drie keer jeugdkampioen met Feyenoord. Ik stond toen rechtsmidden, aanvallende middenvelder eigenlijk, dat was mijn positie. Het was pas bij RWDM dat ze van mij een verdedigende middenvelder hebben gemaakt, maar eigenlijk was ik helemaal niet zo opgeleid.

Op m'n twintigste werd ik voor één jaar uitgeleend aan Holland Sport, een club uit Den Haag die later met ADO gefuseerd is tot het hedendaagse ADO Den Haag. Dat kwam zo: ik deed mijn dienstplicht in Den Haag en dus was het dan makkelijker dat ik bij Holland Sport ging trainen en spelen. Ik speelde er in het seizoen 1969/70, toen Feyenoord de Europa Cup I won.

Ik reisde elke morgen met de trein naar de kazerne in Den Haag, ik moest er om acht uur zijn. Dan moest ik me gewoon even melden en mocht ik meteen weer weg, omdat ik voetballer was. Later op de dag was er nog wel een training bij Holland Sport, maar ik zat dus vanaf acht uur elke dag urenlang helemaal niks te doen in Den Haag. Ik werd daar doodziek van! Maar verder voelde ik me bij Holland Sport fantastisch, ook omdat er nogal wat andere Rotterdamse jongens speelden. We eindigden zelfs negende in de Eredivisie dat jaar.

Ik was al jeugdinternational geweest, maar dat jaar werd ik ook voor het eerst geselecteerd voor de A-ploeg van Oranje. Spelen deed ik niet, ik kon nou eenmaal mijn grote bek niet houden tegen bondscoach Georg Kessler en die vond dat niet zo leuk... Kessler – die later nog trainer werd bij onder andere Sparta, Anderlecht, PEC, AZ, Club Brugge, FC Antwerp, Standard en Fortuna Sittard – was ook al mijn trainer geweest bij de jeugdselecties. Kessler was zo iemand die geen enkele tegenspraak duldde, helemaal op zijn Duits. Als Kessler binnenkwam, dan moest je gaan staan voor je stoel en mocht je pas weer gaan zitten als hij dat zei. Nou, die onzin werkte bij mij niet, we lachten ons kapot. Iedereen weet dat ik van discipline en respect houd, maar ik heb als trainer voetballers nooit behandeld als kleine schoolkinderen, dat was gewoon belachelijk.

In die nationale jeugdselecties leerde ik ook Johan Crujff kennen, die was een jaartje ouder dan ik. Crujff was een enorme persoonlijkheid. Zelfs op de training deed-ie niks anders dan wijzen en zeggen hoe het moest. Hij stond altijd zo met zijn armen te zwaaien, net een

verkeersagent, hij bepaalde alles. En hij deed gewoon zijn zin. Soms, als hij werd opgeroepen voor Jong Oranje, zei hij gewoon dat hij geblesseerd was, want hij mocht Kessler niet. Later ook: als ze hem bij Oranje financieel niet gaven wat hij wilde, dan deed hij gewoon niet mee. Hij was een pionier in het verdedigen van de rechten van de profvoetballer.

Zo goed als-ie was! Ongrijpbaar! Ik heb meer dan één keer geprobeerd om hem te schoppen, maar dat lukte niet, hij was gewoon te snel, fantastisch.

Cruijff is ook gewoon een heel aardige jongen. Vaak worden mensen door de media en de buiten-wereld helemaal anders afgeschilderd dan ze werkelijk zijn. Een imago, dat sleep je mee.

Net dat jaar dat ik bij Holland Sport was, won Feyenoord dus de Europa Cup I. Daar was nog geen enkele Nederlandse club voorheen in geslaagd. Ajax was het een jaar eerder niet gelukt, zij verloren in de finale van AC Milan. Maar Feyenoord deed het dus wel. We wonnen met 2-1 van Celtic in de finale in Milaan. De volgende dag stonden ze met meer dan honderdduizend mensen op de Coolsingel in Rotterdam om de spelers toe te juichen.

Ikzelf stond daar niet tussen. Massa's zijn niks voor mij, veel te druk. Ik ga nooit uit mijn dak. Je kent die taferelen met die champagne en die polonaises na een kampioenstitel, daar doe ik dus niet aan mee. Daar ben ik veel te nuchter voor.

In de zomer van 1970, na mijn militaire dienst, ben ik teruggekeerd naar Feyenoord, dat toen zo ongeveer de beste ploeg ter wereld was. Nou ja, dat is Feyenoord eigenlijk altijd, maar toen was het écht. Feyenoord had toen een middenveld staan met wereldklasse: Wim Jansen, Willem van Hanegem en Franz Hasil. Kon je verwachten dat die Boskamp één van die drie eventjes uit de ploeg zou spelen? In dát elftal mocht je je in je handen wrijven als je twaalfde of dertiende man was.

Voorin hadden we Henk Wery, Ove Kindvall en Coen Moulijn. En achteraan Eddy Treytel in doel en Piet Romeijn, Rinus Israël, Theo Laseroms en Theo van Duivenbode in de verdediging. Een wereldploeg!

We hadden alles. We hadden kerels die altijd messcherp waren en er hun kop voor legden, zoals Theo – *De Tank* – Laseroms, die later nog een paar jaar voor AA Gent speelde en helaas

veel te vroeg overleden is, zoals Rinus Israël, die ze niet voor niets *Ijzeren Rinus* noemden, en zoals Wim Jansen. Maar we hadden ook het pure talent, de fijne klasse, zoals Coen Moulijn, zoals Franz Hasil die een ongelofelijke trap in zijn benen had en zoals onze Zweedse spits Ove Kindvall.

Kindvall was eigenlijk een heel nette, brave jongen en in het begin had hij het heel moeilijk met de ruwe mentaliteit in Rotterdam. Eigenlijk paste hij helemaal niet bij de club. Maar hij heeft er toch verschrikkelijk veel in het netje geschoten voor Feyenoord.

Dé grote figuur was Willem van Hanegem. Een wereldgozer, *De Kromme*, met een fabuleuze linker. Kwam ook uit een heel bescheiden nest, zoon van een visser uit Zeeland, verloor zijn vader, die iemand wilde redden, en zijn broertje bij het bombardement op Breskens in 1944 en heeft sindsdien een gloeiende hekel aan de Duitsers. Een uitzonderlijke persoonlijkheid, die in de media vaak nors overkomt, maar die eigenlijk een hele toffe kerel is. Die droge humor van hem, daar word je echt niet goed van!

Hoewel ik dus moest opboksen tegen een ongelofelijk stel goede voetballers, speelde ik, tot mijn vertrek naar RWDM in 1974, elk seizoen toch zo'n 25 wedstrijden voor Feyenoord. Samen met Joop van Daele was ik zo'n beetje eerste invaller.

Ik leerde ook enorm veel bij. In het begin zat ik nog gewoon wat rond te kijken in de kleedkamer. Pas na een maand of twee durfde ik wat te zeggen tegen die grote gasten. Op de training gaven die je een schop voor je flicker, jongen, goh! Israël, Laseroms, *De Kromme*: die zochten je constant, om je te testen. Ze schopten je echt in tweeën. Als je liep te janken, dan was het over. Dan werd je geliquideerd. Er werd verwacht dat je terugschopte, dat je niet als een mietje ging huilen bij het minste tikkie. Eén week trainen met die gasten en je was volwassen. Ook over het feit dat je reserve was, moest je niet lopen zeiken, want dan zouden ze je pakken tijdens de training. Dat was meedogenloos, gewoon. Je moest zwijgen en hard werken tot je kans kwam.

Ik herinner me een jeugdspeler, Henk van Leeuwen, een fantastische voetballer die later nog

een mooie carrière had bij FC Den Haag en zelfs nog in het Nederlandse elftal heeft gespeeld, die heb ik er helemaal onderdoor zien gaan. Wim Rijsbergen, toch een keiharde verdediger, die heb ik zien huilen, jongen, die kon daar in het begin helemaal niet tegen.

Ik kon er wel tegen, op straat in het Oude Noorden was het niet anders geweest. Ik was het gewend om te vechten voor mijn plek.

De trainer van die wereldploeg was een wereld-trainer: Ernst Happel. Hij was formidabel. Die had een humor, daar werd je helemaal gek van. Later, bij Club Brugge en zo, vonden sommigen hem een norse vent of een moeilijke gozer. Dat heb ik nooit begrepen. Happel was een toptrainer, maar tegelijk ook een heel gezellige vent die dingen zei waar je je kapot om lachte. Zijn grote sterkte was dat hij heel simpel bleef en volledig uitging van de kwaliteiten van zijn eigen ploeg. Het interesseerde hem niet wat de tegenstander deed. Hij ging gewoon zijn eigen weg.

Hij durfde zelfs een monument als Moulijn op de bank te zetten, dat maakte die ouwe niets uit. Ruud Geels was een jong talent dat Feyenoord voor veel geld had overgenomen van Telstar. Hoewel Kindvall niet uit de elf weg te denken was, mocht Geels toch geregeld opdraven en scoorde hij ook toen al makkelijk. In het seizoen 1969/70 speelde Feyenoord, in de aanloop naar die gewonnen EC I-finale, de kwartfinale tegen het Oost-Duitse Vorwärts Berlin. Het veld lag er smerig en slecht bij, maar Geels, geen grote werker, vooral een elegante voetballer, kwam van het veld af zonder een vlekje. Happel werd helemaal gek! Nou, toen kon Geels het vergeten. Hij zat voor de Europese finale niet eens meer op de bank! Zo was Happel. Later is Geels nog wel zes keer topscorer geworden, bij Ajax en bij Brugge en bij Anderlecht. Maar Happel moest 'm niet meer, klaar.

Ik heb veel van Happel geleerd. Hij zocht in de groep soms opzettelijk het conflict, om de boel wat aan te wakkeren. Maar individueel kon hij ook een erg vriendelijk gesprek met je hebben.

Hij maakte ook een duidelijk onderscheid tussen de dienende en de bepalende spelers. Dat ben ik altijd blijven onthouden, al heb ik er bij RWDM en Anderlecht nog veel problemen mee gehad. Want die dienende spelers, die konden soms moeilijk slikken dat zij geen

bepalende spelers waren. Waar ik me ook altijd ongelofelijk over verbaasd heb, is dat sommige spelers van zichzelf niet wisten dat ze dienende spelers waren. Voor mij was dat logisch en simpel, dat je dat van jezelf wist. Bij Feyenoord was ik een dienende speler, klaar. Maar bij Anderlecht bijvoorbeeld waren er spelers die mij kwamen vragen of ze nou dienend of bepalend waren. Ik viel van mijn stoel!

Ik leerde van Happel ook dat je de bepalende spelers niet moet pampieren, maar dat je ze ook niet extra moet provoceren. Je moet gewoon eerlijk en rechte doorzee zijn, simpel. En veel respect tonen voor de dienende spelers.

Een anekdote om te schetsen hoe goed die groep van Feyenoord samenhangt. We speelden op een bepaald moment een oefenwedstrijd tegen Eintracht Frankfurt. Nou wisten we dat het bestuur eraan dacht de Duitse rechtsbuiten Jürgen Grabowski aan te trekken, ter vervanging van Henk Wery.

Een Duitser bij Feyenoord: dat was niet denkbaar, dat konden we niet toestaan. We hebben in die wedstrijd Grabowski uitgescholden en werkelijk verrot geschopt! Die zei achteraf: 'Die zijn gek, naar die club ga ik niet!' Hij is ook nooit gekomen, al kon hij verschrikkelijk goed voetballen, die Grabowski.

In het begin van het seizoen 1970/71 speelden we, als houder van de Europa Cup I, om de Wereld-beker voor clubs tegen het Argentijnse Estudiantes de la Plata, winnaar van de Copa Libertadores, de Zuid-Amerikaanse beker.

We speelden de uitwedstrijd in het stadion van Boca Juniors in Buenos Aires. Zo'n uitwedstrijd op een ander continent was toen nog een heel avontuur, ik geloof dat we wel twee dagen onderweg waren.

Bij de warming-up op het veld bestookten de Argentijnse supporters ons met muntjes, die bliezen ze keihard met van die blaaspijpjes. Ik voelde iets aan mijn hoofd, heel mijn klauw vol met bloed! Wij naar binnen en onze voorzitter Guus Couwenberg wilde gewoon niet spelen. Maar Happel lag in een deuk en zei: 'Wat wil je, die kop van Boskamp kun je gewoon niet missen!' Iedereen lachen natuurlijk en we hebben toen toch maar gevoetbald. Na tien minuten stonden we al 2-0 achter. Toen maakte Kindvall al snel 2-1 en maakte in de tweede

helft de gelijkmaker. Hij bezeerde daarbij zijn vingers en ik mocht voor hem invallen.

Toen kwam de thuiswedstrijd, voor zeventig-duizend mensen in De Kuip in Rotterdam. Ik viel zelf in de tweede helft in voor Hasil. Het werd een ware veldslag, die Argentijnen hakten er lustig op los, maar wij deden natuurlijk niet voor hen onder. Joop van Daele, die was ingekomen voor Moulijn, maakte na de rust het enige doelpunt.

Jopie speelde met een bril, maar in Argentinië was dat niet reglementair. Terwijl hij stond te juichen om zijn goal, sloegen die Argentijnen zijn bril van zijn kop en ze traptten 'm meteen in stukken. Toen moest Joop verder zonder bril, hij zag echt geen steek meer! Ik herinner me nog dat de mensen op de tribune hem een andere bril aanboden.

Het bleef 1-0 en dat zal altijd dé wedstrijd van *Jopie* van Daele blijven. Ik denk dat hij nog elke dag moet horen: '*Jopie*, weet je nog jouw goal en dan die bril?' Dat verhaal is echt legendarisch in Rotterdam.

Datzelfde seizoen, 1970/71, pakten we ook nog de landstitel, wat de volgende twee jaren onder Happel niet meer lukte. Ook Europees ging het tussen 1971 en 1973 telkens mis. Ik denk dat na vier jaar de magie tussen Happel en de spelers er wat uit was. In 1973 is hij weggegaan, eerst kort naar Betis Sevilla, daarna naar Club Brugge. Het is nu eenmaal altijd zo dat na een tijdje trainer en spelers elkaar wat beu zijn. Maar geloof maar niet dat er één Feyenoorder was die achteraf slecht sprak over Happel!

Happel werd vervangen door Wiel Coerver. Onder Coerver moest je je de pestpokken lopen en werken, werken, werken. De jongeren vonden dat nog niet zo erg, al liepen we het Kralingse Bos helemaal plat. Maar de ouwe, zoals *De Kromme* en Rinus, die werden gek van dat gesjouw. Het duurde niet lang of we vonden het helemaal niet zo leuk meer. Coerver lag ook helemaal niet goed in de groep.

Toch werden we dat jaar wel mooi kampioen én wonnen we de UEFA Cup tegen Tottenham Hotspur. Moulijn was toen al gestopt en Kindvall was teruggekeerd naar Zweden. Dat seizoen hadden we meestal Peter Ressel, Lex Schoenmaker en Jörgen Kristensen voorin lopen. Hasil was vervangen door Theo de Jong, een nieuwe concurrent voor mij op het middenveld.

In de uitwedstrijd van de UEFA Cup-finale in Londen werd het 2-2, met doelpunten van *De Kromme* en De Jong. De thuiswedstrijd in De Kuip wonnen we met 2-0, Rijsbergen en

Ressel scoorden, ik viel in voor Kristensen.

In die wedstrijd, Feyenoord-Tottenham in mei 1974, zagen we voor het eerst iets wat we in Nederland nog nooit gezien hadden: hooliganisme. Plots begonnen de Engelse fans stoeltjes naar beneden te gooien. Er werd gevochten op de tribunes, er werden brandjes aangestoken. Wij spelers zagen het gebeuren, we geloofden onze eigen ogen niet. Dat soort dingen bestond op dat moment helemaal niet in het Nederlands voetbal!

Later hebben de Nederlandse supporters dat ook overgenomen. Het is lange tijd een vreselijk modeverschijnsel geweest, te gek om los te lopen.

Voor mij was het seizoen 1973/74 het laatste bij Feyenoord. Ik was onder Coerver doorgaans basisspeler geweest, ik kreeg meestal de voorkeur boven Theo de Jong. Ik stond ook op de voorlopige lijst van veertig spelers bij Oranje voor het WK in West-Duitsland. In het UEFA Cup-toernooi had ik zowat alle wedstrijden gespeeld, tot en met de heenwedstrijd van de halve finale tegen Stuttgart. Toen verdween ik voor de return plots uit de elf. Waarom weet ik nou nog steeds niet. Het WK kon ik meteen ook vergeten, daar heeft Coerver dus voor gezorgd.

Ik mocht in de thuiswedstrijd van de finale tegen Tottenham nog invallen. Ik kwam in voor Kristensen, liet Peter Ressel scoren en kreeg toen een enorme schop in mijn zak. Ik stond er nog maar net in en ik moest er weer af!

Na die finale heb ik nog maar weinig gespeeld, de relatie met Coerver was helemaal verzuurd. Later heeft Wim Jansen me nog moeten tegenhouden toen ik Coerver wilde aanpakken, anders was het nog slechter afgelopen. Omdat ik wist dat Coerver ook het volgende seizoen trainer zou blijven, besliste ik voor mezelf dat het zo niet verder kon. Ik ben altijd Feyenoorder gebleven, maar ik wilde spelen.

Ik heb Coerver later nog weleens teruggezien, in Dubai, toen ik daar trainer was. Hij probeerde er zijn videobanden te verkopen, over trainings-methodes en zo. Maar we hebben elkaar niet veel gezegd, we voelden dat we elkaar met rust moesten laten. Het is niet dat ik

zo'n iemand, een ouwe man eigenlijk, nog hard zou aanpakken op zo'n moment. Dat heeft geen zin meer. Een paar jaar geleden is hij gestorven. Ik zal dus wel nooit meer te weten komen waarom ik plots niet goed genoeg meer was voor Feyenoord.

Het zou dus gekund hebben dat ik, met een andere trainer, heel mijn carrière bij Feyenoord gebleven was. Ik was er kind aan huis, het was mijn club. Op het sportcomplex Varkenoord kende ik alles en iedereen. Als vijftienjarige vroeg ome Ben Peeters, de jeugdtrainer, me om hem wat te helpen bij de training. Op dinsdag-, woensdag- en donderdag-middag trainde ik al jongens van dezelfde leeftijd als ik. Dat was genieten, zoals alles genieten is wat met voetballen te maken heeft. Behalve even in die fruithandel heb ik mijn hele leven niet gewerkt, zo zie ik dat.

Maar goed, ik wilde dus weg bij Feyenoord. Mijn ploeggenoot Peter Ressel kwam naar me toe, die had al in België gespeeld bij Lierse. Ressel stelde me voor aan een spelersmakelaar, Bekeffy. Nou moet je goed weten: ik wist totaal niet wat dat was, een spelersmakelaar. Ik wist niet eens dat het beroep bestond! Aan carrièreplanning had ik nooit gedaan. Ik was een Feyenoorder en verder dacht ik niet.

Bekeffi zei: 'Als je wilt, kun je naar Anderlecht, maar dan moet je eerst nog een testwedstrijd spelen in Polen.'

Testwedstrijd? Daar had ik helemaal geen zin in!

'Okee', zei Bekeffi, 'je kunt ook meteen tekenen bij RWDM, dat is een andere club uit Brussel, met een heel ambitieuze voorzitter.'

Goed, dan doen we dat maar, zei ik, zo simpel ging dat.

Zo zie je hoe een dubbeltje kan rollen, ik kon net zo goed bij Anderlecht zijn beland.

Ik ben naar Molenbeek gereisd en heb er een driejarig contract getekend. Ik dacht: drie jaartjes goed geld verdienen bij die Belgen en daarna als een raket terug naar Rotterdam. Wist ik op dat moment veel dat België mijn tweede thuisland zou worden... Ik ben normaal niet zo nostalgisch, je moet mee met je tijd. Maar als ik bedenk hoeveel mensen uit die periode er nu niet meer zijn: Ernst Happel, ome Ben Peeters, Fred Blankemeijer, Guus Couwenberg, Coen Moulijn, Theo Laseroms... Dan ben je er en dan ben je er niet meer, het is allemaal voorbij voor je 't weet. Je houdt het lot niet tegen.

3. ACHT JAAR TROUW AAN RWDM

Ik was wel al in België geweest, met de militaire ploeg en met de jeugdselecties van Nederland, maar voor de rest wist ik nauwelijks wat over het Belgisch voetbal. Ik kende wel de naam Daring, daar hadden we met Feyenoord eens tegen gespeeld. En ze hadden me verteld dat RWDM een jaar eerder, in 1973, was opgericht uit een fusie van Daring met Racing White, twee clubs uit Brussel. Beide ex-clubs hadden hun mannetjes in het bestuur, soms leek het alsof er wel tien voorzitters waren.

Maar dé sterke man van RWDM was voorzitter Jean-Baptiste L'Ecluse die van Daring was gekomen, een unieke man. L'Ecluse was een bouwondernemer die verschrikkelijk veel gebouwen in Brussel heeft neergezet. Zijn goede relatie met burgemeester Edmond Machtens, naar wie het stadion van het toenmalige RWDM in Molenbeek genoemd was, was niet vreemd.

De eerste drie weken in Brussel sliep ik bij onze doelman, de Nederlander Nico de Bree, thuis. Daarna ging ik met mijn vrouw Jenny in Woluwe wonen in de buurt van het hoofdkwartier van de NAVO. Niemand sprak daar Vlaams, het waren allemaal buitenlanders. En je had er allemaal chique villa's naast elkaar, niks van sociaal contact. Jantje, onze oudste zoon, is er ook eens van de marmeren trap gevallen. Na enkele maanden zag Jenny het niet meer zitten: 'Kom, we gaan terug naar Nederland', zei ze. Toen ben ik dat gaan zeggen tegen L'Ecluse en enkele dagen later waren we al verhuisd, naar Wemmel, een huis zonder trappen dicht bij Brussel, in een gewone wijk, en vanaf toen ging alles beter.

Ik dacht dat voetballen en trainen overal hetzelfde was als bij Feyenoord, nou, dat bleek een vergissing. Ik weet nog goed dat ik in het begin bij RWDM vond dat het nergens op leek. Op de training deed ik niks anders dan schelden, dat was ik altijd gewend geweest: *Loop niet te zeiken, klootzak, galbak...!!!*, enzovoort. Bleek dat die Belgen daar absoluut niet tegen konden. Mijn ploeggenoot Lon Polleunis is het mij nog komen zeggen, dat dat in België niet zo ging en dat het wel wat minder mocht. Toen ben ik wat minder gaan schreeuwen.

Ook de kwaliteit was een stuk minder. Tja, ik kwam van de beste ploeg ter wereld! Het voetbal was ook helemaal anders. Echt, in het begin zat ik in een andere wereld. Maar lang heeft die aanpassings-periode niet geduurd. We wonnen en bleven maar winnen en we hadden een fantastische ploeg met alles erin: techniek, kracht, snelheid... Bovendien kon je die ploeg op één punt goed vergelijken met Feyenoord: er liep een stelletje gemene smeerlappen tussen, jongen, oeh!

Nico de Bree was de beste keeper van België. Hij kwam van NEC waar hij zes jaar onder lat had gestaan. De Bree was nauwelijks te passeren! Als de bal kwam, dan riep hij, en dan wist je dat hij 'm had. Je moest wel weg of anders joeg die je kop eraf. Hij was perfect, absoluut Europees niveau. Die zou nu bij een Europese topclub spelen, tenminste als hij niet die discotheken erbij deed zoals toen. Hij was oersterk en kon dat allemaal combineren. Uren kon hij aan de bar staan, met zijn biertje, altijd een bruine kop, netjes gekleed, playboy, daar werd je helemaal gek van. Maar op zondag stond hij er weer. Hij kon ook alles met zijn handen, knutselde alles in elkaar. Toen we later samen in Dubai zaten en je zijn appartement binnenkwam, dan was dat net een museum. Hij maakte allerlei dingen met schelpen en zo.

Nico werkt nu al jaren als keeperstrainer in China. Hij wordt er op handen gedragen en verdient er z'n geld. Dus is hij gelukkig.

Achterin hadden we Eric Dumon, Gerard Desanghere, Maurice Martens, die het jaar ervoor de Gouden Schoen gekregen had, en de Deen Kresten Bjerre. Ik en Bjerre, wij waren geen vrienden. Eigenlijk was dat de schuld van de Belgen Polleunis, Martens, Desanghere en Teugels. Bjerre kon het goed vinden met trainer Felix Week, zij samen beslisten veel. En toen kwam ik, die eigenwijze Rotterdammer, en ik ging als buitenlander met de Belgen kaarten. Dat vond Bjerre dus niet kunnen. Op de training pakte ik Bjerre ook hard aan, die keek daar van op. Ze wisten meteen wie ze hadden binnengehaald! Het is eigenlijk nooit meer goed gekomen tussen ons.

Ik speelde op het middenveld met de Deen Benny Nielsen en Lon Polleunis, die Belgisch international was. Lon was een fantastische gast, daar ga ik nog steeds mee om. Als je nou

spreekt over een gangster... Op allerlei manieren intimideerden wij de tegenstander. Lon wist precies wat je tegen die of die speler moest zeggen, over hun privéleven en zo, en ik deed goed mee. Soms smerige dingen, hoor, daar konden ze niet tegen, daar werden ze helemaal gek van.

In de voorlinie hadden we Willy Wellens, Eddy Koens en Jacques Teugels.

Eddy Koens was een Nederlander die van PSV kwam en jeugdinternational was geweest toen hij in België terechtkwam. Eerst bij Sint-Truiden, daarna bij RWDM en toen nog bij een rits kleinere clubs. Hij woont nog altijd in België. Ik heb bij RWDM met nog wel meer Nederlanders gespeeld: de keepers Nico de Bree en Jan Ruiten, Wietse Veenstra, Sip Bloemberg, Karel Bonsink, Robbie de Kip, Hans Erkens, Nico Jansen...

Onze vleugelspits Jacques Teugels was een wereld-gozer die graag een pilsje dronk en daar ook bekend om stond. Maar een geweldige voetballer! We gingen op trainingskamp en Lon kwam naar me toe, Teugels had nog geen contract. Lon zei: 'Alle ballen naar Teugels, die moeten we hebben.' Nou, die rechtsback van de tegenstander was dikker dan ik nu. Teugels kreeg alle ballen, we wonnen met 15-0, Teugels scoorde twaalf keer en kreeg een driejarig contract! Dat was een typisch voorbeeld van het groepsgevoel, wij hingen enorm aan elkaar. Het enige waar ik niet aan meedeed, was dat uitgaan tot diep in de nacht. Ik ging in mijn vrije tijd liever de jeugd trainen.

Op de eerste training bij RWDM werd ik voorgesteld aan de trainer, Felix Week. Hij zei: 'Ik weet dat je Boskamp heet en dat je van Feyenoord komt en voor de rest weet ik niks van je.' Nou, toen zei ik: *Dan ben je een slechte trainer!* Toen is het nooit meer goedgekomen. Die man heeft me dat nooit vergeven.

We hadden gewoon een totaal andere visie op voetbal. Ik was het grote, professionele Feyenoord gewend. Week werkte overdag ergens in een magazijn en kon pas tegen half vijf op de training zijn. Dat vond ik maar niks, dat amateuristische gedoe.

Week zette me meteen in als verdedigende middenvelder. In België wordt dat als vanzelfsprekend beschouwd, dat ik die rol kreeg, maar eigenlijk ben ik in Nederland nooit een defensief ingestelde voetballer geweest! Week zag het anders en ik schikte me gewoon naar de ploeg. Je had Benny Nielsen rechts en Lon Polleunis links – ik schaam me er niet voor om te

zeggen dat dat betere voetballers waren dan ik – en ik moest de gaten vullen. Dat vond ik in het begin misschien niet zo fijn, maar de resultaten waren goed, dus zweeg ik. Van die verdedigende rol ben ik daarna nooit meer afgeraakt, ook al maakte ik bij RWDM elk seizoen toch altijd zo tussen de vijf en de tien goals. Ik was een dienende speler en ik had daar vrede mee.

We werden dus kampioen dankzij een fantastische groep, niet dankzij de trainer. Hoewel, later ben ik gaan beseffen dat Week die moeilijke groep toch nog redelijk goed bij elkaar heeft gehouden. Je moet als trainer toch altijd een heleboel slikken van spelers en dat heeft hij vrij goed gedaan.

Over het algemeen vind ik de inbreng van een trainer niet zo groot. Week had dat seizoen zo'n geweldige groep, hij hoefde eigenlijk bijna niks te doen. We konden pas om half vijf trainen, omdat we moesten wachten op hem, maar dan begonnen we toch al om drie uur. Tegen half vijf kwam hij dan aan en zei: 'De training begint.' Dan zeiden wij: *Nee, we hebben al getraind, we gaan nou een wedstrijdje spelen*, en dan was het zo. Dat voelde hij wel goed aan, dat hij ons moest laten gaan, dat hij niet de baas moest gaan spelen.

Toch zouden we met een andere trainer misschien wel drie keer kampioen zijn geweest in plaats van één keer. Later is Week wel prof geworden, maar toen zag je hem twee keer per dag en toen bleek dat dat niet ging. Zolang hij amateur was en ons met rust liet, ging het wel. Maar hij kon zich beter niet met ons bemoeien. Hij was best een aardige man, hoor, maar van voetbal had hij geen kaas gegeten.

Negen punten voorsprong hadden we op het eind van dat eerste seizoen! We verloren maar twee keer in een heel jaar, terwijl we toch met twintig clubs speelden in de Eerste Klasse. Ik speelde een sterk seizoen, en blijkbaar wisten ze dat ook in Amsterdam, want Ajax kwam toen aankloppen. Eigenlijk was het de bedoeling dat ik in dienst van Cruijff – toen bij Barcelona, maar er was sprake van dat die zou terugkeren bij Ajax – zou gaan spelen: balletje afpakken en inleveren bij de meester. Ik was echter bij Feyenoord al eens aan mijn knie geopereerd en ik kwam niet door de medische keuring van Ajax.

Ik, zoon van Feyenoord, in een Ajax-shirt: het had dus gekund, al zou ik dat als echte Rotterdammer wellicht toch niet gedaan hebben. Toen ik zestien ofzo was kwam Rinus Michels mij ook al eens op Varkenoord vragen of ik niet naar Ajax wilde. Ook toen heb ik geweigerd.

Toch zijn er andere voorbeelden geweest. Zelfs Wim Jansen, die met Feyenoord opstaat en gaat slapen, heeft ooit bij Ajax gespeeld! En Johan Crujff omgekeerd bij Feyenoord! Het kan dus wél.

Het volgende seizoen bij RWDM, 1975/76, was al een stuk minder dan het eerste, mede omdat Polleunis en *De Schele* en ik geblesseerd geraakten. We eindigden derde op vijf punten van kampioen Club Brugge waar die ouwe Happel toen trainer was.

We hadden de grote Paul Van Himst, toen al flink in de dertig, aangetrokken, maar die lag niet goed bij de jongens die eerder niet geslaagd waren bij Anderlecht: Martens, Desanghere, Teugels. Die gaven Van Himst de schuld van die mislukking, wat natuurlijk onzin was. Zij zagen Van Himst als de grote vedette niet graag komen bij RWDM. Uiteindelijk heeft Paul, die een toffe gast was en nog altijd een grote meneer, niet veel gespeeld dat seizoen, hij was op zijn retour.

Rond Nieuwjaar kreeg ik als beste voetballer in de Belgische competitie de Gouden Schoen, als eerste buitenlander ooit. Ik eindigde zowaar voor Rob Rensenbrink van Anderlecht en Raoul Lambert van Club Brugge, dat was bijna een schandaal! Toen was de weerklank van die Schoen lang niet zoals nu. Nu heb je dat jaarlijkse chique gala, rechtstreeks op tv, de kranten staan er vol van. In mijn tijd telden ze de stemmen gewoon ergens in een hotel en werd de winnaar thuis gebeld met het goede nieuws. Eigenlijk besepte ik op dat moment zelfs niet goed dat ik gewonnen had. Ik lag namelijk in het Academisch Ziekenhuis Pellenberg, ik was net geopereerd aan mijn knie. Manager Michel Verschueren belde mij op in mijn kamer, zei dat ik gewonnen had. Toen kwam er van alles binnen, kisten champagne enzo, terwijl ik lag te creperen!

Twee weken na mijn operatie stond ik alweer op het veld. Ik speelde dat seizoen ondanks die

knie nog 32 van de 36 wedstrijden! Gezond was dat totaal niet, maar wie denkt dat topsport gezond is, is goed gek. Ik was dag en nacht bezig met voetballen. Ik kon niet stilzitten, ik wilde de ploeg niet in de steek laten. Verstandig was dat helemaal niet, maar verstandig ben ik dan ook nooit geweest.

Als kampioen mochten we meedoen in de Europa Cup I. Hoewel we er ontzettend veel van verwacht hadden, werd het niks. In de tweede ronde werden we al uitgeschakeld door Hajduk Split. In Split speelde reservedoelman Guy Léonard in plaats van *De Schele*, die een blessure had. Het werd 4-0. Léonard kreeg de schuld, maar dat was totaal onterecht. Die Kroatische spits, Surjak, was misschien wel 1,90 meter lang en Dumon was 1,20 meter ofzo...

In mijn derde seizoen bij RWDM, 1976/77, kregen we een nieuwe trainer: Piet de Visser. Een aardige man en een enthousiaste kerel die de ploeg goed op scherp kon zetten. Hij trainde een heel stel clubs in Nederland, was lange tijd scout voor PSV en nu nog altijd voor Chelsea. Polleunis was gestopt, Van Himst was weg, Morten Olsen kwam over van Cercle Brugge. In de competitie konden we weer niet op tegen Club Brugge en Happel, die waren toen oppermachtig.

1976/77 was ook het seizoen van mijn aanvaring met Juan Lozano. Die was toen een rijzende ster in België. Lozano speelde toen nog bij Beerschot, maar verhuisde later naar Anderlecht en Real Madrid. Als hij zijn dagje had, was hij wereldniveau. Maar hij had niet altijd zijn dag, soms had Juan gewoon geen zin.

De duels met Lozano waren altijd messcherp. Hij was zo'n eigenwijs gozertje dat met zijn geweldige techniek dacht met mijn kloten te kunnen spelen. Die keer was het héél erg. Ik pak de bal van hem af, Juan maakt een fout en ik val. Maar in mijn val pak ik 'm bij zijn trouwgereedschap. Ja, toen heeft hij mij ook een trap in mijn zak gegeven. Ik heb zelfs een dag in het ziekenhuis gelegen met blauwe kloten!

Toen werd ik zes wedstrijden geschorst, hij tien. Als Rik Coppens, trainer van Beerschot, niet het veld opgelopen was, had ik zelfs niet eens een rode kaart gekregen, want bijna

niemand had gezien wat ik gedaan had. Nou ja, dat zou niet terecht geweest zijn...

Ik was keihard, als voetballer dan. De meeste mensen zagen me als een beest, geloof ik. Ik herinner me dat Bob Deps schreef in de krant : *Moordenaar krijgt Gouden Schoen!*, in koeien van letters! Ik lachte me kapot! Dat imago interesseerde me immers helemaal niet, ik was bij Feyenoord opgeleid om genadeloos te zijn. Mensen wilden me wel in hun eigen ploeg, maar vooral niet bij de tegenstander: dat is toch het mooiste compliment dat je kunt krijgen?

Ze zullen me niet geloven, maar ik pakte nooit iemand om te pakken. Die technische spelers zochten het ook zelf een beetje op. Als je langs mij dribbelde en je was weg, ja, dan kon ik je niet meer pakken. Maar als je dan nog eens terugkeerde, dan liet ik me geen tweede keer voor joker zetten. Twee keer voor lul, dat kan niet!

Ik functioneerde op die manier het best voor de ploeg, klaar. Dat was mijn rol. Nu zijn ze minstens even hard, geniepiger zelfs. Tegenwoordig zie ik ze veel vaker bewust over de bal gaan, maar het gebeurt veel stiekemer. Het valt minder op, maar als je goed kijkt, zie je nog heel veel smerige overtredingen.

Dat derde seizoen deden we het schitterend in het UEFA Cup-toernooi. We schakelden achtereenvolgens Naestved, Wisla Krakau, Schalke 04 en zelfs mijn eigen cluppie Feyenoord uit. In de halve finale kwamen we uit tegen Bilbao. Thuis bleef het 1-1. In Bilbao speelden we schitterend, maar we kwamen niet verder dan 0-0. We hadden dat seizoen Europees geen enkele keer verloren en toch lagen we eruit. Ik had er zwaar de pest in!

Na de wedstrijd gingen enkele jongens zuipen in de bar van het hotel. Ik was gewoon gaan slapen. Toen belde Bjerre me op de kamer. En nog eens. En daarna nog eens, gewoon om me te treiteren. Toen ben ik opgestaan en ben ik hem in de bar een klap in zijn gezicht gaan geven. Guy Léonard probeerde nog tussen ons te komen en die heb ik ook een knal gegeven. Ze riepen tegen Nico de Bree: 'Hou hem tegen!', maar Nico zei: 'Die is niet meer tegen te houden.'

Bjerre dacht mij een geintje te flikken. Nu hou ik wel van een dolletje, maar na zo'n

wedstrijd wilde ik slapen. Hij en de meeste anderen wilden zich volgooien. Okay, maar dan moeten ze mij niet lastigvallen.

De volgende morgen wilde Bjerre mij een hand geven, maar die weigerde ik. Toen vroeg De Visser hoe het verder moest en ik zei dat we nog wel in dezelfde ploeg konden spelen, geen probleem.

Tussen mij en Bjerre is het altijd hommeles geweest. Later heb ik hem nog weleens gezien, met oud-RWDM, maar het is altijd koel gebleven tussen ons.

Na die drie jaar liep mijn contract af bij RWDM, ik kon naar Frankrijk. Voorzitter L'Ecluse zei: 'Ik wil dat je blijft, wat wil jij?' Ik zei: *Ik wil een huis bouwen*. Nou, toen heeft hij een huis in Relegem, ook dicht bij Brussel, voor mij gebouwd. En ik kreeg ook nog vier appartementen. In ruil tekende ik een contract voor vier jaar.

De Bree en Nielsen verhuisden naar Anderlecht, ik bleef in Molenbeek. Was dat een vergissing? Zo heb ik dat nooit ervaren. Jen en ik waren heel blij in Molenbeek, ik had een schitterende band met L'Ecluse en ik had financieel gekregen wat ik gevraagd had: wat wil je nog meer?

Ik leef niet met spijt. Misschien zou ik bij Feyenoord of Anderlecht meer titels gewonnen hebben dan die ene bij RWDM, maar ik was trouw aan mijn werkgever. Jen en ik hadden alles wat we wilden, vrienden, een mooi leven, een mooi huis, geld. En dat alleen maar omdat ik toevallig goed achter een bal aan kon lopen. Als ik dat niet had gekund, had ik in de haven van Rotterdam gewerkt. Dan was ik misschien ook gelukkig geweest. Maar nu konden we een heleboel dingen extra doen.

Trouwens: ik naar Anderlecht, dat kon niet. Michel Verschueren wilde dat niet. Al die tijd dat *Mich* manager was bij RWDM heb ik met hem in de clinch gelegen, voortdurend. Ik vond dat hij geen kloten verstand van voetbal had, dat heeft hij ook nooit gehad en dat heeft hij nog altijd niet. We maakten altijd ruzie over het spelletje, nooit over geld. Ik heb in mijn loopbaan trouwens nooit moeilijk gedaan over geld. Toen is Verschueren naar Anderlecht gegaan, hij wist natuurlijk wel dat het daar beter was, en hij wilde Boskamp niet bij Anderlecht. Dat heb ik pas jaren later vernomen toen ik in het kantoor van voorzitter

Constant Vanden Stock zat om mijn contract als trainer bij Anderlecht te tekenen. Vanden Stock vroeg: 'Weet je waarom je niet eerder bij Anderlecht gekomen bent?' Huh, wist ik veel? 'Door hém daar', zei-ie. Die *hem*, dat was dus Verschueren, die wilde die eigenwijze Boskamp niet als speler bij Anderlecht!

Maar ik wilde eigenlijk ook niet weg bij RWDM. Mijn band met de familie L'Ecluse was zo sterk. Mijn respect voor hen was en is gigantisch.

Ook leuk was dat ik bij RWDM voetballen kon combineren met het trainen van de jeugd. Onder Felix Week stelde ik al voor om de jeugd van RWDM te trainen, maar hij weigerde dat. Toen ben ik de jeugd van Woluwe gaan trainen, achter ons huis. Later mocht ik dan toch de jeugd van RWDM trainen, die noemden we dan de *Boskampboys*.

Ik had dus voor vier jaar bijgetekend, hoewel het duidelijk was dat de club moest besparen. Teugels, Bjerre en Koens gingen weg, De Bree en Nielsen gingen naar Anderlecht, wij kregen Van Haecke en Ruiter. Tja, da's niet hetzelfde.

Er waren steeds meer tekenen dat we financieel niet meer konden wedijveren met Anderlecht. Het grote geld zat bij hen, en niet bij ons. L'Ecluse betaalde alles uit eigen zak, terwijl bij Anderlecht de multinationals aanschoven. We eindigden als zevende in de competitie, Europees lagen we eruit in de tweede ronde, Piet de Visser werd als trainer vervangen door Alex Horvath: kortom, één grote teleurstelling. Natuurlijk voelde ik wel aan dat de club aan het afbouwen was, maar dat overtuigde me er niet van om weg te gaan. Ik had een contract getekend en dat was dat.

Toch beleefden we dat seizoen nog veel plezier aan Alinho, een Portugese international die was overgenomen van Benfica. Alinho was zijn tijd ver vooruit. Die kon als centrale verdediger zó goed voetballen. Die pakte de bal af en liep door naar voren. Wij dachten: *Waar gaat die naartoe?*, dat waren wij totaal niet gewend. Een meevoetballende verdediger, dat bestond in die tijd nog niet! Die kon een bal controleren, jongen, die lag meteen dood, ongelofelijk.

Het volgende seizoen met RWDM, 1978/79, moesten we Willy Wellens, naar Standard, en Hubert Cordiez, naar Charleroi, laten gaan, men kon het geld niet weigeren. Vier jaar na de titel bleven van de kampioensploeg alleen nog De Sanghere, Martens en ikzelf over.

Wie er wel bijkwam, was Nico Jansen, *Snoetje*, een absoluut fenomeen. Nico was opgeleid bij FC Amsterdam en had heel wat goals gemaakt voor Feyenoord tot hij zwaar geblesseerd geraakte. Zijn knie was afgekeurd, die moest twee keer per jaar schoongemaakt worden. Toch ben ik 'm gaan halen, met de goedkeuring van de voorzitter. Zoals hij liep, het zag er niet meer uit, zijn benen stonden gewoon scheef. In elk ander land was hij afgekeurd geweest, maar in België keken ze toen nog niet zo nauw. *Snoetje* was een beer en had een fantastische mentaliteit. Voor de ploeg was hij een gouden aanwinst, ook al konden we ons onder Horvath weer niet plaatsen voor Europees voetbal. Jansen legde er wel elk seizoen heel wat in het net. Nico is nu de privé-chauffeur van de grote baas bij Van Hool, een grote firma van autobussen. Hij woont in Knokke, als het ware in de tuin van de baas.

In 1979 kregen we een nieuwe trainer: Jean-Pierre Borremans, de conditietrainer van Anderlecht. Ze waren met Happel bezig geweest, die was na zijn ontslag bij Club Brugge aan de slag gegaan bij Harelbeke in de Tweede Klasse. Ik had Happel bij L'Ecluse aangeprezen, maar hij is naar Standard vertrokken.

Het werd dus Borremans. *Snoetje* noemde hem *Tita*, naar TiTa Tovenaar, dat toen op televisie was. Ik noemde hem altijd *Pepernoot*. Borremans kende echt zijn vak niet. We speelden in zijn tweede seizoenen Europees tegen Torino. Die hadden een heel stel internationals, dan moet je vooraf bij de bespreking toch iets kunnen vertellen over die ploeg. Maar dat deed hij niet, hij wist nergens van. Nee, enig wederzijds respect is er nooit geweest.

Ondanks Borremans werd het nog een vrij goed seizoen. Met de international Dirk De Vriese en de Nederlander Robbie de Kip erbij eindigden we mooi als vijfde. De hoop dat het weer beter ging met de club duurde niet lang. Eerst kondigde Verschueren zijn afscheid aan. Verschueren ging zagezegd weg uit onenigheid met Rufin Breynaert, de financiële man, maar eigenlijk wilde hij gewoon dolgraag naar Anderlecht.

Die Breynaert heeft de club naar de kloten geholpen. Hij werd beschermd en blind vertrouwd door L'Ecluse, maar eigenlijk deed hij alles verkeerd. In het begin kon ik nog goed

met hem opschieten, maar qua voetbal was het een catastrofe en hij kwam ook zijn beloften niet na. Je weet hoe het vroeger was, je kreeg je zwarte geld via een cheque. Breynaert beloofde dat we *dán en dán* een cheque zouden krijgen, maar toen het moment daar was, beweerde hij van niks te weten. Een totaal incompetente man.

Een tweede grote tegenslag voor de club aan het einde van het seizoen 1979/80 was dat Morten Olsen naar Anderlecht vertrok. Morten was al in de dertig. L'Ecluse zei: 'Ach, die speelt nog maar een jaartje, laat hem maar gaan.' Ik zei: *Wat? Morten nog een jaartje? Die speelt nog TIEN jaar!* Ze dachten dat ik gek was, maar ik heb toch mooi gelijk gekregen. Olsen speelde nog zes jaar bij Anderlecht en is op zijn veertigste gestopt, bij FC Köln. Kort na Nieuwjaar werd Borremans ontslagen. Toen ben ik een week of zes speler/trainer geweest en toen is Cor Brom gekomen. De mensen denken dan: *Boskamp wilde die en dus gebeurde dat*, maar dat was helemaal niet zo. Op het veld was ik een leidersfiguur, maar ernaast zeker niet.

De discipline in de ploeg was niet groot. Sommigen gingen vaak stappen, zoals De Vriese en *Snoetje*. Dat kun je die jongens verwijten, maar discipline komt ook van de persoon die voor een spelersgroep staat. De opeenvolgende trainers waren te weinig op de hoogte van wat de spelers in hun vrije tijd deden. Een goede trainer weet dat en gebruikt dat ook tegen ze.

Wat een speler met zijn geld doet, is zijn probleem. Maar door niet voor het voetbal te leven, speelt hij ook met mijn geld en dat van de club en dat van de supporters. Dat kan voor mij niet. Ze mogen weleens gaan stappen, maar ze moeten niet overdrijven. Ik schold *Dirkie* en *Snoetje* verrot, Karel Bonsink ook, ik zette ze op hun plek als het moest! Ik vind: je hebt een contract getekend, je hebt verplichtingen en die moet je nakomen. En dan moet een trainer ze dat laten naleven.

Dat uitgaan op dagen en uren dat het eigenlijk niet hoort, dat gebeurt nog steeds in de Eerste Klasse, zelfs bij de topclubs. Wie dat doet, moet goed beseffen: je bent als speler ook een openbaar figuur, je hebt ook een voorbeeldfunctie. Zolang het goed gaat met je club, vergeven ze je alles. Maar als de resultaten slecht zijn, dan gaan ze je pakken!

Uit die tijd dateert ook dat liedje van Raymond van het Groenewoud, *Het verschil met mijn vriend Jan*. Raymond was supporter van RWDM toen, hij woonde hier vlakbij. Ik had hem en die groep van 'm, De Centimeters, leren kennen en had gevraagd of hij eens wilde optreden voor van de jeugd van RWDM.

Niet lang daarna heeft hij dat liedje gemaakt, over mij dus, over hoeveel discipline en karakter ik had en zo. Nou ja, bij Brugge zeiden ze dat dat liedje over Jan Ceulemans ging, laat ze maar denken...

Na het seizoen 1980/81 tekende ik weer een contract voor drie jaar, maar ik ben nog maar één seizoen gebleven, dat laatste contract heb ik dus niet uitgediend. Zo werd 1981/82 mijn achtste en laatste seizoen bij RWDM. De ploeg die er stond was nog maar een schim van de ploeg die in 1975 kampioen was geweest. Wel leuk was dat enkele jongeren die ik opgeleid had, nu hun opwachting maakten in het eerste elftal. De meesten hadden niet het grote talent: Gollière, Thairet, Cneudt, en zo. Veruit de beste was Franky Van der Elst, nogal een brave jongen toen, die door iedereen aardig gevonden werd. Hem heb ik echter het hardst aangepakt. Dat lijkt misschien tegenstrijdig, maar dat is niet zo. Die andere jongens waren niet goed genoeg voor topvoetbal, Franky wél en dus moest ik hem achter z'n broek zitten. Ik pakte Franky meedogenloos aan op de training, zoals destijds *De Kromme*, Israël en Laseroms dat bij mij gedaan hadden, en ik geloof nog altijd dat dat de beste weg is.

Ik kreeg door mijn harde aanpak een hoop gezeik over mij heen, maar ik heb mijn nek uitgestoken, want anders waren we gedegradeerd. Ik had me ook gedeisd kunnen houden, maar dat kon ik niet, voor de club. En dus zweepte ik de boel op. Franky was boos natuurlijk, maar dat was net goed. Franky en ik hebben elkaar op de training klappen gegeven, ja. Ik irriteerde en provoceerde in het belang van de ploeg, zodat spelers zich zouden bewijzen. Franky was er ziek van, maar hij is er beter uitgekomen. Want hij heeft later toch een fantastische carrière gehad bij Club Brugge en in de nationale ploeg van België. Na al die jaren lachen we erom, natuurlijk, maar ik vind nog altijd dat ik gelijk had toen.

Franky's positieospel is altijd fantastisch geweest, een zuiver dienende speler waar je een huis op kon bouwen. Hij zág het gewoon. Diepgang had hij niet, hij scoorde ook niet makkelijk, anders was het een absolute Europese topper geweest.

Aan het eind van dat seizoen wilde RWDM nog een tournee maken door Zuid-Amerika. Ik had daar geen zin meer in. Ik was leeg en ik zag dat het over was met de club. Ik voorspelde dat het slecht zou aflopen. Iedereen lachte me uit, zoals zo vaak, ze geloofden me niet. Maar ik wist het, ik zag het. Ik wist van de familie L'Ecluse ook dat het financieel niet goed ging. Eigenlijk konden ze me niet meer betalen, daarom ben ik weggegaan.

Twee jaar later – toen was Franky ook al weg, naar Club Brugge – is RWDM dan toch gedegradeerd naar de Tweede Klasse.

Voorzitter L'Ecluse, die in 2005 overleed, en zijn zoon Robert, die ook betrokken was bij RWDM en met wie ik nu nog steeds veel contact heb, hebben achteraf niet het respect gekregen dat ze verdienden. Schande hoe zij behandeld zijn nadat ze jarenlang zo veel geïnvesteerd hadden in de club! Die mensen waren echt dag en nacht bezig om het de spelers naar hun zin te maken en om de supporters een leuke ploeg te geven. Op een bepaald moment kwam hun bedrijf door de schuld van anderen in de problemen waardoor ze in 1985 moesten sluiten. Toch heeft de familie nog iedereen uitbetaald, alles nog geregeld. Dan verwacht je toch een beetje respect terug, maar dat zat er dus niet in.

Henri Mabilie werd de nieuwe voorzitter, zijn groep nam de club over. Dan denk je dat het nieuwe bestuur L'Ecluse toch nog een functie zou geven, of hem erevoorzitter zou maken, al was het maar uit respect voor alles wat L'Ecluse voor de club gedaan had. Maar de familie werd gewoon aan de kant gezet, bij het oud vuil. Dan ben je in mijn ogen een heel slecht mens.

Zo zie je maar: zolang je alles geeft, ben je Onze-Lieve-Heer, daarna ben je niks meer.

Sindsdien is het nooit meer goedgekomen met de club. Ze zijn nog enkele keren als een jojo tussen de Eerste en Tweede Divisie geslingerd en uiteindelijk zijn ze failliet gegaan. Ik vind dat vooral vreselijk voor de familie L'Ecluse, die hun grote droom hebben zien uiteenspatten door slecht beleid.

In het stadion van RWDM speelt nu FC Brussels, eigenlijk een fusieclub tussen RWDM en Strombeek. Ik ga nog weleens kijken, uit nostalgie of als vriendendienst, maar het zegt me helemaal niets meer. Als ik daar zit, dan denk ik bij mezelf: *Wat zit ik hier in godsnaam te*

doen?. Dat niveau, Tweede Klasse... En dat aantal toeschouwers. Ik was gewend dat het bomvol zat in mijn tijd. Twintigduizend mensen was geen uitzondering. Nu zit er nog twintig man, of tweehonderd. Brussels is een club die niets meer met het toenmalige RWDM te maken heeft. Die tijd komt nooit meer terug.

Een tweede Brusselse club, naast Anderlecht, kán. Maar dan moet je tot fusies komen, want er zijn veel te veel kleine clubs in de Brusselse regio. En dan moet je de beste Brusselse jeugd naar die club lokken.

Na acht jaar RWDM vond ik het welletjes. Ik verhuisde naar Lierse SK. Ik was 33, maar RWDM kreeg toch nog zes miljoen Belgische frank, ongeveer 150 duizend euro, voor mij. Lierse had net veel geld verdiend door Erwin Vandenbergh aan Anderlecht te verkopen. Acht jaar daarvoor had RWDM voor mij maar vier miljoen, honderdduizend euro, betaald aan Feyenoord. Zelfs op mijn 33ste maakten ze nog pure winst op mij!

Het eerste half jaar bij Lierse liep het nog fantastisch, de resultaten waren goed. We hadden ook een aardige ploeg, hoor, met Dany Verlinden, Stan Van den Buys, Eddy Snelders, Alain Van Baekel, Herman Helleputte, Berto Bosch...

Bij Lierse heb ik leren leven als een Belg, beter laat dan nooit. Ik woonde al acht jaar in België, maar pas begin jaren tachtig begon ik een beetje Belg te worden. Bij RWDM zaten niet veel Belgen, daar was ik nog een echte Hollander gebleven: alles moest wijken voor het voetbal, genieten hoefde niet zo. Maar dat scherpe ging er bij Lierse af. Dat was echt zo van: 'Oh, het regent, we gaan niet trainen vandaag, liever kaarten.' Lekker gaan eten, relaxed, beetje nonchalant, echt op z'n Belgisch.

Trainer Hans Croon – die heeft meer clubs gehad in België dan in Nederland, geloof ik – kwam er niet tussen, die vond het allemaal best. Croon droeg toen al van die oranje pakken, die zat in die sekte van Bhagwan. Hij ging als een kluizenaar wonen in Zeeland, kreeg van die gekke ideeën. Ik herinner me nog goed een ruzie met Eddy Snelders. Die reed met een dikke Mercedes en Croon met zo'n klein autootje. Die stonden elkaar gewoon uit te schelden! Croon had immers geld en luxe afgezworen en hij verweet Snelders dat die met zo'n chique kar reed.

Op het einde was Croon echt compleet het noorden kwijt. De ploeg viel uit elkaar, we pakten geen punten meer. De dag voor de wedstrijd vroeg hij ons om vijftien keer vierhonderd meter te lopen, op die sintelbaan in Kessel. Ja, toen kwamen we in de wedstrijd niet meer vooruit, natuurlijk. Die man was gek! Hij werd ontslagen, een paar jaar later overleed hij na een auto-ongeval...

De spelersgroep vroeg of ik trainer wilde worden, maar dat zag ik niet zitten. En toen is Gust Baeten gekomen voor anderhalf jaar. En we speelden nog een goed seizoen en het jaar daarop ook.

Daarna ben ik gestopt als voetballer. Al heel jong had ik voor mezelf beslist dat ik zou stoppen op mijn 35ste, vraag me niet waarom. Zo stom, want je moet als speler natuurlijk zo lang mogelijk spelen. Ik kon nog vrij goed mee als voetballer, ik kon zelfs nog naar Sint-Truiden. Stoppen met voetballen was een domme beslissing, een van de vele uit mijn leven.

Een afscheidswedstrijd heb ik nooit gehad, dat interesseerde mij ook totaal niet. Ik had het gehad.

4. TUSSEN VLAANDEREN EN AMERIKA

In 1984 tekende ik mijn eerste echte contract als trainer, voor drie jaar bij Lierse, achteraf bekeken niet meteen mijn meest geslaagde voetbalperiode.

Het eerste seizoen redden we het nog net met een bescheiden ploeg. Het tweede seizoen (1985/86) konden we de degradatie niet ontlopen, dat was misschien wel de allergrootste ontgoocheling van mijn loopbaan. In het begin van dat seizoen ging het nog goed. Maar toen gooide de clubleiding – Bruno Cogghe was voorzitter – alles overhoop. We stapten over van professioneel naar semi-professioneel. Profvoetballers als Verlinden, Helleputte, Van den Buys, Bosch... die moesten weer een baan zoeken. Eerst een hele dag werken en daarna nog gaan trainen, dat was toch een hele omschakeling. 's Morgens om zeven uur ging ik met doelman Dany Verlinden nog even het trainingsveld op voordat hij naar zijn werk ging!

Nou, toen zijn de spelers gaan staken, zodat ik jongeren als de piepjonge Frankie Dauwen, Van Regenmortel en Van Roosbroeck in de ploeg moest zetten. We begonnen aan de lopende band te verliezen. Daarna ging het af en toe wat beter, maar redden konden we ons niet.

Ik vond het verschrikkelijk, het was de eerste keer dat ik zoiets meemaakte, en ik was eindverantwoordelijke. Ik besepte toen voor de eerste keer dat alles op je afkomt, je kunt je niet verstoppen als trainer, je bent gewoon afhankelijk van het spelersmateriaal. Behalve als je al je spelers zelf gekozen hebt, moet je het als trainer doen met de ploeg die je krijgt. Daar ben je niet altijd verantwoordelijk voor, maar voor de buitenwereld ben je dat wel. Dat vond ik het ergste.

Ik startte het seizoen in de Tweede Klasse nog als trainer. Er was een duidelijk geldgebrek en ze hadden allerlei jonge jongens van Anderlecht te huur gekregen. De resultaten waren niet goed, er was onvoldoende kwaliteit, ik kreeg de ploeg niet op de rails. Toen is er een stemming geweest in het bestuur over mij. De uitslag was 4-3 in mijn nadeel. Toevallig kon voorzitter Cogghe bij die stemming niet aanwezig zijn, anders was het 4-4 geweest. Toen hij terugkwam op de club zei hij: 'Watte, Boskamp ontslagen? Dan schei ik er ook mee uit!'

Een man met ballen, Cogghe, daar heb ik grote bewondering voor...

Dat ik ontslagen was, trok ik me eigenlijk niet aan, ik stond stevig in mijn schoenen. Alleen voor de kinderen vond ik het heel naar, want zij kregen op school van alles te horen over *die Boskamp die de zak had gekregen*.

Heb ik toen beginnersfouten gemaakt, had ik het anders moeten aanpakken? Misschien ben ik er te laat achtergekomen dat je als trainer alles moet weten over je spelers, hoe ze leven, hoe ze het thuis hebben, of ze uitgaan, of ze zich lekker voelen bij de club... Dat vind ik een heel belangrijk onderdeel van het trainerschap. Voetballers zijn ook mensen, hebben ook een privéleven, een gevoelsleven. Dat beïnvloedt automatisch hun prestaties.

Met de elf basisspelers moet je meestal niet veel praten. Maar de bankzitters, daar moet je van weten waarom ze niet gelukkig zijn of waarom het niet loopt. Daar moet je dus contact mee zoeken.

Bij Lierse waren er spelers die er duidelijk niet voor leefden. *Lierke Plezierke*, zeiden ze, en zo was het ook, dat wist ik, ik had het zelf meegemaakt. Tegen Anderlecht konden we stunten, maar tegen de kleinere ploegen lieten we het liggen. Typisch Lierse.

Intussen was in 1984 onderzoeksrechter Bellemans in beeld gekomen. Tot dat moment vloeide het zwarte geld volop in het Belgisch voetbal. Dat wereldvoetballers als Rob Rensenbrink en Arie Haan er speelden en niet in Italië of Spanje, was natuurlijk door dat zwarte geld.

In die tijd stond het zelfs gewoon in je contract hoeveel je in het wit kreeg en hoeveel in het zwart! Daar werd helemaal niet geheimzinnig over gedaan, dat was de normaalste zaak van de wereld. Er stond dan bijvoorbeeld in je contract dat je op 1 mei een cheque zou krijgen van een half miljoen frank ofzo, ruim twaalfduizend euro, belastingvrij! Iedereen wist dat, heel België. Ja, en toen zijn we massaal gepakt door die kerel, die gozer, die Bellemans, een gefrustreerd persoon.

Voor het topvoetbal in België was dat een drama. Ik was al trainer bij Lierse toen, maar ik heb toch nog een dik pak geld aan boetes moeten betalen voor mijn periode bij RWDM, ze

gingen immers vijf jaar terug in het verleden. Het bedrijf van L'Ecluse was op dat moment al failliet, anders had de familie die boetes wel betaald, daar ben ik honderd procent van overtuigd. Ik kreeg ook een voorwaardelijke straf. Had ik plots een strafblad – misschien heb ik dat nog altijd – weet ik veel!

Voor mijn periode bij Lierse heb ik geen boete hoeven betalen, ik had immers netto bedragen geëist in mijn contract, zo slim was ik toen al. Dat heb ik sindsdien gedaan bij de meeste clubs waar ik heb gewerkt. Voor andere jongens liep het slechter af. Sommigen moesten hun huis verkopen om hun boete te kunnen betalen.

Toen is de neergang van het Belgisch voetbal begonnen. Alle goeie voetballers gingen weg en we kregen qua buitenlanders alleen nog maar tweede en derde keus. Daar kwam in 1985 nog eens dat klote Heizeldrama bovenop. In België hadden we ook die wet van 1978 waardoor voetballers makkelijk hun contract konden verbreken. En dan was er nog de zaak Bosman waar de clubs helemaal aan onderdoor gingen. Altijd weer in België, dat is toch niet normaal?

Het is niet zo dat er sinds Bellemans niets meer in het zwart betaald wordt in het Belgisch voetbal. Het is wel verminderd en het staat natuurlijk niet meer in je contract, ze vermijden het om sporen na te laten. Maar je krijgt dat zwarte geld er nooit helemáál uit. Tot in de Vierde Provinciale Klasse zie je het! Dat hoort gewoon bij de Belgische voetbalcultuur.

Na mijn ontslag bij Lierse kon ik al gauw aan de slag bij Denderhoutem. Jef Vijverman was voorzitter daar, maar ook supporter van RWDM en die kende ik dus al heel lang. Jef belde mij op, of ik dat wilde doen. Denderhoutem was Vierde Klasse, maar dat maakte mij niet zo veel uit. Toen ik nog bij Lierse speelde, trainde ik zelfs een Vierdeprovincialer – dat is de allerlaagste reeks in België, bijna cafévoetbal – Hofstade. Een kameraad, een slager, speelde daar, hij vroeg het me en ik nam dat er gewoon bij. Op zaterdagavond speelde ik in de Eerste Klasse met Lierse en op zondagmiddag zat ik als trainer op de bank bij Vierdeprovincialer Hofstade. Moet toch kunnen?

Het was vooral de bedoeling om Denderhoutem in de Vierde Klasse te houden. Twee wedstrijden voor het einde stonden we zesde van onder en ik dacht: *Okee, het is in orde, we zijn gered.* Maar die mensen zeiden dat we toch nog konden degraderen, afhankelijk van het

aantal promoties uit de Eerste Provinciale. Toen hebben we ons pas gered op de laatste speeldag. Hoe we dat gedaan hebben, weet ik nog steeds niet. Daar was wel een mirakeltje voor nodig, geloof ik...

Het tweede jaar, 1988/89, hadden we een betere ploeg, er waren er zelfs tien die overdag konden trainen. Toen hebben we moeiteloos meegespeeld.

Na dat eerste jaar in Denderhoutem was ik al eens zes weken samen met mijn vriend Piet Demol in Westfield geweest, dat was bij Hartford in de Amerikaanse staat Massachusetts. We gaven er voetbalclinics, Denderhoutem was daar ook bij betrokken. Piet was trainer geweest van de provinciale jeugdselecties van Brabant en zo had ik hem leren kennen.

Na het tweede seizoen bij Denderhoutem vroeg Piet of ik zin had om minstens zes maanden in Amerika te gaan werken. Hij kende mensen aan de Green Bay University in de staat Wisconsin. Daar hadden ze een universiteitsploeg, de Packers. Natuurlijk had ik daar zin in, Jenny en ik waren helemaal gek van Amerika! Ik hou vooral van de sportmentaliteit in de States, die is fantastisch. Je hoort van zo veel jongens dat ze er alles voor doen, zeker de donkere jongens, om hun familie uit de armoede te helpen enzo. Via de sport iets bereiken, iets maken van je leven, succes verwerven op basis van hard werken: dat is mooi, zo heb ik ook in het leven gestaan.

Ik zeg niet dat ik hou van alles wat Amerika is en doet. Maar Amerika heeft wel een traditie van: dóén! Ze staan niet te kijken tot een ander het oplost. Er heerst een winnaarsmentaliteit, daar hou ik van. Je kan het de *American Dream* noemen en ik vind daar niets mis mee. Jezelf hogerop werken door de kansen te grijpen die je aangeboden worden, dat is toch mooi? Ik ben zelf maar tot mijn twaalfde naar school geweest en ik heb toch ook iets van mijn leven gemaakt? Als dat die *American Dream* is, dan heb ik 'm ook gehad en waargemaakt.

Ik gaf in Green Bay twee, drie maanden training aan jongeren. Een zekere Santiago was de hoofdcoach en die moest sponsors zoeken om studiebeurzen te kunnen betalen. Alleen met studiebeurzen kon je studenten aantrekken en houden en kon je de universitaire sportteams sterker maken. Wij werkten daar acht uur per dag, naast trainen met de jeugd, om geld op te halen voor die studiebeurzen.

We woonden in een prachtig huis, met een groot zwembad voor zes villa's. Het leven was er heerlijk, we waren serieus aan het denken om alles wat we hadden in België te verkopen en ons definitief in Amerika te vestigen.

Na de zomer lag het voetbal een tijdje stil in Green Bay en konden we enkele maanden naar huis in België. De bedoeling was dat we in januari zouden terugkeren naar Amerika.

Piet en ik hadden bedacht om ook in België voetbalkampen te beginnen, zoals we in Amerika hadden gezien. De eerste keer dachten we: *Als er vijftig spelertjes komen, zou dat al mooi zijn.* Maar er kwamen er tweehonderd en wij waren maar met tien begeleiders, dus we waren gebroken op het eind.

Die voetbalkampen bleken meteen een groot succes. In het begin was het nog bescheiden, bleven we in België. Maar in de jaren erna organiseerden we ook kampen in Spanje, Amerika, Brazilië, Thailand, enzovoort.

In totaal hadden we wel zeventig medewerkers voor die voetbalkampen: voor oppas (want de kinderen bleven slapen), om te koken, voor de begeleiding op de training zelf... Een van de vaste begeleiders was Louis De Winter. Die had ik leren kennen bij Lierse als de ideale materiaalman. Waar we ook gingen, Louis moest altijd mee, hij hoorde erbij. Zo ben ik nou eenmaal: ik laat nooit iemand vallen.

We hadden zo'n bedrijfje: Piet was daar voor 48 procent eigenaar van, Jenny had ook 48 procent en ik vier procent. Als je 't goed doet, kun je echt verschrikkelijk veel geld verdienen met die kampen. Maar ons heeft het uiteindelijk meer geld gekost dan opgeleverd. We waren niet zo op geld gefocust. Als er mensen waren met drie, vier kinderen, dan mochten er ook een paar voor niks mee. Wij vonden dat dat zo hoorde, dat ook zij recht hadden om mee te gaan.

We zijn met die voetbalkampen gestopt toen er ineens wat geld verdwenen was: vijfduizend euro. Iemand van ons, van de medewerkers dus, moet dat gestolen hebben. Je weet niet wie, je kunt niemand beschuldigen, maar alleen de medewerkers wisten dat dat geld achter het fornuis zat. Toen moesten we plots de mensen met *officieel geld* betalen, maar dat kostte ons veel meer natuurlijk! Ja, toen was het genoeg voor mij en we zijn ermee gestopt.

Normaal gesproken zouden we dus in januari 1990 terugkeren naar Amerika. Maar toen klopte Beveren aan. We waren halverwege het seizoen 1989/90 en Rik Pauwels was ontslagen als trainer bij Beveren, de situatie in de competitie was dramatisch op dat moment. Ze vroegen mij om het over te nemen, maar in principe kon dat niet en moesten we terug naar de States. Toen had Jenny toevallig een gesprek met Piet, onder andere over onze jongens die intussen naar de middelbare school moesten. Piet vertelde dat we in Amerika moesten oppassen met drugs en agressie op school enzo. Ja, toen was ons Amerikaans avontuur meteen afgelopen! Geen sprake van dat Jenny dat risico wilde lopen, zij bepaalde wat er gebeurde en het belang van de kinderen kwam altijd eerst. Als Piet toen zijn mond had gehouden, woonde ik nu misschien nog in Amerika...

Dus tekende ik toch bij Beveren, maar ik heb de ploeg niet meer kunnen redden, die was eigenlijk al dood. We kwamen uiteindelijk één punt tekort om de degradatie te vermijden.

Het is mij nog steeds een raadsel hoe we kort voor het einde van de competitie konden verliezen van Racing Mechelen, dat uiteindelijk na ons als allerlaatste eindigde. 3-4 werd het. Dat was een wedstrijd: echt niet normaal! Dat duel was niet te coachen. Maar ik kan niets bewijzen, dus eigenlijk moet ik dan mijn mond houden...

Persoonlijk ben ik al die jaren als speler en als trainer nooit benaderd voor omkoping. Ja, je ziet en hoort weleens wat en je vermoedt weleens wat, maar meer niet. Ik steek er mijn hand niet voor in het vuur dat het in de Belgische Eerste Klasse niet meer gebeurt. Maar ik heb zelf die Chinees niet op bezoek gehad...

Wat je wél had vroeger, waren die aanmoedigingspremies, dat mócht toen nog. Een club betaalde dan geld aan de spelers van een andere club opdat die zich extra zouden inzetten tegen een concurrent van die eerste club. Ik herinner me: Lierse was veilig en we speelden tegen Standard. Toen hebben we een premie gehad van Anderlecht, tienduizend euro geloof ik, dat moesten we dan verdelen over alle spelers, dus zo veel hield je niet over. Het werd een gelijkspel. Zo zie je maar dat zo'n premie niet altijd helpt, al is Anderlecht dat jaar toch mooi kampioen geworden...

Het seizoen na die degradatie werd Beveren meteen kampioen in de Tweede Klasse met een geweldige ploeg. De Vlieger in de goal, achterin Peersman, Massagie, Lodders en Belligh, op het middenveld Van Britsom, Van der Heyden, Van Ham en Buyens, en voorin Van Vossen en Van Ankeren. We liepen over de tegenstander heen met een geweldige ploeg.

Ze hadden Peter van Vossen gehaald bij een ploegje uit Zeeland, maar onder mijn voorganger, Pauwels, had hij nauwelijks gespeeld. Eigenlijk mocht hij gewoon weg bij Beveren, waardeloos was-ie. Ook Stephan Van der Heyden – die kon geweldig een bal neerleggen met die linkerpoot – mocht vertrekken, die wilden ze ook niet meer.

Ik zei: *Nee, die moeten wel allebei blijven!* Ik kreeg gelukkig mijn zin, want Van Vossen legde er in de Tweede Klasse lekker achttien in het netje.

Peter had een geweldige werklust, altijd in beweging, fantastische dribbel, die was weg voor ze 't wisten. Hij heeft daarna nog een fantastische carrière gehad bij Anderlecht, Ajax, Glasgow Rangers, Feyenoord, tot in Oranje! Ook Stephan Van der Heyden heeft het daarna nog helemaal gemaakt bij Club Brugge en is ook international geweest. En die wilden ze bij Beveren gewoon wegsturen, allebei.

Ik bedoel maar: sommige mensen zien het écht niet.

Na die promotie was een twaalfde plaats in ons eerste seizoen in de Eerste Klasse met zo'n jonge ploeg fantastisch. Ik heb toen met mijn stomme kop Geert Lermyte als manager binnengehaald bij Beveren en die heeft ervoor gezorgd dat ik niet langer bij Beveren gebleven ben. Hoe idioot kun je zijn!

Het zat zo: we moesten iemand hebben voor het technische beleid. Jean-Marie Pfaff was kandidaat. Toen zei ik: *Okay, maar die komt de kleedkamers of het spelershome niet in*, en toen is dat niet doorgegaan. Ik kende Lermyte van Aad de Mos bij KV Mechelen en dus namen we hém.

We speelden een goed seizoen en ik wilde ook graag blijven. Maar die gozer, Smet, een waardeloze voorzitter, moest me niet meer, ingefluisterd door Lermyte natuurlijk. De man die ik had binnengehaald, was ook de man die mij eruit schopte. Weer wat bijgeleerd! Lermyte had eens in een interview in de krant slecht gesproken over de spelersgroep, dat er geen kwaliteit was enzo. Toen had ik hem gezegd, waar heel de spelersgroep bij stond, dat hij zich met het sportieve totaal niet mocht bemoeien en dat hij de jongens niet in het openbaar

mocht bekladden. Die uithaal kon hij niet verkroppen, daarom begon hij aan mijn poten te zagen.

Ik vind: kritiek op de spelers mag en moet, maar hou dat intern. Een voorzitter mag van mij de spelers komen toespreken, maar hij moet niet in de kranten afgeven op de jongens. Dan creëer je nog meer onrust, want anderen gaan dat overnemen: *Het zal wel waar zijn, want de voorzitter heeft het zelf gezegd!* Dat soort dingen moet binnen de club blijven. Zeg intern wat je wilt, maar ga niet lopen janken in de media. De spelers zijn toch je kapitaal als club? Je moet toch je eigen kapitaal niet vernietigen? Maar goed, na die aanvaringen met Lermyte en Smet hield ik het dus voor gezien bij Beveren...

Amerika was niet doorgeslagen door dat gedoe over drugs en de kinderen. En Lierse, Denderhoutem en Beveren waren nou niet bepaald succesverhalen, hoewel ik toch de titel pakte in de Tweede Klasse met Beveren. Je kan niet zeggen dat ik op dat moment grote naam aan het maken was als trainer. Het is echt niet zo dat de topclubs bij mij op de stoep stonden. Ik vond het geweldig om op het trainingsveld te staan en vooral om jonge spelers nog beter te maken. Maar je kon moeilijk zeggen dat daar een toptrainer stond, ik heb dat van mezelf ook nooit gevonden. Ik ben Mourinho of Happel niet.

En toch zou ik enkele maanden later voor een enorme verrassing komen te staan...

5. DRIE KEER KAMPIOEN MET ANDERLECHT

Ik ging in de zomer van 1992 eerst nog naar KV Kortrijk, weer in de Tweede Klasse. Ook daar lanceerde ik een aantal jonge jongens, zoals Stefaan Tanghe die lang bij Utrecht en Heracles speelde. We stonden goed, we hadden een aardige ploeg met Drouguet, Augustine enzo.

Tijdens de winterstop ging ik een demonstratie-training voor de jeugd geven in Belgisch Limburg. Voor de keepers ging Nico de Bree mee, die was toen keeperstrainer bij Anderlecht én bij Kortrijk. Nico sprak me na die training aan: ‘Het zou toch mooi zijn als jij trainer zou worden bij Anderlecht!’

Ik lag in een deuk! *Ikke bij Anderlecht? Dat zal nooit van mijn leven gebeuren, ben je nou gek aan 't worden? Ik, die Rotterdammer met die grote mond die van de aartsvijand RWDM komt?* ‘Maar als ze je nou zouden vragen?’, vroeg hij.

Ze zullen me nooit vragen!’, zei ik. Nou ja, Nico bleef zeggen dat het misschien wel kon.

Vijf dagen later ging de telefoon, Michel Verschueren. In die tijd had je die verborgen cameratoestanden op de Vlaamse televisie, dan werd je in de maling genomen door Carl Huybrechts. ‘Kunnen we een keer praten?’, vroeg hij. Ik zei: *Mich, je bent toch niet met mijn kloten aan het spelen?’,* en keek al waar de camera stond.

’s Avonds ben ik bij Verschueren thuis geweest, in Grimbergen. Ik belde aan, hij deed open. Ik keek weer rond waar de camera stond en vroeg nog eens of hij toch niet met mijn ballen aan het spelen was. Hij vroeg: ‘Wil je trainer worden bij ons?’ Ja, natuurlijk wilde ik dat, iedereen wil dat, trainer worden bij Anderlecht! Ik kon het alleen niet geloven dat ze ’t aan mij vroegen, ook omdat Anderlecht op dat moment onder trainer Luka Peruzovic aan kop stond. Niet veel later ben ik heel stiekem met Constant Vanden Stock, de voorzitter, gaan praten. Ze vroegen of ik weg kon bij Kortrijk. Natuurlijk kon ik dat, ik had een contract en geen contract, als je begrijpt wat ik bedoel. Ik kreeg bij Anderlecht een contract van zes maanden aangeboden, maar ik kon ook vijf jaar tekenen bij Kortrijk. Ik nam dus eigenlijk een groot

risico, maar als je Anderlecht op je naamkaartje kon zetten... Met de beste spelers van het land werken: dat kon ik toch niet weigeren! Ik sprak erover met Jenny. Die vroeg: 'Zou je 't leuk vinden?' En ikke: *Ja, natuurlijk!* 'Nou, doe dan maar', zei ze en dat was dat. Toen heeft Anderlecht aan Kortrijk nog een miljoen Belgische frank, ongeveer 25 duizend euro, gegeven als tegemoetkoming, al waren ze daartoe niet verplicht.

Luka Peruzovic is het slachtoffer geworden van het feit dat bij Anderlecht de resultaten onvoldoende zijn. Vooral Vanden Stock wilde altijd ook mooi voetbal zien. En dat ontbrak bij Peruzovic blijkbaar. Bovendien: het boterde niet tussen hem en de spelers. Als de ploeg tegen je is, dan kun je het schudden als trainer. De laatste wedstrijd onder Peruzovic was tegen Lommel, dat toen laatste stond, en deed naar het schijnt pijn aan de ogen. Anderlecht stond 4-0 voor bij de rust en op het einde werd het nog 4-3. Natuurlijk gingen de fans fluiten. Door zo slap te voetballen, hebben de spelers op dat moment aan de baas laten zien dat het genoeg was. De baas had de boodschap begrepen: Peruzovic ging eruit.

Ik heb het altijd geweldig goed kunnen vinden met Constant Vanden Stock. Hij was natuurlijk een absolute voetbalkenner, maar toch bemoeide hij zich nooit rechtstreeks met de ploeg, hij kwam ook nooit in de kleedkamer. Hij zei nooit 'die moet je daar zetten' of 'die moet in de ploeg'. Dat zou ook niet gelukt zijn bij mij. Maar hij sprak rustig met je en zei dingen waar je toch over ging nadenken. Zo greep hij indirect toch in, zo tussen de regels door. Dat ik uit zijn kantoor kwam en dacht: *Hm, niet slecht bekeken*, en zo kreeg hij toch nog zijn zin!

Jammer hoe het later met hem gelopen is. De laatste jaren voor zijn dood heb ik hem niet meer gezien, hij was ziek en zichzelf niet meer. Een heel grote persoonlijkheid, altijd waardig en rustig. Eigenlijk waren wij tegenpolen, hij zo'n deftige Brusselse bourgeois, ik zo'n Rotterdams schoffie, maar het klikte. We begrepen elkaar. Of behalve aan de telefoon, dan leek hij mijn Rotterdamse taaltje maar niet te verstaan. Dan belde ik met de voorzitter en belde mijn assistent Jean Dockx mij vijf minuten later, op verzoek van de voorzitter, terug met de vraag wat ik precies gezegd had. En hij moest dan vertalen.

Mijn band met Michel Verschueren is nu klasse, maar bij RWDM – hij was er manager toen ik daar speelde – hadden we vooral veel ruzie. Ik vond dat hij zich veel te veel inliet met

voetbalzaken waar hij niks van afwist. Later bij Anderlecht ben ik hem gaan waarderen. Ik zou Verschueren nog altijd geen voetbalkenner noemen, nee, maar hij was wel een man op wie je kon rekenen, die trouw uitvoerde wat de baas wilde. Terwijl Vanden Stock alles besliste, de leuke en de minder leuke dingen, ving Verschueren met dat kort geschoren koppie van hem alle klappen op. Hij beschermde zijn club, zijn trainer en zijn spelers naar buiten, altijd pal in de *frontline*. Dat had hij ook graag, hoor, dat hij de gebeten hond was, dat hij in het oog van de storm stond, dat vond hij lekker. Mijn enorme respect voor hem is toen gegroeid. Hij heeft me nooit laten vallen bij Anderlecht en dat vond ik fantastisch. *Mich* is echt een wereldgozer!

Hij is ook onverslijtbaar. Als je die helemaal weg wilt hebben bij Anderlecht, dan zul je hem moeten afschieten.

Dat het bestuur van Anderlecht mij ooit gevraagd zou hebben om een pak en das te gaan dragen, is een fabeltje. Ik kreeg twee kostuums van Anderlecht en het was normaal dat je die droeg. Ook bij Beveren had ik al een clubkostuum. En als ik met Jen naar een trouwfeest ging, droeg ik ook weleens een stropdas. Het is dus helemaal niet zo dat ik de eerste das van mijn leven gedragen heb bij Anderlecht.

Ze hebben me bij Anderlecht ook nooit een opmerking gegeven over mijn gedrag of mijn taaltje. Toen zag je dat Anderlecht toch ook een gewone club kan zijn. Alleen al het feit dat ze een jongetje van de straat gevraagd hadden om er trainer te worden! Want eigenlijk paste ik niet bij Anderlecht. Dat chique gedoe is in principe niks voor mij. Feyenoord is een volksclub, Anderlecht zweeft daar zo'n beetje boven. De Nederlandse clubs keken toen trouwens enorm op tegen Anderlecht. In Nederland gingen de mensen nooit eten voor een wedstrijd, bij Anderlecht hadden ze al loges en business-seats toen ze daar in Nederland nog van droomden. Op dat vlak waren Constant Vanden Stock en Michel Verschueren echte pioniers!

In het begin bij Anderlecht kreeg ik er flink van langs in de Franstalige pers. *La Dernière Heure* liet een enquête doen: *99,9 procent van de Anderlecht-supporters tegen Boskamp!* Ik was een olifant in een porseleinkast, ik kon geen Frans, ik was een boef, ik was *die van Molenbeek* enzovoort. Ik dacht: *Jezus, wat krijgen we nou?* Maar ik deed gewoon wat die journalisten totaal niet verwachtten: ik ging ze vriendelijk gedag zeggen, handje schudden voor de training en zo. Die gasten wisten totaal niet wat ze overkwam!

De Franstalige supporters hebben me daarna ook helemaal aanvaard, hoewel ik dus

nauwelijks vier woorden Frans sprak. Onze eerste wedstrijd tegen RWDM zag ik nog spandoeken van *Boskamp, rot op*, ja, ik met mijn RWDM-verleden... Maar de spelers móésten na Peruzovic wel presteren, zij hadden hem de kop gekost. Dat was mijn geluk, dát en het feit dat de baas en Michel pal achter mij stonden.

Elke vrijdag zaten we boven een uurtje of twee samen: de voorzitter, Verschueren, assistent-trainer Jean Dockx en ik. Jean heb ik leren kennen bij Anderlecht, al waren we vroeger ook al tegenstanders van elkaar geweest op het veld, hij bij Anderlecht en ik bij RWDM. Toen waren we niet bepaald goede maatjes, onze duels op het middenveld waren keihard.

Toen ik trainer werd bij Anderlecht, had Jean nog tegen Nico de Bree gezegd: 'Die Boskamp moet niet denken dat ik alleen maar de paaltjes ga neerzetten.' De eerste drie weken heeft hij me alleen maar lopen onderzoeken, uittesten wie ik was. Maar zodra hij me geaccepteerd had, waren we vier handen op één buik. We waren de hele week samen op de club en toch gingen we ook nog samen naar toernooien, samen op scouting, samen op vakantie...

Jean was een fantastische gozer. Met hem ruziemaken kon niet, hij was zo'n goed en vriendelijk mens, een grote vriend voor de spelers en tegelijk hondstrouw aan zijn trainers en aan het bestuur. Jean kon met iedereen overweg.

Hij was ook heel anders dan ik, veel rustiger, veel voorzichtiger, veel verstandiger. Hij dacht twee keer na voordat hij iets zei, ik gooide er altijd alles meteen uit. Hij had ook een geweldige band met Constant Vanden Stock. Als ik met hem en de voorzitter samen zat, zat Jean de hele tijd tegen mijn poten te schoppen, zo van 'rustig Jan!' en 'zwijg Jan!' Hij wilde het liever allemaal wat diplomatieker aanpakken, terwijl ik gewoon mijn gedachtes hardop uitte. Hij zocht ook de belangstelling niet en bleef liever in de schaduw, terwijl ik met mijn grote mond altijd weer in de schijnwerpers stond. We waren heel verschillend en toch klikte dat juist geweldig.

Na Anderlecht zijn er nog een paar kansen geweest om nog een keer samen te werken, onder andere in Marokko en bij Las Palmas, maar dat ging dan net niet door. Hij is één keer enkele maanden hoofd-trainer geweest bij Anderlecht. Samen met Franky Vercauteren zette hij toen

schitterende resultaten neer. Maar toen het bestuur vroeg of hij daarna hoofdtrainer wilde blijven, weigerde hij. Wie hoofdtrainer wordt bij een club, weet dat hij op een goeie dag ontslagen zal worden. En Jean wilde graag eeuwig bij Anderlecht blijven...

Enkele weken voor zijn dood kwam hij me bezoeken in Dubai waar ik toen trainer was. Jean was op dat moment technisch directeur bij Anderlecht. Ik zei hem dat hij trainer kon worden bij Al Ahli, een van de grootste clubs in Dubai, en heel veel geld kon verdienen. Hij twijfelde natuurlijk, want hij was zo verknocht aan Anderlecht, maar toch had ik de indruk dat hij het misschien ging doen. Kort daarna, half januari 2002, werd ik 's morgens om half zeven in Dubai gebeld en toen hoorde ik het verschrikkelijke nieuws. Jean, amper 60, had thuis in Bonheiden een hartaderbreuk gekregen. Niemand had dit zien aankomen. Hij die altijd zo rustig was geweest! Heb ik daar duizenden kilometers verder zitten janken als een kleine jongen...

Ik werd uiteindelijk drie keer op rij kampioen met Anderlecht, het was een fantastische periode met fantastische spelers. Als trainer was dat veruit de beste ploeg die ik heb gehad. We waren zelfs zó goed dat we met twee of drie goeie spelers erbij Europese top waren geweest. Maar toen had je dat gedoe met het Bosman-arrest waardoor spelers transfervrij weg konden aan het einde van hun contract en dat heeft ons uiteindelijk de das omgedaan.

Doelman Filip De Wilde was, qua verzorging en qua discipline op de training, de beste prof die ik gekend heb. Flip was technisch een geweldige keeper. Maar soms, als het écht moest, op de grote momenten, liet hij het wat afweten, zoals op Euro 2000, of zoals die Champions League-wedstrijd in Bremen toen het van 0-3 nog 5-3 werd. Misschien was Flip wel té professioneel, té geconcentreerd, was hij net niet relaxed genoeg. Maar een trainingsbeest is hij altijd gebleven. Hij is nu keeperstrainer bij de Belgische voetbalbond. Je mag gaan kijken: hij is scherper dan de spelers, ongelofelijk!

Philippe Albert was de beste centrale verdediger die België ooit heeft gehad. Die kon alles. Hij was snel, had een pass in zijn poten, was een voortreffelijke kopper en bovendien was hij ook nog eens vreselijk gemeen. Je kon hem overal neerzetten als je dat wou. Hij had een tijd de

reputatie van een houthakker, maar dat was totaal onterecht. Albert kon echt geweldig voetballen. Newcastle, waar hij indertijd speelde, won ooit met 5-0 van Manchester United en Albert maakte daarbij een goal... om je vingers af te likken, zo mooi!

Albert liet je ook nooit zakken. Voor het WK in Amerika in 1994 was hij geblesseerd. We moesten tegen Club Brugge spelen voor de finale van de beker. Ik vroeg nog: *Philippe, zal het gaan met die knie?*, maar hij zei: 'Amokachi raakt geen bal vandaag.' En zo was het ook.

Hij doet tegenwoordig wat in het fruit, een vriendendienst, en trekt zich verder nergens wat van aan, een wereldgozer. Albert was echt tien keer beter dan die Van Buyten van Bayern München, met wie hij soms vergeleken wordt.

Michel De Wolf was een kameraadje van me bij RWDM, toen hij nog een talentje was. Maar bij Anderlecht heb ik ruzie met hem gekregen. Ik was er nog maar één dag en hij zei me dat ik Marc Degryse en Luc Nilis moest aanpakken. Hij was een werker en hij gaf de artiesten de schuld van de problemen. Ik zei: *Watte? Wat er hiervoor is gebeurd, daar kan ik toch niks aan doen!* Ik begon met een schone lei en ik zag dat *De Kleine* en *Lukie* de sterren van de hemel speelden. Waarom zou ik ze dan terecht gaan wijzen? Maar door dat voorval is mijn relatie met Michel serieus verwaterd. We hebben het ook nooit bijgelegd. Ik kan wel vergeven, maar niet vergeten. Dat soort mensen krijgt van mij nog wel een hand, hoor, maar meer ook niet.

Graeme Rutjes, opgeleid bij Excelsior, was de slimste. Die wist precies wat hij wel en niet kon. Die pakte de bal af en leverde hem in. Kon je op bouwen. Gouden jongen, had je nooit wat op aan te merken. Hij won met KV Mechelen, onder Aad de Mos, de Europa Cup II en werd kampioen bij Mechelen én bij Anderlecht. Dan heb je 't fantastisch gedaan, ook al heb je dan niet het grote talent. Graeme zit nu in de raad voor commissarissen van Feyenoord en is directeur van een golfbaan. Hij heeft het écht netjes voor elkaar, hoor!

Danny Boffin was de liefste en tofste jongen die ik ken. Maar we hadden hem beter moeten begeleiden en beschermen tegen zichzelf. Danny verdiende veel geld, net als de anderen, maar kon daar niet mee omgaan. Hij moest echt alles hebben: het nieuwste van het nieuwste, de laatste snufjes. Hij zag een motor en hij kocht een motor. Er waren dingen bij die hij nooit

gebruikte, maar die stonden te pronken in zijn kast. Wat er de laatste jaren met hem gebeurd is, privéproblemen met geld enzo, dat verdient deze lieve jongen echt niet. Hij is nu gelukkig scout bij Sint-Truiden, die jongen verdient een baan.

Marc Emmers was in die tijd de beste libero van het België. Maar hij kon overal spelen, en daar maakte hij zelf een probleem van. Hij wilde liever op één positie spelen en hij kon er niet mee leven dat hij op verschillende plaatsen werd neergezet. Na het rampzalige 5-3 verlies in Bremen heeft de Franstalige pers hem de zwartepiet toegeschoven, dat was ingegeven door Michel De Wolf die natuurlijk op Emmers' plaats wilde spelen. Mentaal was Marc niet zo sterk, zijn knie was ook zo broos. Maar als er twee jongens zijn geweest die zich echt te pletter hebben gewerkt om telkens weer terug te komen na een blessure, dan waren het Emmers en *Webertje* wel.

Marc Degryse was ontzettend slim, nog altijd trouwens. Hij zat altijd te kijken met zijn pientere koppie en wist alles wat er gebeurde. Soms ging dat tegen hem werken, ook dat is nog steeds zo. *De Kleine* wilde altijd baasje spelen. Dan kun je als trainer twee dingen doen. Ofwel ga je ertegenin, maar dan weet je wel zeker dat hij gevaarlijk wordt, dat hij je benen gaat afzagen. Ofwel ga je dat gebruiken en er voordeel uithalen en hem nog méér verantwoordelijkheid geven, ga je hem dus het baasje máken, dan kan hij zich in principe nooit meer tegen jou keren. Hij móét dan wel presteren, want de trainer heeft hem belangrijk gemaakt. Natuurlijk koos ik voor het tweede en dat heeft hij fantastisch gedaan. Dat heb ik van Happel geleerd: probeer niet de baas te spelen over je belangrijkste spelers, gebruik hun persoonlijke trekjes in je voordeel, maak ze nog belangrijker. En: je hebt bepalende spelers en je hebt dienende spelers. Je hebt ze allebei nodig! Maar beide groepen moeten wel goed weten dat ze bepalend of dienend zijn. Degryse was een bepalende speler. Als we kampioen wilden worden, dan moest ik hem en Nilis, de vedetten van het team zeg maar, naar voren duwen. Zij moesten het verschil maken, zij bepaalden of we wonnen of verloren. Dan zou ik wel gek zijn om de strijd aan te gaan met die spelers. Trainers die hun belangrijkste spelers op hun plaats willen zetten, bijvoorbeeld omdat ze zich af en toe gedragen als een vedette of omdat ze zich niet altijd negentig minuten lang het vuur uit de sloffen lopen, die tekenen hun eigen doodvonnis. En dus heb ik hem aanvoerder gemaakt. Wist hij direct wat ik van hem

verwachtte.

Misschien heeft Marc niet alles uit zijn enorme capaciteiten gehaald, je kunt niet zeggen dat hij een Europese topspeler geworden is. Dat heeft zo zijn redenen. Hij wilde ook *léven*, hij amuseerde zich graag, misschien miste hij dat onverbiddelijke karakter om nog een stapje verder te gaan. Maar bij Anderlecht was hij absoluut weergaloos.

Toen behalve John Bosman zijn vaste vrienden bij Anderlecht weg waren, Nilis en Albert, ging hij ook weg. Hij wist dat hij met de nieuwe generatie niet meer de baas zou zijn en hij wist ook niet hoe het zou gaan met de nieuwe trainer. En dus vertrok hij naar Sheffield Wednesday en vervolgens naar PSV. Daarna wilde hij eigenlijk stoppen met voetballen, maar ik heb hem naar Gent gehaald en daarna heeft hij nog schitterende jaren gehad bij Germinal Beerschot.

Degryse ziet het spelletje, hij kan spelers goed inschatten. Ik zie hem ooit nog wel bij Anderlecht een belangrijke functie vervullen, die kwaliteiten heeft hij zeker. Als ik de baas was bij Anderlecht, dan nam ik 'm onmiddellijk aan. Dat het bij Club Brugge als technisch directeur niet gelukt is? Ik kan niet geloven dat al die mislukte transfers van Club Brugge van toen zijn keuze waren, daar ben ik zelfs bijna zeker van. Degryse kent het spelletje *zó* goed, bij Club Brugge konden ze nog veel van 'm leren. Marc is de zondebok geworden voor de onkunde van het beleid toen. Hij kreeg spelers op z'n nek met wie hij niks mee te maken had.

De Kleine is natuurlijk ontzettend dominant. En hij zal nooit meer dezelfde fout willen maken als met die dokter, Michel D'Hooghe, toen de voorzitter van Club Brugge. Hij zal nu niet meer beïnvloedbaar zijn. Geef je iemand als Degryse de verantwoordelijkheid en de macht, dan zal hij ook honderd procent verantwoordelijk willen zijn *én* het honderd procent het voor het zeggen willen hebben, op sportief-technisch vlak. Het is het een of het ander. Het mag niet zo zijn dat je als technisch directeur volop in de wind moet gaan staan, maar tegelijk moet slikken wat anderen, het bestuur, zeggen.

Het probleem is dan dat mensen binnen die club macht moeten afstaan. En *dát* is moeilijk, heel erg moeilijk. Want dan tast je posities aan die vaak al jaren bestaan.

Pas op, Marc heeft het verschrikkelijk naar zijn zin als voetbalanalist bij de televisie. Hij

voelt zich daar lekker bij.

Charly Musonda was een fantastische voetballer, maar moest spijtig genoeg véél te vroeg stoppen met voetballen door die knie, fysiek afgekeurd. Een zwaar verlies voor Anderlecht en het voetbal. Gelukkig komen er nu weer nieuwe Musonda'tjes aan. Vooral de jongste, Charly Junior, is een supertalent! Hij kon naar Barcelona, hij kon naar Manchester City. Uiteindelijk werd het Chelsea, omdat zij bereid waren om alle drie de broers (Lamisha, Tika en Junior) te nemen én de ouders erbij. Ik ken Charly natuurlijk goed en ik ken ook Piet de Visser en Michael Emenalo, een ex-speler van Brussels, die beiden voor Chelsea werken. Dus ik heb mijn steentje bijgedragen tot die overgang.

Anderlecht was er helemaal niet blij mee dat Junior al op zijn vijftiende naar Chelsea vertrok, dat begrijp ik wel. Maar wat wil je? Als zo'n club zich bij de ouders aandient en ze bieden 3,5 miljoen pond voor vier jaar – wie kan daar *nee* op zeggen? Ik zou weleens willen weten of de mensen die kritiek hebben op zo'n transfer, of die dat geld zouden weigeren. Nooit van z'n leven! Vergeet ook niet dat de jeugdopleiding bij de topclubs in Engeland de beste van Europa is. Jonge gasten worden daar echt uitstekend begeleid, op het veld én naast het veld.

Bruno Versavel was de beste middenvelder die ik in België gezien heb. Ik zit meer dan dertig jaar in België, ik heb in al die tijd nooit een middenvelder gezien die via een een-twee, dus door te kaatsen, zichzelf zo schitterend kon vrijspelen. Versavel had diepgang in zijn spel, snelheid, kon een een-twee maken, kon scoren met de voet en met het hoofd. Maar hij kon ook linksback spelen als het nodig was. Hij was echt onverslijtbaar, hij heeft nog tot zijn veertigste gespeeld, bij Diest. Daarnaast was hij ook een levensgenieter. Bruno kon een ploeg er zo doorheen trekken. Een hele grote, echt. Raar dat mensen daarvan opkijken dat ik dat zeg... Versavel was zo ontzettend goed, dat kon je toch niet missen? Het is echt onterecht dat hij niet bij de absolute toppers in België gerekend wordt.

Luc Nilis: in de meer dan dertig jaar dat ik in België ben, heb ik geen enkele spits gezien die

met links en rechts zo makkelijk iemand kon uitkappen én op doel trappen als *Lukie*. En toch heeft hij in België altijd bakken kritiek gekregen. Dat ligt natuurlijk aan de aard van de Belgen, die denken altijd dat buitenlanders beter zijn. Wat hebben mensen lopen zeiken dat hij niet scoorde bij de nationale ploeg! Maar Nilis maakte zijn goals in de zestien, en *De Duivels* speelden toen vooral achter de bal, die zag je in die periode bijna nooit in de zestien. *Lukie* is toch geen counterspits! Ik heb dat nooit begrepen, die kritiek. Hij had de capaciteiten van een Europese topspits, maar die erkenning heeft hij alleen bij PSV en bij Anderlecht gekregen, nooit bij *De Rode Duivels*. Stel je voor: Nilis heeft in België nooit de Gouden Schoen gekregen! Een schande!

Waarom heeft hij dan geen carrière gemaakt als Van Basten of Rijkaard of Gullit? Wellicht zijn er nog dingen die hebben meegespeeld. Nilis was enorm gehecht aan Vlaams Limburg. En hij had niet de brutaliteit. Maar qua talent was hij zeker niet minder. We hebben Luc verkocht aan PSV voor 2,5 miljoen euro ofzo, dat was toen een hoog bedrag. Nou, dat is eventjes veranderd...

Johnny Bosman was een schitterende gast, kon je alles aan vragen. Elk jaar vond de buitenwereld dat hij weg moest bij Anderlecht omdat hij geen champagnevoetballer was, maar elk jaar legde hij ze er toch maar mooi in. Bosman had de pech dat Marco van Basten van zijn generatie was, anders had hij bij Oranje ook veel meer gespeeld. Het verschil is: Van Basten maakte altijd mooie goals; Bosman wilde dat ook, maar hij maakte gewone goals. Maar ze gingen er ook lekker in, hoor!

Celestine Babayaro, *Bab*, was een hele goeie. We hadden geen linksback en we vonden bij de jeugd *Bab*, die was nog maar een jaar of zestien. We wilden hem opstellen tegen Lierse, maar Verschueren schreeuwde dat dat niet mocht. Bleek dat *Bab* helemaal niet aangesloten was bij ons! Toen is *td* Kindermans snel naar Nigeria gevlogen om dat in orde te brengen. We hebben nog weken moeten wachten voor hij mocht spelen. Maar eenmaal in de ploeg bleek hij zó goed, dat Anderlecht hem naar Chelsea moest laten gaan waar hij het acht seizoenen na elkaar fantastisch gedaan heeft.

Glen De Boeck kon toen al geweldig goed praten op het veld. Op alles had hij een antwoord, daar zag je al de trainer die hij nu is. Altijd in discussie, altijd zijn eigen gedachten over de dingen. Soms hoor ik hem op televisie praten na een wedstrijd: 'Die tegengoal kwam er door een fout van de verdediging', typisch dat vingertje. Terwijl elke goal natuurlijk altijd

de fout van iemand is! Als iedereen foutloos zou spelen, zou er niks te zien zijn. Typisch Glen, professioneel en kritisch en nooit tevreden. Hij is ook een van de vele defensieve spelers die later trainer zijn geworden. Denk maar aan Broos, Leekens, Vandereycken, Preud'homme, Gerets, Van der Elst... Zij zien het spel altijd vóór zich, zij hebben overzicht, terwijl een spits alleen op dat balletje en die goal geconcentreerd is.

Glen begon geweldig als trainer, bij Cercle Brugge, maar bij Beerschot en VVV was het niet veel soeps. Nu probeert hij het bij Waasland-Beveren.

Gilles De Bilde, wat moet ik daar nog over vertellen? *De Ket* woonde vlak bij mij, ik kende hem al sinds zijn twaalfde, hij speelde in Zellik. Toen is hij naar Merchtem gegaan en van daar naar Aalst. Hij ging met zijn familie ook mee op de voetbalkampen die ik organiseerde. Ik herinner me dat hij mee was op voetbalkamp in Brazilië. Daar had je twee groepen: een groep die kwam luieren en de toerist uithangen, meestal de ouders, en een groep die wilde voetballen. Nou, *De Ket* deed liever mee met die eerste groep. Hij lag liever op het strand, naar de meisjes kijken en wat nog meer... Zo is *De Ket*.

Bijna elke week hadden we ruzie. Voetbal interesseerde hem geen reet. Goede kwaliteiten, maar hij vond er geen zak aan. Potentieel was hij beter dan Nilis of Degryse, maar hij moest het van flitsen hebben. En elke keer weer moest ik een conflict-situatie laten ontstaan, anders was *De Ket* niet vooruit te branden. Nu laat ik jongens niet snel vallen, zeker niet met het talent als van De Bilde. Toch heb ik hem eens op de bank gezet, tegen KV Mechelen. We komen 0-2 achter en iedereen op de tribune maar roepen: 'De Bilde, De Bilde!' Ik dacht eerst nog: *Kus mijn kloten*, maar in de rust zeg ik tegen Jean Dockx: *Laat die klootzak warmlopen*. En Gilles dan tegen Jean: 'Kan Boskamp mij dat zelf niet zeggen?' Toen heeft hij twee goals gemaakt en nog een assist gegeven, en dan liep hij telkens naar de bank en passeerde net voor mijn neus, met zo'n vreselijke grijns. Ik reageerde natuurlijk totaal niet. Achteraf riep ik: *Moet ik nou elke keer zulke dingen doen om je wakker te krijgen?*

Ooit hadden de jongens zich teruggetrokken in een hotel om naar een film te kijken. In principe moesten ze naar bed en ik wilde naar een voetbalwedstrijd kijken. Maar *De Ket* wilde liever die film blijven kijken. Toen begon het geruzie weer, tikkie heen en weer, elkaar die afstandsbediening afnemen, de andere jongens die ons opnaiden. Op een gegeven moment heb ik hem bij de keel gepakt. Ik zei: *Maak je excuus*. Dat weigerde hij, tot drie keer toe, en toen heb ik doorgeknepen tot hij bijna stikte.

Maar eigenlijk kun je op die gozer niet kwaad worden, met dat melkmuiltje van hem. Voor wat hij gepresteerd heeft in het voetbal, voor wat hij ervoor gedaan en gelaten heeft, heeft hij heel veel geld verdiend. Hij kon maar drie maanden per jaar geconcentreerd blijven, sportief heeft hij lang niet alles bereikt wat erin zat. Maar hij had een leuke kop en een leuke babbel en hij kwam overal mee weg.

Hij gaf ooit in een wedstrijd tegen Aalst Krist Porte een klap voor zijn kop. Die brak daarbij zijn neus en een oogkas, De Bilde werd maar liefst drie maanden geschorst. Dat was Gilles-de-straatjongen, het boefje dat terug sloeg, zo'n beetje de kleine Boskamp. Maar eigenlijk was het gewoon een reactie op een actie en had hij de pech dat zijn reactie vreselijk aankwam bij Porte. Zo zijn hij en ik opgevoed: als je op straat uitgedaagd werd, dan sloeg je terug, klaar.

Zijn vader had op een dag een beroerte gekregen of zoiets. Gilles mocht er niet meteen bij en dus sloeg hij een verpleger. Typisch iets wat ik ook zou doen. Ik was een Rotterdams schoffie, hij een Brussels.

Na die affaire met Porte kreeg De Bilde heel het land over zich heen. Dan zou je denken: *Nou kan-ie het wel vergeten met zijn loopbaan.* Maar hij vertrok doodleuk naar PSV waar hij nóg meer geld ging verdienen dan bij Anderlecht. En toen het niet echt lukte bij PSV, ging hij in Engeland bij Sheffield Wednesday nóg meer verdienen. Zeg me: wie doet het hem na?

Verbind het talent van De Bilde met de kop van Rutjes, dan heb je een Europese topvoetballer. Dat hij te vroeg de Gouden Schoen zou hebben gekregen, dat is gelul. De journalisten hadden ervoor gestemd en klaar. Die Schoen heeft zijn carrière echt niet beïnvloed, hoor, *De Ket* is altijd dezelfde geweest en gebleven. Hij vermaakte zich in het leven en dat bleef hij doen na zijn actieve loopbaan. Je kan het zo gek niet bedenken of hij was erbij: als model op de catwalk of in allerlei idiote tv-programma's, zag je telkens dat smoeltje van 'm terug.

Het een hele tijd stil geweest rond hem, nadat hij in een ruzie met zijn vrouw naar haar had uit-gehaald. Daar schrok iedereen van, ik ook. Maar dat is nu voorbij. De twee zijn weer lekker samen en Gilles gaat langzaamaan weer meer als voetbalanalist op televisie komen.

Gilles heeft geleefd zoals hij wilde leven. Hij heeft nergens spijt van. Het mooiste aan hem vind ik dat zijn vrienden van nu nog altijd dezelfde zijn van toen hij klein was. Hij is totaal niet veranderd, hij is nog altijd dat boefje van weleer.

De Belgische Kroaat Josip Weber kwam bij ons met het geld voor Nilis, nadat hij drie keer na elkaar nationaal topschutter was geworden bij Cercle Brugge. Jozef scoorde makkelijk, maar bij Cercle Brugge legde Karacic ze allemaal neer voor hem en speelde hij in een counterploeg. Nou, dat was even anders bij Anderlecht...

Het was niet onze bedoeling dat hij zou komen. Jean Dockx, Paul Courant en ik gingen naar Brazilië om ene Clovis te scouten. We waren er nog maar net toen we werden gebeld dat het niet meer hoefde, dat ze Weber vastgelegd hadden. Hadden we voor niks een hele wereldreis gemaakt! Zoon Roger Vanden Stock had die transfer geregeld. Jozef, die ze snel van Kroaat naar Belg hadden omgeturnd, had zes keer gescoord tegen Zambia, een oefeninterland voor het WK '94 en op die basis hadden ze hem genomen.

Ik was met Jean op dat WK in Amerika en op een bepaald moment zaten we lekker aan het zwembad in Daytona Beach. Wij gingen bewust niet naar de training om de jongens niet te storen, we zagen ze al genoeg gedurende het jaar. Toen kwamen er plots 25 journalisten naar ons toe, om ons te vragen of het waar was dat Weber aan anderen honderdduizenden Belgische franken verloren had bij het kaarten, of omgekeerd, en of het waar was dat Weber op het veld geboycot werd door Degryse.

Nou, Weber kende ik op dat moment helemaal niet, ik had hem nog nooit ontmoet. Dat kaarten ging inderdaad over veel te grote bedragen, dat is natuurlijk de pest voor een groep. Toen ze na het WK terugkwamen op de club, zag je dat het er heel koel aan toeging tussen Weber en een paar andere jongens. Maar echt ingrijpen heb ik nooit hoeven doen.

Toen heeft Jozef op de training die zware knieblesure opgelopen. Mevrouw Weber zei later op televisie dat ik Jozef zijn carrière kapot heb gemaakt. Dat slaat natuurlijk als een vlag op een strontschuit. Het ging zo: Olivier Doll pakte Weber aan tijdens een wedstrijd op de training. Normaal moest ik daarvoor fluiten, daar heeft mevrouw Weber gelijk in, maar soms floot ik gewoon niet, om ze scherp te houden, om ze op te naaien. Even later wilde Jozef zich revancheren en Doll een schop voor zijn flikker geven, maar hij had alleen zichzelf ermee, want schoppen kon Jozef als spits helemaal niet. Hij bleef met zijn schoen steken in het gras en zijn kruisbanden scheurden af.

Het kan me echt niet schelen wat zijn vrouw zegt: ik weet gewoon dat zulke dingen nu eenmaal gebeuren als je voetballer bent. Jozef heeft dikke pech gehad. Later hoorde ik dat hij bij Cercle de drie dagen na de wedstrijd niet trainde, pas op donderdag weer. Dat heeft hij

ook bij Anderlecht geprobeerd, maar dat kon niet bij ons. Na zijn blessure is hij nog teruggekomen, hij heeft er ongelofelijk hard voor gewerkt. Maar daarna was het toch weer over. Weber had een schitterende mentaliteit, maar was in principe geen voetballer voor Anderlecht.

Ook heb ik een hele goede relatie met Pär Zetterberg, nog steeds. Hij leek een belangrijke rol te gaan vervullen in de sportieve leiding van de club, maar het boterde niet tussen hem en Collin. Ik vond 'm geweldig, hoor, heerlijke voetballer, een van de allergrootsten. Ze zeiden dat *De Kleine* en *Zet* niet samen konden spelen. Dat hebben ze niet vaak kunnen doen, wegens blessures bij de ene of de andere, maar dat liep fantastisch, hoor.

Sommige jongens bij Anderlecht hadden de reputatie dat ze vaak de bloemetjes buiten zetten. Drank, vrouwen, noem maar op. Dezelfde namen keerden altijd weer terug: De Bilde, Degryse, Bosman, Nilis... Nou ga ik niet mijn handen in het vuur steken voor iedereen, het waren zeker geen engeltjes. Maar van al die geruchten was er misschien maar vijf procent waar. En die vijf procent werd dan nog eens extra beklemtoond omdat het om Anderlecht ging.

Ik weet nog dat ik met enkele spelers én hun vrouwen naar een wedstrijd ging kijken. De volgende dag lag er een brief bij de baas dat die spelers weer ergens midden in de nacht gezien waren waar ze niet hoorden te zijn. Echt, de baas kreeg stapels brieven met verhalen van mensen die weer een speler hier of daar in een kroeg of in een discotheek of met een andere vrouw gezien hadden. Er waren zelfs vaak brieven bij van vrienden van de spelers, dat heb ik hen ook verteld. Ik zeg niet dat er niets van waar was, maar het is echt allemaal sterk overdreven. Je wordt geen drie keer kampioen als je niet minstens een béétje leeft als een prof.

Ik probeer altijd te weten te komen van spelers hoe het thuis zit. Is er rust in het huishouden, hebben ze een goede relatie? In België komt er in de kranten ontzettend weinig naar buiten van wat er privé allemaal gebeurt. In Engeland is dat helemaal anders. Maar als trainer moet je toch op de hoogte zijn. Als club heb je ook de plicht om bepaalde jongens wat te begeleiden, om ze op het goede pad te houden.

Voor een deel gebruikte ik die privé-informatie ook. Ik liet voelen dat ik het een en ander

wist, dan kon ik ook iets terug verwachten. Als trainer heb je ook een voorbeeldfunctie. Als je zelf altijd te laat komt of in het nachtleven gesignaleerd wordt, wat heb je dan nog te vertellen tegenover je spelersgroep? Iedereen weet intussen dat bijvoorbeeld een trainer als Trond Sollied ook van een biertje houdt, dat hij weleens niet op de training verschijnt, dat hij op oefenkamp soms onvindbaar is...

Dat eerste seizoen met Anderlecht, 1992/93, werden we kampioen met dertien punten voorsprong op Standard, er stond echt geen maat op. In 1993/94 was het qua resultaten eigenlijk nog beter, want we werden kampioen – al zat Brugge ons op de hielen deze keer – wonnen de bekerfinale met 2-0 tegen Club Brugge, wonnen de Supercup en we speelden ijzersterk in de Champions League.

Vóór de halve finale waren er toen nog twee groepen van vier clubs. Wij zaten in een groep met AC Milan, Porto en Werder Bremen. Tegen Milan – de latere winnaar! – speelden we twee keer gelijk en we wonnen thuis van Porto. Ik weet zeker dat, als we in Bremen gewonnen hadden, we ons geplaatst hadden voor de halve finale van de Champions League. Het zal nog lang duren voordat een Belgische ploeg daar nog eens in slaagt. Maar we wonnen dus niet in Bremen, het werd op voetbalgebied de meest dramatische avond van mijn leven...

Het was op woensdag 8 december 1993 in het Weserstadion. We speelden een fantastische wedstrijd, hoewel we niet met onze sterkste elf konden spelen. Degryse en De Wolf waren er niet bij, Nilis was bijna een maand eruit geweest en begon op de bank, Albert en Emmers waren nog maar net terug van blessures. Toch stond het bij rust al 0-3, twee keer Boffin en een goal van Albert. We liepen er gewoon overheen, die Duitsers wisten niet wat ze zagen. Droomvoetbal!

Toch waarschuwde ik al in de rust: *Pas op, die Duitsers blijven lopen, nou niet gek gaan doen.* Je weet: met Duitse ploegen ben je nooit klaar. Ze blijven gaan, als machientjes. Kijk maar naar de nationale ploeg: zelfs in de perioden dat ze een kloteploeg hadden, kwamen ze nog bij de laatste vier in de grote toernooien. Pas op: tegenwoordig hebben ze helemaal geen kloteploeg! Wat je nou ziet, Bayern München, de nationale ploeg ook, dat is fantastisch. Ik pak de auto en ik rij gerust naar Dortmund – zeshonderd kilometer heen en terug – of naar Bayern – zestienhonderd kilometer heen en terug – daar zie ik niet tegenop. Maar hoe goed

het voetbal ook is, ik loop er niet warm voor. Ik zie fantastisch voetbal, maar ik heb er geen gevoel bij. Dat heeft ongetwijfeld weer met die Rotterdamse mentaliteit te maken.

Tot de 66ste minuut bleef het 0-3. Het bleef maar regenen en regenen en het veld werd erg zwaar. Qua voetbal waren wij de beteren, maar qua kracht hadden zij veel meer in zich. Die Duitse fans bleven ook maar roepen. Als een Belgische club met 0-3 achter staat, dan verlaten de fans het stadion. In Duitsland blijven ze erin geloven.

En toen begon het: 1-3, 2-3, 3-3, 4-3... Ik kon het niet geloven. We werden gewoon weggeblazen op kracht. Bovendien werd het een van die ongelukkige wedstrijden van De Wilde. Bij 4-3 bracht ik Nilis nog in, die schoot in de kruising maar die keeper hield 'm er nog uit. Toen werd het nog 5-3.

Je krijgt als trainer niet de kans om zoiets in je eentje te verwerken. Na de wedstrijd: journalisten. De volgende dag om zes uur bij het ontbijt: journalisten. Ik weet dat dat erbij hoort. Als je wint, is het leuker voor mij. Maar als je verliest, is het voor de journalisten leuker. Zo is dat, dat weet je. Daar kun je als trainer van Anderlecht niet omheen.

Gelukkig was daar Constant Vanden Stock. De dag na de ramp van Bremen vlogen we naar huis. Jean Dockx en ik zaten in het vliegtuig maar te treuren en te zeuren, zo dood als een pier. Plots stond de voorzitter op, dat deed hij zelden in het vliegtuig. Hij kwam op zo'n rustige manier naar ons toe en zei: 'Weet je wat je moet doen? Je moet die eerste zeventig minuten onthouden, die waren fantastisch.' Nou, als je als trainer in zak en as zit na een dramatische voetbalavond en dan zegt de voorzitter zoiets, dan valt er twintigduizend kilo van je schouders. Dat was Constant: een hele grote meneer en een honderd procent kenner.

Eigenlijk stond Anderlecht toen op het punt om een Europese topclub te worden. Maar in plaats van nog een stap vooruit te zetten, moesten we een stap achteruit zetten. Luc Nilis ging naar PSV, Philippe Albert naar Newcastle United. De club móést verkopen, financieel zaten ze aan hun plafond. In de plaats kwamen onder anderen Georges Grün en Josip Weber. Geen verkeerde spelers, maar het was toch minder, de afbouw was begonnen.

Ook in mijn derde seizoen, 1994/95, pakten we de titel, maar we hadden maar één puntje voorsprong op Standard. In de Champions League, in een groep met Steaua Boekarest, Hajduk Split en Benfica konden we niet één keer winnen.

Het jaar daarop, in 1995, ging Degryse weg, naar Sheffield Wednesday. In 1996 volgden

De Bilde naar PSV, De Wilde naar Sporting Lissabon, Crasson naar Napels. En in 1997 Babayaro naar Chelsea, Preko naar Turkije, Boffin naar Metz, Versavel en Emmers naar Perugia en Walem naar Udinese. Bosman was intussen teruggekeerd naar Nederland, Rutjes en De Wolf waren gestopt.

Daarmee bleef er van de wonderploeg van de jaren 1993 en 1994 ongeveer niemand meer over. We konden er ons niet tegen verzetten. De spelers wilden zelf weg om meer geld te gaan verdienen, dat begreep ik. En de club moest verkopen omdat ze niet mochten wachten tot het contract afgelopen was, dat begreep ik ook. Wat er in de plaats kwam, was echter niet van hetzelfde niveau.

In principe moet je als trainer bij Anderlecht niet zo veel doen. Je moet alleen zorgen dat alle neuzen in dezelfde richting staan, dat je de bankzitters tevreden houdt en dat die verzameling vedetten als een ploeg op het veld staat. Toch voelde ik me na die eerste drie jaar doodmoe. Ik had telkens voor één jaartje bijgetekend, maar nu had ik geen zin meer. Ik voelde dat de kwaliteit minder werd, het werd steeds moeilijker om het op te brengen. Toen ben ik naar de voorzitter gegaan en heb ik gezegd dat het over was.

Het ergste bij Anderlecht was die voortdurende druk, die was gigantisch. Druk van de buitenwereld? Nee! De kranten enzo, die konden me geen barst schelen! Nee, nee, veel erger was de druk van binnenuit. De druk van Michel die iedereen constant scherp wilde krijgen en nooit tevreden was. En natuurlijk wist je dat die druk eigenlijk van boven kwam, van de voorzitter zelf.

Dat altijd moeten en moeten, die drang en die dwang, dat was ontzettend slopend. En als trainer moest je dan alles opvangen, omdat je je spelers wilde beschermen. Als je één keer verloor, dan was het een ramp. Dan werd er niet gepraat over de negen keer die je daarvoor gewonnen had, nee, dan liep Michel de hele week te zeiken over wat er allemaal fout was en wat er allemaal beter moest. ‘Moeten we dit niet doen, moeten we dat niet doen?’ Druk zetten, nooit tevreden zijn, nooit tegen zijn verlies kunnen. Verschueren kon na een nederlaag echt als een razende tekeergaan in de kleedkamer. Het bestuur kon ook heel moeilijk omgaan

met kritiek van de buitenwereld, van de pers. Als ze vonden dat de club werd aangevallen, dan waren ze buiten zinnen.

Ik vond na drie titels dus dat het mooi geweest was. Echt, ik was helemaal leeg, constant achter die gasten aanlopen om ze scherp te houden, constant dubben, de onderlinge verhoudingen in de gaten houden, wie zijn de leiders, wie zijn de volgers... Het was op.

Ik wilde wel graag bij de club blijven als jeugd-coördinator en ik had daar met Philippe Collin – zoon van de zus van Constant en dus de neef van Roger, met wie hij nu de club leidt – over gesproken, en voor zeventig procent waren we het eens. De baas wilde trouwens ook dat ik bij de club bleef. Maar toen bleek plots dat er een heleboel niet kon, vooral toen we de mensen moesten invullen in het organigram van de jeugdopleiding. Ik zei niet dat de club iedereen moest wegsturen, maar waar het beter kon, moest er toch beter komen. Maar dat bleek niet te kunnen voor Collin. Toen ging het dus niet door.

Die zomer van 1995 zat ik in Thailand, op een van onze voetbalkampen. De Duitser Herbert Neumann was trainer geworden bij Anderlecht, maar ik volgde het niet meer zo. Ik zou gaan tekenen bij FAR Rabat en de nationale ploeg van Marokko. Jean Dockx belde mij in Thailand en ik vroeg nog: *Hoe gaat het met de club?* Nou, dat bleek een ramp, uit het Champions League-toernooi gekegeld, slechte resultaten, chaos. En Jean vroeg, op aansturen van de baas natuurlijk: 'Je komt toch terug?' Ik wist niet wat ik hoorde!

Ik bleef nog een week in Thailand, Jean kwam me afhalen op vliegveld Zaventem en vroeg weer of ik niet wilde terugkeren als trainer. *Ben je gek?*, zei ik, *weer elke dag dat gezeik aan mijn kop, we zijn net drie keer kampioen geworden, wat moet je dan nog? Ik ga naar Marokko en ik wil dat jij met me meegaat.*

Twee weken later – intussen hadden ze Neumann al ontslagen en Raymond Goethals interim aangesteld – werd ik ontboden bij de baas, die uitnodiging kon ik niet weigeren. Ze hadden gezegd dat ik mijn kop niet mocht laten zien bij de hoofdingang, want daar stonden wel tweehonderd journalisten. Ze reden me stiekem in een garage onder het stadion, ik wist niet eens dat zoiets bestond! En daarvandaan kon je met de lift naar de derde verdieping.

De voorzitter gaf me een hand en feliciteerde me, terwijl ik nog totaal niks getekend of toegezegd had! Ik heb zelfs pas twee maanden later een contract getekend.

Waarom ik toen toch *ja* heb gezegd? Omdat ik vond dat ik niet kon weigeren, ten opzichte

van de baas en Michel. Drie jaar daarvoor hadden ze dat schoffie uit Rotterdam toch de kans gegeven, nu mocht ik hen niet in de steek laten. De afspraak was dat ik weer mocht stoppen als er een andere trainer was, maar ik ben nog twee jaar gebleven.

Ik weet niet wat er verkeerd gegaan was onder Neumann, al sla je me hartstikke dood. Ik trof de spelersgroep juist heel geconcentreerd aan. De eerste wedstrijd na dat gesprek met Constant was de topper tegen Club Brugge. Ik zei: *Dan zal ik maandag na die wedstrijd maar beginnen*, maar de voorzitter vond dat ik onmiddellijk aan de slag moest. En dus zat ik tegen Brugge al op de bank. We wonnen ook meteen, en we eindigden nog als tweede in de competitie.

Naar het einde van dat seizoen toe kwam de zaak Nottingham Forest naar buiten. Eerst ging het nog om geruchten en ik belde naar Verschueren en vroeg wat er allemaal aan de hand was. Maar hij zei: 'Niets, allemaal kletspraat!' Toen hoorde ik om kwart voor zes op de radio dat de baas in 1983 een miljoen Belgische frank, ongeveer 25 duizend euro, betaald had aan die Spaanse scheidsrechter Emilio Guruceta Muro voor de UEFA Cup-wedstrijd tegen Nottingham Forest en dat twee onderwereldfiguren hem daarmee jarenlang gechanteerd hadden. Nou, toen dat allemaal uitkwam, heb ik wekenlang niemand van het bestuur meer gezien op de club.

Die zaak heeft Constant een gigantische dreun gegeven. Geld geven aan een scheidsrechter, dat was een enorme vergissing, dat is nog het minste wat je kunt zeggen. 'Een lening' zei hij, maar het was toch gewoon omkoperij, anders kun je het niet noemen, natuurlijk. En omkoperij kan dus niet. Het is toch een smet op zijn naam, al blijf ik groot respect hebben voor de man. Ik heb nooit met hem over die zaak gesproken. Maar Constant is nadien nooit meer dezelfde geweest, hij had een enorme knauw gekregen.

Er werd in die maanden op de club nog nauwelijks over voetbal gepraat. Ik weet nog dat De Bilde naar PSV ging, na het incident met Porte, en dat ik boven ging zeggen dat we toch een spits nodig hadden. Op dat moment was ik nog niet op de hoogte van de zaak Nottingham. 'Ik denk dat er wel belangrijker dingen zijn dan een spits!', riep Roger, ik wist echt niet waar

hij het over had. Jean zat op die bespreking tegen mijn poten te schoppen van: ‘Zwijg toch!’ Al de procedures liepen en Roger had gewoon andere dingen aan zijn hoofd. Daardoor zijn ze er ook nooit aan toegekomen om een andere trainer te zoeken en ben ik dus nóg een jaar gebleven. Maar het beste was er toen wel af, we eindigden als vierde op een straatlengte afstand van Lierse.

Roger Vanden Stock is niet het kaliber van zijn vader. Hij is zeker niet onverdienselijk, hoor, hij is erg open en hij is ook heel standvastig. Als hij iets beslist heeft, dan houdt hij daaraan vast. En je kan ook niet zeggen dat hij geen resultaten boekt. Nog altijd wordt Anderlecht om de twee jaar kampioen, dat is niet veranderd van vader op zoon.

Wat wél veranderd is, is dat Roger het verdraagt dat er op Anderlecht nog een tweede kapitein op het schip is, zijn neef Philippe Collin. Terwijl Constant toch alles alléén voor het zeggen had. Constant had dan ook meer voetbalvisie – hij is zelfs nog bondscoach van de nationale ploeg van België geweest – en vooral ook meer uitstraling dan zijn zoon. Constant ademde voetbal.

In Molenbeek hebben ze niet graag dat ik dat zeg, maar Anderlecht is een hele mooie periode geweest in mijn leven. Ik ben Constant Vanden Stock en Michel Verschueren gewoon ontzettend dankbaar dat ik – dé uitgesproken RWDM’er en dé uitgesproken volksjongen – de kans gekregen heb om bij Anderlecht met toppers te kunnen en mogen werken. Misschien hebben ze ook wat van mij geleerd, maar ik heb in elk geval veel van hen geleerd.

6. TUSSEN VLAANDEREN EN GEORGIË

Michel Verschueren beval me aan bij AA Gent, *De Buffalo's*. Ik ging dus met de voorzitter praten, Jean Van Milders.

Tegelijkertijd kon ik toen ook naar Atlético Madrid, Las Palmas en Tenerife. Ik zat in Madrid om daarover te onderhandelen met een makelaar. Jean Dockx belde, die zou meegaan naar Spanje. We wilden vooral graag naar Las Palmas, lekker weertje, strand. Ik zei tegen die makelaar: *Okay, morgen om twaalf uur ronden we af*. Ik was er de volgende dag op het juiste uur, maar geen makelaar te zien. Ik heb nog een half uurtje gewacht, heb mijn tas gepakt en ben naar huis gegaan. Jean belde nog: 'Waar zit je nou, wat gebeurt er nou? Die gasten uit Spanje hebben gebeld en gevraagd waar je was.' Ik zei: *Ik ga naar Gent*. Nou, Jean kon me wel vermoorden. Achteraf ben ik erachter gekomen dat je in zulke landen een uur met een korreltje zout moet nemen...

Ik ging toen weer met Van Milders spreken, en met manager Michel Louwagie, en later kwam ook de huidige voorzitter Ivan De Witte erbij. Die was toen nog gewoon bestuurder. Ivan, die heeft zo'n human resources-bureau, moest blijkbaar testen of ik psychologisch wel geschikt was. Ik zei nog: *Ga je me nou ondervragen of ik wel in orde ben? Want als je vindt dat ik niet goed bij mijn hoofd ben, ga ik wel weg*. Nou, toen schrokken ze en plots bleek dat gedoe allemaal niet meer nodig. Aan dat soort van psychologische onzin doe ik niet mee.

Gent wilde mij eerst gewoon als trainer, maar ik wilde meer, werken met de jeugd, een droomproject. Met Piet Demol en Nico de Bree en François Dejonghe erbij. Piet kende ik natuurlijk al lang, van onze voetbalkampen. Met Nico had ik bij RWDM en Anderlecht al gewerkt. En François, de conditietrainer, had ik leren kennen bij Beveren.

Ik wilde bij AA Gent de hele club, van hoog tot laag, van de F'jes tot de A-ploeg, volgens eenzelfde visie en stramien laten spelen. En ik wilde jong talent opleiden en aantrekken en laten doorstromen naar het hoogste niveau. Nou, zo'n ambitieus project zagen ze wel zitten. Wisten zij veel wat er op de voetbalvelden rondliep, ze waren al blij dat ik dat wel wist, ze gaven me daarom honderd procent vertrouwen. Ik tekende voor vijf jaar.

Over de financiële toestand van de club werd niks gezegd. Er was trouwens een

transferbudget. Daarmee haalden we Stijn Vreven bij KV Mechelen, Frédéric Herpoel bij Anderlecht, Thomas Caers bij Westerlo en Anders Nielsen bij Club Brugge. En ik dropte meteen diverse jongeren in de ploeg: Pieter Collen en Fredje Dupré vanuit de Gentse jeugd, Laurent Delorge van RC Jet Waver, Gunther Van Handenhoven van KV Mechelen. We hadden een goed seizoen, toch stukken beter dan de jaren ervoor.

Het tweede jaar, 1998/99, haalde ik er nog wat jonge jongens bij: Cédric Roussel van La Louvière en Thomas Chatelle van RC Jet Waver. En Marc Degryse kwam over van PSV. Van Ivica Dragutinovic – die later nog een fantastische carrière zou maken bij Sevilla – was op dat moment nog geen sprake, Tony Herreman was onze vaste linksback. Omdat hij te laat was teruggekomen van vakantie, werd Dragutinovic in de B-ploeg gezet. Hij speelde linksvoor bij de reserves. Toen zei Piet Demol: ‘Probeer hem eens als linksback.’ Nou, dat deden we en dat werd gelijk een groot succes.

We begonnen het tweede seizoen en ik had er alle vertrouwen in. Tot op een dag Frank Dauwen en andere spelers naar me toe kwamen, dat ze al maandenlang het geld voor hun pensioenbijdragen niet hadden gekregen. Dat bedrag was al aardig opgelopen. Ik schrok daar enorm van, want zelf kreeg ik altijd op tijd mijn geld. Op dat moment moesten we toevallig een teamfoto laten maken voor de VDK-bank, de hoofdsponsor. Ik zei: *Zeg tegen die Verheeke, de baas van VDK, dat je geen foto laat maken als je je geld niet krijgt.* Dat was het eerste signaal dat er iets serieus mis was.

Toen verkochten ze Van Handenhoven aan Metz en met dat geld hebben ze de spelers betaald. Ik vond dat die transfer veel te vroeg kwam voor dat ventje. Ik ben nog met Gunther gaan praten, maar ze hadden die jongen al gek gemaakt. De transfersom, ongeveer anderhalf miljoen euro, was niet mis, zeker omdat we Gunther voor een appel en een ei gekocht hadden.

Van Milders zei er toen nog bij dat het zeker niet de bedoeling was om nog meer spelers te verkopen. Tot dat moment had ik echt niks te klagen: ze hadden me nog niets in de weg gelegd en me in alles gesteund.

Toen hoorde ik van een journalist dat de club 480 miljoen frank, zo'n twaalf miljoen euro, schulden zou hebben. Ze hadden blijkbaar de tribunes moeten betalen, en boetes voor Bellemans en dan nog wat dure transfers erbovenop... Ik ging naar Van Milders, Louwagie en De Witte om te horen of dat waar was, van die 480 miljoen. Ze zeiden niet dat het waar was, maar ook niet dat het niet waar was. Maar ik bleef aandringen, want ik rook onraad. Ik zei: *Jullie zien nu dat mijn aanpak, dat binnen-halen van die jonge jongens, dat dat geld oplevert. En nu gaan jullie, om die schulden te kunnen betalen, iedereen weer verkopen.* Ze ontkenden het en bleven het ontkennen. Later heb ik natuurlijk gelijk gekregen, hebben ze iedereen verkocht.

Mijn wantrouwen groeide met de dag, ik zag mijn hele project, een fantastisch vijfjarenplan, in elkaar storten. We gingen in die periode met de ploeg lopen in de Blaarmeersen, een recreatiepark bij Gent, en toevallig stond die burgemeester van Gent met dat smalle gezicht en die kale kop, Beke, daar een kop koffie te drinken. Ik zei: *Burgemeester, je moet ons helpen, we zijn iets moois aan het opbouwen, maar we hebben wat schulden.* Hij pakte me zo beet en zei: 'Het is niet 480 miljoen, hoor, die schulden, het is 880 miljoen.' Ik viel van mijn stoeltje!

Dat van die 880 miljoen – 22 miljoen euro! – dat heb ik toen verteld aan een journalist. Dat was bewust, want ik was zo enorm ontgoocheld en ik wilde niet de zwartepiet krijgen. Achteraf bekeken had ik dat misschien niet moeten doen, had ik dat eerst met de club moeten doorspreken. Maar het was gewoon zo dat Van Milders me grandioos in de maling had genomen. Niks gezegd over die schulden en dan maar de spelers verkopen die ik gehaald had.

Ik en heel de club stonden in die periode echt op ontploffen. Ik had intussen ook al gehoord dat ze met Trond Sollied bezig waren. Na de thuiswedstrijd tegen Moeskroen hebben de supporters ramen ingegooid, zo explosief was de situatie toen. Sommigen steunden mij, sommigen het bestuur, het was echt chaos. 'Boskamp buiten!', riepen ze, en ik begreep dat wel. Ze vonden dat ik de club liet barsten, maar ze kenden de hele waarheid niet. Na de wedstrijd in Westerlo, half oktober 1998, hebben ze me toch ontslagen.

Wat me het meest gestoord heeft aan heel die zaak, is het feit dat zij niks anders deden dan liegen en alles ontkennen, en dat ik werd afgespiegeld als de grote bedrieger. Daar kan ik absoluut niet tegen. Ze hadden geld geroken en ze hebben mij gebruikt om dat geld binnen te halen.

Na al die jaren heb ik weer een erg goed contact met Michel en Ivan, van al dat gedoe van destijds is er niks blijven hangen. Ik vind nog steeds dat AA Gent als club ontzettend veel mogelijkheden heeft. Ze zijn net in een gloednieuw stadion getrokken, veel economie rond Gent, grote stad: daar kun je iets geweldigs opbouwen. Maar dan moet je natuurlijk niet je beste spelers blijven verkopen en moet je ook eens wat Belgen, liefst jonge jongens die betaalbaar zijn, durven in te zetten.

De maanden na Gent zat ik bijna constant in het buitenland. Naar de Copa América voor Onder-20 gaan kijken, hier en daar wat toernooien...

Toen belde voorzitter Fons Rooms van de Tweedeklasser RC Mechelen me op om eens te komen praten. In het Crest Hotel in Antwerpen zat hij daar met de Georgische multimiljonairs die zijn club hadden overgenomen. Ze hadden er heel veel geld ingestoken, zwart geld of blauw geld of weet ik veel. Er kwamen ook spelers uit Georgië over. De ambitie was gigantisch, Lei Clijsters hadden ze ook al gepolst als trainer. We hebben gepraat, maar het is toch niet doorgegaan.

Die Georgiërs waren mij niet vergeten, blijkbaar, want ze belden me korte tijd daarna op: of ik Dinamo Tbilisi wilde trainen en de nationale ploeg van Georgië? Nou, dat vond ik goed. Ik heb gelukkig nooit van m'n leven moeten solliciteren voor een baan, die zijn me altijd weer aangeboden.

Ik werd trainer van Dinamo op 1 mei 1999, er waren nog maar zes speeldagen te gaan en we stonden tien punten voor op de rest. De titel pakken was een makkie.

Die competitie stelde verder gewoon niks voor. Dinamo was in de vroegere Sovjet-competitie een belangrijke club geweest, maar die andere Georgische clubs waren toen eigenlijk kleine amateurclubs. Toen de Sovjet-Unie uiteenviel en Georgië een eigen competitie begon, moesten het grote Dinamo en die kleine ploegjes plots samen in één divisie spelen. Dinamo was gewoon veel te goed voor die andere.

Ik trainde zowel Dinamo als de nationale ploeg, maar eigenlijk was dat één pot nat. De bestuurs-mensen van Tbilisi waren dezelfde als die in de bond zaten en bijna alle internationals speelden bij Dinamo of kwamen ervandaan: Kinkladze, de broers Arveladze,

Kaladze... Fantastische voetballers, hoor.

Bij het begin van het nieuwe seizoen, 1999/2000, zei die voorzitter, Shotadze, dat het bereiken van de eindronde van de Champions League nu de enige prioriteit was. Daar was mijn contract ook op afgesteld. In de voorronde wonnen we thuis met 2-1 van Chisinau, maar in Roemenië verloren we met 2-0. Het was nog maar half augustus en mijn avontuur bij Dinamo was al voorbij. Ik ben nog enige tijd bondscoach van Georgië gebleven.

Ik woonde in Tbilisi in een appartementje. Af en toe viel het licht uit, of kwam er geen water uit de kraan. Daar keek niemand van op, dat was normaal. De mensen daar moesten in die periode nog helemaal loskomen van het communisme. Ze moesten ineens voor zichzelf gaan zorgen, die omschakeling verliep nogal moeilijk. Vooral oudere mensen hadden het er verschrikkelijk lastig mee, nog altijd zijn er Georgiërs die zeggen dat de communisten zouden moeten terugkomen. Je zag echt armoede ook, mensen die niks hadden. Daar was een restaurant beneden, Beatles heette dat, dat was spotgoedkoop, voor een dollar kon je je echt helemaal volgooien.

Verder is Georgië een land met veel mogelijk-heden. Ze hebben zee en strand en ze hebben bergen, mooie natuur. Je zou er het toerisme fantastisch kunnen uitbouwen, maar daar is tijd voor nodig. Geef ze nog enkele jaren en ze zijn al stukken verder.

Zelf werd ik er bijzonder goed betaald. Ik denk dat ik in die maanden iets van driehonderdduizend euro verdiend heb. Toen ik na die kampioenstitel naar huis ging, gaf de voorzitter mij een doos bonbons mee. 'Hier, voor je vrouw', zei hij. Thuis bleken er enkele duizenden dollars in die doos te zitten...

Ik heb nog wel regelmatig contact met die Georgiërs. Vooral met Merab Jordania, de voorzitter van Vitesse. Hij leidde het voetbal in Georgië toen ik trainer was van Tbilisi en de nationale ploeg. Ik vind het een fantastische kerel, die het echt goed méént met Vitesse. Maar als je tegenwoordig uit Rusland komt of uit die buurt en je hebt veel geld, dan word je meteen bestempeld als een gangster of een poenpakker. Terwijl dat helemaal niet zo hoeft te zijn.

Het rare is dat veel clubs juist heel blij zijn als er zo'n miljonair uit het oosten hun club wil komen redden met zijn geld. Maar als zo'n man er dan eenmaal is en de macht opeist – wat

ook maar normaal is aangezien hij alles betaalt – dan roept iedereen: ‘Maffia, maffia!’. Toen ik in Georgië werkte, moest ik zelfs eens voor de rechtbank komen. Ik weet nog steeds niet waarom. Alsof ik plots ook van de maffia was.

Vitesse is geen kunstmatige ploeg. Jordania heeft die ploeg opgebouwd in samenwerking met Roman Abramovich, de eigenaar van Chelsea. Als je even doordenkt, dan snap je waar de knikkers bij Vitesse vandaan komen – van dezelfde bron als die van Chelsea. Toen Abramovich in Londen neerstreek, riep ook iedereen dat het een ramp was en dat de maffia nu was neergedaald, enzovoort. Maar intussen heeft Chelsea wel de Champions League en de Europa League gewonnen en drie keer de titel in Engeland. Nou hoor je niemand meer klagen, hoor, ook de supporters van Chelsea niet.

Vitesse is, op een bescheidener niveau, een gelijkaardig project. Jordania zal Vitesse echt niet zomaar in de steek laten. De dag dat hij er zou weggaan, zal hij alles netjes achterlaten, zodat de club verder kan, wees gerust. Voor de rest heb ik geen enkele functie bij Vitesse, al lijken mensen dat soms te denken. Ik ben altijd welkom bij Vitesse en ik vind Merab een wereldgozer, en dat is het. Als mensen daar meer achter zoeken, dan moeten zij dat weten, kan mij dat schelen.

Na Georgië bracht ik enkele maanden *werkloos* door. Nou ja, wat heet werkloos? Wat wedstrijdjies zien hier en daar, beetje met de jeugd bezig zijn, er is altijd wel wat te doen of te beleven in het voetbal.

In februari 2000 belde RC Genk, of ik Jos Heyligen wilde opvolgen als trainer. Jos had blijkbaar te weinig punten gepakt, maar hij had dan ook een erg ondankbare taak gekregen. Hij kwam na Aimé Anthuenis die zijn stempel op die ploeg gedrukt had, die net kampioen was geworden. En vooral: ze hadden hun superspitsen Strupar, aan Derby County, en Oulare, aan Fenerbahce, verkocht en vooral niet vervangen.

Jos wilde een heel ander soort voetbal spelen dan Anthuenis, veel technischer, veel meer overspelen. Het sloeg niet aan bij de jongens, want die waren op een heel ander soort voetbal afgestemd. Ze konden zich niet plaatsen voor de Champions League na die dramatische 5-1 bij Maribor in Slovenië. Na de winterstop begonnen ze met vier punten uit vijf duels en de trainer werd de pineut, hoewel Genk op dat moment toch nog altijd op de vierde plaats stond.

In die omstandigheden moest ik Heyligen opvolgen. We hadden een aardig stel spelers, hoor, met onder meer Gudjonsson, Ban, Skoko, Kimoni, Hasi, Origi, Hendrikx, de nog piepjonge Koen Daerden... Maar de ploeg speelde met angst, er zat geen lijn in, we konden geen vuist meer maken. Het ging pas beter draaien toen ik besliste achterin met vier op een lijn te gaan spelen, ten koste van libero Olivieri. We eindigden uiteindelijk ontgoochelend als achtste.

In de Beker van België liep het beter. In de halve finale schakelden we aartsvijand Sint-Truiden uit en in de finale ontmoetten we Standard. Het was zo klaar als een klontje dat zowel het bestuur als de supporters verwachtten dat Genk na zo'n kloteseizoen de beker zou pakken. Het werd een fantastische wedstrijd waarin de spelers eindelijk met zelfvertrouwen en enthousiasme speelden. Pierre scoorde al vroeg voor Standard, maar Ban, twee keer Gudjonsson en Hasi zorgden voor de 4-1. De ontlading was enorm, het seizoen was gered. Maar ik wist ook dat we het het volgende seizoen anders moesten aanpakken.

We haalden na dat seizoen een hoop nieuwe jongens binnen: Sonck, Zokora, Moons, Chatelle, Roumani, Thijs, noem maar op. Maar ik kreeg de ploeg niet op de rails. Begin december werd ik ontslagen na een 5-1 verlies tegen Germinal Beerschot. Na twaalf speeldagen hadden we nog maar vier keer gewonnen...

Wesley Sonck was in die eerste maanden bij Genk nog niet de speler die hij later is geworden. Maar zodra hij het doel vond, is hij niet meer gestopt. Hij maakte bijna zeventig goals in drie jaar Genk! Toen verhuisde hij naar Ajax, maar daar lukte het niet zo. Dat is ook zo'n koude club. Ajax, dat is puur business: geen schouderklopjes, alleen trainen en presteren. Wesley heeft toch een speciaal karakter, hij is een eigenwijs klereventje, altijd rechtdoorzee, hij heeft warmte nodig en waardering. Je moet naar hem luisteren. En je moet hem ook op de juiste manier gebruiken, als tweede spits, niet als vleugelspeler.

Na Mönchengladbach, waar hij ook weinig speelde, is hij teruggekeerd naar België, maar bij Club Brugge heeft hij eigenlijk niks meer kunnen tonen. *Wes* had in Brugge *het gevoel* niet. Hij is een speler die warmte nodig heeft, vooral van de trainer. Hij moet zich gewaardeerd en belangrijk voelen, dan gaat hij presteren. Dat heeft dan weer te maken met zijn verleden, *Wes* heeft nou niet meteen de makkelijkste jeugd gehad.

Ik moet eerlijk zeggen: ik was er op het eind in die Genkse periode met mijn hoofd totaal niet meer bij. Mijn vrouw Jenny was toen vreselijk ziek, kanker, en ik had geen zin meer in voetbal. Ik ben zelfs eens net voor een wedstrijd zomaar naar huis gegaan, zo erg was het. Als een van mijn zoons belde: 'Mama ligt weer in het ziekenhuis', dan liet ik alles vallen en vertrok ik meteen. Maar zo kan dat natuurlijk niet als trainer...

De resultaten waren slecht, maar ik trok me er niks van aan, dat zegt alles. Achteraf bekeken had ik die opdracht beter niet kunnen aannemen, had ik nooit trainer van Genk moeten worden. Maar ja, je hoopt altijd dat het toch nog beter wordt, die ziekte sleepte al tien jaar.

Wat me toen erg gestoord heeft, is dat het bestuur van Genk zei dat ze het niet wisten, van mijn vrouw, maar dat was niet de waarheid. Er zijn zelfs nog mensen van de club bij ons thuis geweest.

7. JENNY WILDE LEVEN

Ik heb Jenny leren kennen in een sporthal in Rotterdam-Zuid. Ze speelde daar handbal bij een club, Snelwiek. Sommige jongens van Feyenoord gingen in de winter weleens basketbal spelen in die zaal. En dan ging ik soms kijken.

Ik was veertien, meisjes had ik nog niet eerder gehad. Misschien eens een vriendinnetje van de straat, maar niks méér. Met Jen klikte het meteen, we waren al snel een koppel.

Ze heeft het nog wel een keer uitgemaakt na zes maanden. Ik brak een lepel tussen mijn vingers en dat vond ze maar niks. Ik was zagezegd 'onverantwoordelijk'. Op dat gebied had ze dezelfde principes als mijn moeder: je moet respect hebben voor dingen en mensen, er zijn grenzen, wees geen idioot. Ze vond dat ik in haar bijzijn niet het stoere mannetje mocht uithangen, en dus wees ze me de deur. Maar drie maanden later waren we weer bij elkaar, gelukkig... Jenny was van Rotterdam-Zuid, heel ander volk. Het Oude Noorden, daar werden problemen met de vuist opgelost. In Zuid was het toch wat beschaafder.

Op hele jonge leeftijd, we waren nog maar vijftien of zestien, gingen we al samen op vakantie, met het vliegtuig naar Spanje. Ik verdiende al goed geld bij Feyenoord, dat was geen probleem. Van mijn vader mocht het niet, die vakanties, van mijn moeder wel. Zij moest mee naar het reisbureau om die tickets te bestellen, want ik was nog minderjarig. We hadden natuurlijk niet gezegd dat we bij elkaar sliepen. Ze dachten dat we in die hotels in aparte bedden sliepen, ze geloofden in die tijd nog in sprookjes.

Jenny kwam altijd naar mijn wedstrijden kijken en was toch wel fanatiek. Ze schold mij vooral verrot, ik kon nooit iets goed doen. Ze kon achteraf ook wel goed luisteren, maar echt over voetbal praten deden we nooit.

Ze had een diploma van huishoudkunde ofzo en ze heeft een tijdje gewerkt in Rotterdam als telefoniste bij een bank. Maar daarna is ze altijd thuis gebleven, vanaf dat we getrouwd zijn. We hadden toen zelfs al een eigen huis, terwijl we toch nog maar net achttien waren. Ik zat in het leger toen we trouwden, dus die jongens van het leger kwamen naar het trouwfeest, de jongens van Holland Sport, waar ik toen speelde, en van Feyenoord... Veel volk dus en hoempapa-muziek, zo hoorde dat. Zelf kon ik niet dansen, ik ben nooit een feestbeest geweest.

Ons eerste huis was in Hoogvliet, een appartement vlak bij een stinkende raffinaderij. Daarna verhuisden we voor zes maanden naar het huis van Theo Laseroms. Toen kwam onze eerste zoon Jan en hebben we een huis gekocht in Zuid-Beijerland, zo'n dertig kilometer buiten Rotterdam.

Na mijn transfer naar RWDM zijn we eerst in Woluwe gaan wonen, maar daar zag ik Jenny zo aankomen. Van verveling en frustratie ging ze eten en nog eens eten. Ik was aan het trainen, maar zij zat daar alleen in dat grote huis met de kleine: niks anders te doen dan eten en boeken lezen. Later zijn we verhuisd naar Wemmel en Relegem en heeft ze een heel grote vriendenkring opgebouwd. Ze was echt heel gelukkig in België.

Lezen deed ze heel graag, musea bezoeken, reizen. Toen de jongens naar school moesten, konden we alleen nog maar reizen in de schoolvakanties. Dat betekende dat ik niet meekon, want dan begon het seizoen. Dus ging ze gewoon zonder mij op vakantie. Dat vond ze helemaal niet erg. Zonder mij kon ze haar zin doen, die dingen doen die zij leuk vond. Als ik erbij was, liep ik toch maar in de weg. Echt waar, dan ergerde ze zich kapot aan mij.

We hadden ook een tijd een caravan aan zee in Ouddorp, daar gingen we vaak heen toen de jongens nog klein waren. Ik pakte een boek en ging in mijn stoel zitten in het zonnetje en deed verder niks. Terwijl zij actief wilde zijn, van alles wilde verkennen en bezichtigen. Tja, dan ging ze liever op reis zonder mij.

Jen heeft altijd voor de kinderen gezorgd, heeft ze alles geleerd. Gelukkig maar, want van mij zouden ze niet veel goeds geleerd hebben. Ik mocht me ook totaal niet bemoeien met de kinderen of het huishouden. We waren met vier mannen thuis en één vrouw, maar de mannen hadden echt niks te zeggen, hoor. Jen bepaalde alles.

Jen had haar eigen televisie, want ik wilde alleen naar het voetballen kijken. Jen had ook haar eigen badkamer en haar eigen toilet, dat was verboden terrein voor ons. Wij, jongens, waren viespeuken, wij moesten maar naar ons eigen toilet. Wij hadden een douche en zij had de badkamer. In die badkamer ben ik jáááren niet geweest, ik denk zelfs dat ik nog nooit van m'n leven in dat bad gezeten heb! Ze wilde wat voor zichzelf, haar eigen leefruimte, haar privacy, dat moesten we respecteren en dat deden we ook. Ze wist ook dat ze niks aan me had als het ging om klusjes in het huis of in de tuin.

Koken heb ik van m'n leven nooit gedaan. Een eitje bakken, dat moet nog net lukken. Of een boterham in de broodrooster stoppen. Of een stukkie vlees bakken en op tijd omdraaien, dat gaat nog. Nu ik alleen woon, haal ik vaak van die kant-en-klaarmaaltijden uit de supermarkt: vijf minuten in de oven en dat is het dan.

Ik heb nooit een auto gesmeerd, nooit een schilderijtje opgehangen, nooit het gras gemaaid. Ik zoek geen excuses: ik had daar gewoon geen zin in. Dat is luiheid en gemakzucht. Daarom leer ik ook zo moeilijk Frans of met de computer werken. Het interesseert me totaal niet en dan kan ik me er moeilijk voor inzetten.

Ik was vaak weg, ook in het buitenland, maar dat vond ze niet erg. Ze wist wel altijd waar ik was, we belden elkaar vaak. En ze wist dat ik nooit dronk, uitgaan is niks voor mij. In Georgië heb ik eens een rekening gehad van wel 2.500 euro, alleen maar voor dat bellen.

Wij waren gewoon gek op elkaar, dan hoef je absoluut niet dezelfde interesses te hebben of elkaar veel te zien. We hadden elkaar op ontzettend jonge leeftijd leren kennen, ze wist welk vlees ze in de kuip had. En we wisten ook dat het dankzij dat voetballen was dat we het leven konden leiden dat we hadden.

Toen ik nog speelde, kwam ze wel vaak naar de wedstrijden, daarna niet meer. Bij Anderlecht is ze misschien één keer komen kijken. Hier in huis werd er heel weinig over voetbal

gesproken. Ze wist wel of ik verloren of gewonnen had, ze volgde het op de radio. Maar ze hoefde me niet op te vangen ofzo. Ik nam mijn problemen nooit mee naar huis.

Enkel na die rampwedstrijd bij Werder Bremen zat ik zo in zak en as, zaten we hier op de bank wat na te praten. ‘Nou zal je wel met je ballen eruit vliegen’, zei ze. Lachen! Zo gingen wij met elkaar om, heerlijk.

Tien jaar voor Jens dood werd er borstkanker vastgesteld. Ze hebben haar ene borst moeten afzetten en toen dachten we dat ze ervanaf was. Toen is het uitgezaaid naar het bot, die strijd is ze ook nog aangegaan. En toen heeft het ook haar lever aan-getast. Haar moeder en haar vader zijn ook beiden aan kanker gestorven. Haar vader ging eerst, toen Jen, en zes maanden later haar moeder.

Op het einde was het steeds weer van thuis naar het ziekenhuis en terug. We hebben haar toestand heel lang voor onszelf gehouden, we vonden dat de buitenwereld daar niks mee te maken had. Maar toen ik bij Genk zat en de situatie echt dramatisch werd, is het toch naar buiten gesijpeld.

De laatste weken, in 2001, bracht ik constant in het ziekenhuis door, bij haar. Ik heb heel lang geloofd dat ze het toch nog zou redden, bijna tot het laatste uur. Dat is omdat ik nou eenmaal zo ben, ik verdring dat soort dingen, maar ook omdat Jen mij nooit de harde waarheid heeft verteld. Onze zonen wisten alles, ik niet. Ze wilde dat voor mij verzwijgen, omdat ze wist hoe ik in elkaar zit. Jen was veel en veel sterker dan ik. Op dat gebied heb ik een klein hartje. We hebben eigenlijk nooit veel gepraat over haar ziekte, enkel: ‘Het komt wel goed.’ Ik heb mezelf in die tijd voorgelogen, je kweekt valse hoop. Je hoort van mensen die genezen en je blijft erin geloven tot het einde.

Jen wilde leven. Echt, ze heeft gevochten als een leeuw. Daar word je stil van. Ze had ook een blind vertrouwen in de mensen van het ziekenhuis in Jette, die hebben het fantastisch gedaan. Dat waren op den duur allemaal vrienden geworden van haar. Maar op een bepaald moment waren ook zij machteloos. De dokters hadden haar opgegeven, al wist ik dat niet. Ik wou haar

nog meenemen naar Boston in Amerika, voor een of andere speciale behandeling, maar dat wou ze niet, ze wilde in *haar* ziekenhuis bij *haar* mensen blijven. Jen had haar einde al besproken met de kinderen. Op het laatst wilde ze ook niet meer naar huis, ze wilde in het ziekenhuis sterven.

Ook de manier waarop ze wilde gaan, had ze vooraf afgesproken, met de kinderen, met de dokters. Ze had heel dat proces vooraf uitgekend, buiten mijn weten. Toen het zover was, kwamen de dokter en mijn drie zoons in de kamer. De dokter zei: ‘We zijn niet katholieker dan de paus.’ Toen zeiden de zoons: ‘Papa, we moeten mama helpen’, en ze vertelden me wat mama met hen had afgesproken.

Ik begreep er eerst niks van, zelfs toen nog schrok ik, zelfs toen kon ik het nog niet geloven dat het voorbij was. Maar ik moest mijn verantwoordelijkheid nemen. Ik moest doen wat Jen wilde, ik moest mijn toestemming geven...

Er werd iets in die slang van het infuus gegooid. Ze is tot het einde bij bewustzijn gebleven, maar je zag het leven zo wegglijden. Toen is ze gegaan. Ze was nog maar 53. Ik ben helemaal alleen gaan zitten, kapot. Mijn zoons zijn enorm sterk geweest, net zoals zij was. Ik beef nog als ik het vertel. Ik weet nu al dat ik nooit van z'n leven wil doorstaan wat zij doorstaan heeft. Zo veel jaren vechten, pijn lijden, soms moeten leven als een plantje. Jen had die kracht om niet op te geven, ikke niet. Als het zover komt, dan moeten ze me laten gaan, zo gauw mogelijk. Mijn zoons weten dat.

Ook de afscheidsdienst had Jen allang geregeld. Nee, het was geen kerkelijke dienst. Ik heb zelfs het kruis op die kist er laten afhalen. Als je een goed mens bent, zoals Jenny was, dan verdien je zoiets niet. Zij, die nooit een vlieg kwaad had gedaan, een heilige bijna, moest gaan! Terwijl ik, een smeerlap eigenlijk, mocht blijven leven... Dan klopt er iets niet. Als die gozer van een God echt zou bestaan, dan zou hij niet zoiets onrechtvaardigs toestaan, evenmin als alle andere ellende in de wereld. In het ziekenhuis wilden ze op het laatst nog een dominee laten komen, maar ik weigerde. Ik had hem echt uit het raam gegooid...

Ik wist toen dat het nooit meer zou zijn als daarvoor. Ik mis haar nog elke dag. Ze zeggen dat het slijt, maar dat is niet zo, al kan ik er intussen wel over praten. Wat ik het meeste mis,

is haar humor. Ze kon met één zinnetje alles van tafel vegen.

Met Jenny en Jean Dockx heb ik in korte tijd twee fantastische mensen verloren. Ik neem sindsdien meer afstand van voetbal. Vooral alles wat er náást het voetbal gebeurt, interesseert me niet meer. Echt, als er zoiets ergs gebeurt, dan stelt voetbal helemaal niets meer voor. Mensen zijn véél belang-rijker dan dat spelletje.

Maar je mag niet blijven treuren, anders ga je zelf ook de diepte in. Je moet door. En dat doe je dan, hoe moeilijk het ook is.

Financieel had ik op dat moment zeker geen zorgen meer. Jen had daar allemaal over gewaakt. We hadden flink wat bijeengespaard, ook omdat we nog het een en ander wilden gaan doen. Vooral Route 66 was een droom, dwars door de Verenigde Staten reizen. We zouden zo'n bak huren en dan zowat in elk dorpje stoppen, maandenlang onderweg zijn. Na Jens dood kon ik niks meer doen met dat geld, dus heb ik het maar aan de kinderen gegeven.

Onze zonen heten Jan, Tom en Pim. Twee hebben een eigen zaak, de derde heeft een vaste baan. Tom heeft een tijd bij RC Mechelen gespeeld, in de Tweede Klasse. Hij kon aardig voetballen, hij zag het wel, al was het geen topniveau. Maar hij is door zijn knie gegaan en toen was het over. De anderen hebben alleen plaatselijk wat gevoetbald. Ik ben nooit echt gaan kijken. Die naam Boskamp is soms wel een nadeel, gelukkig zijn ze daar nu overheen.

Ik heb zeven kleinkinderen. Vier kleinzoons, Thomas, Dennis, Ian en Milan, en die voetballen allemaal, daar ga ik regelmatig naar kijken. Als ik mijn kop daar dan vertoon, dan roepen de mensen natuurlijk wat: 'Hee *Bossie!*' Dat geeft niet, als ze het maar niet afreageren op mijn kleinzonen. Ik ga me ook totaal niet bemoeien met hun trainers enzo.

Ik zou liegen als ik zou zeggen dat ik niet hoopte dat er eentje het zou maken in het voetbal. Maar het belangrijkste is natuurlijk dat ze gelukkig zijn. Als ze plezier hebben, ben ik allang blij.

En dan zijn er nog m'n drie kleindochters, Hanna, Emilie en Marieke. Dat zijn *bitches*, jong, ongelofelijk. Die hebben me een karaktertje! Van wie zouden ze dat hebben, dat vraag ik

me af...

8. OP DE VLUCHT NAAR VERRE OORDEN

Er waren in de voorgaande jaren altijd al aanbiedingen uit het buitenland geweest, uit Georgië, Spanje, Marokko... Maar met die ziekte van Jen vond ik dat ik niet zomaar weg kon. Toen kwam er een voorstel uit Dubai, Jen leefde nog. Ik kon bij de club Al Wasl verschrikkelijk veel geld verdienen. En ik mocht maar liefst vier mensen meenemen: Piet Demol, Nico de Bree, François Dejonghe en fysiotherapeut Jan Sergeant, die had ik leren kennen bij Anderlecht. Een contract voor twee jaar, die gasten konden daar elk meer dan tienduizend euro per maand verdienen, netto! Plus gratis wonen en een auto!

Ik vroeg Jen of dat wel kon, ik zo ver weg terwijl zij ziek was, maar ze zei: 'Doe maar.' Ik voelde me ook verantwoordelijk voor die vier gasten, die natuurlijk uitkeken naar zo veel geld, ik kon niet terug. Ik tekende dus.

Ik weet nog dat Jen op een gegeven moment in het ziekenhuis lag en dat ik zei: *Ik ga dat contract weer opzeggen*, maar ze zei: 'Nee, doe dat niet, het komt wel goed!' Natuurlijk wist zij op dat moment al dat het niet meer goed kwam, maar ze wilde mij niet tegenhouden. Korte tijd later is ze gestorven... Als ik de daaropvolgende maanden in Dubai mijn vier vrienden niet bij me had gehad, dan had ik het niet overleefd, denk ik. Zij hebben mij erdoorheen geholpen.

Die jaren na haar dood heb ik bijna constant in het buitenland gewoond. Of ik trainde een club, of ik volgde overal in de wereld wedstrijden, toernooien en spelers. Ik wilde vooral niet thuis zijn. Dat lege huis, daar kon ik echt niet tegen. Die eenzaamheid, niemand die op je wacht. Ik was het thuis ook gewend dat alles netjes klaar stond voor mij, en nou moest ik plots alles zelf doen. Ik met mijn vierkante poten... Er was niets meer dat me aan België bond. Ik wilde vluchten, ik wilde wég.

De sjeik, Mohammed Al Maktoum, de grote baas bij Al Wasl, was een fantastische vent. Bij de eerste bespreking over mijn contract zat de minister van Transport erbij. We zaten een paar uur te praten. De sjeik bleek gewoon álles over mij te weten. Hoe dat kon, was voor mij een compleet raadsel.

Op een bepaald moment zei hij in het Engels, terwijl hij zo ritmisch op mijn hand tikte: 'Als

ik het niet met je eens ben, dan zal ik je dat zeggen.' Nou, toen pakte ik ook zijn hand en zei hetzelfde: *En als ik het niet met jou eens ben, dan zal ik je dat ook zeggen.* Die Arabieren rond ons, die werden helemaal wit. Ja, wist ik veel! Ze zeiden: 'Dat hebben we nog nooit meegemaakt, je mag de sjeik niet aanraken en zeker niet tegenspreken!'

Een andere keer waren we op de club toen de sjeik me kwam zeggen dat ik een paar jonge spelers twee dagen voor een competitiewedstrijd aan het tweede elftal moest afstaan. Nou, ik zei dat ik dat niet zag zitten. Toen werd de sjeik boos, dat ik geen respect toonde, enzovoort. Later legde hij uit dat ik hem nooit mocht tegenspreken in het bijzijn van anderen. *Nou, zei ik, dan moet u maar niet van die vragen stellen waar anderen bij zijn!*

Die avond kreeg hij een hartaanval! Ik ben hem gaan bezoeken in het ziekenhuis, daar waren vier van die vrouwen van hem, zo helemaal in het zwart, die moesten meteen wég toen ik binnenkwam.

Later ben ik ook bij hem thuis geweest, dat was een paleis, echt niet normaal, man. Ik dacht, we gaan lekker een beetje over voetballen kletsen. Haalde hij zijn fotoalbums tevoorschijn, van zijn paarden die hij in Engeland in de races liet koersen. Ik verveelde me dood, vreselijk! Daar rond zijn huis was alles voor zijn paarden, tot en met renbanen aan toe. Er was zelfs een zwembad speciaal voor die beesten. En als die paarden liepen te schijten, dan liep er zo'n slaaf achter om meteen die stront op te rapen.

Die sjeiks zijn er allemaal gek op paarden. In Dubai had je vier topploegen, van vier broers. Al Nasr speelt in het blauw, Al Shabab in het groen, Al Ahli in het rood en Al Wasl, mijn club, in het geel. Als je op de BBC naar de paardenraces kijkt, dan kun je aan de kleuren van die jockeys zien van welke sjeik ze zijn. Als ik zo'n gele zie, dan denk ik altijd: *Dat is er eentje van Al Wasl!*

Eerst woonde ik samen met François in een appartement, maar toen zijn vrouw overkwam, ben ik alleen gaan wonen. Ik kreeg een huis op het strand aangeboden, maar dat wilde ik niet, ik wilde dicht bij de anderen wonen. Een gigantische fout, natuurlijk, want achteraf bleek

dat het lekker wonen was op dat strand. Wij woonden in een soort van appartementen, alle vijf dicht bij elkaar, met een zwembad voor ons samen.

Nico de Bree is altijd een zoonbidder geweest, die lag dus constant wat bij te kleuren. Piet ging meestal naar musea. Als er bezoek was, liet hij elke keer dezelfde dingen zien, dat moet hij wel dertig keer gedaan hebben. François was meestal bij zijn vrouwtje en ook Jan had zijn vrouw en kinderen bij zich.

Meestal stond ik pas op rond een uur of elf. Dan reed ik op mijn gemakje naar het stadscentrum en bleef daar dan vier uur zitten op een stoel, koffietje drinken, naar de mensen kijken. De trainingen waren pas in de vooravond, door de hitte. Die was verschrikkelijk, overdag kon je eigenlijk niks doen. Alleen *De Schele* kon daartegen, onvoorstelbaar, die was echt zwart.

De regel was dat als het vijftig graden was, er niet gewerkt mocht worden. Soms zagen we op onze thermometers dat het wel 55 graden was, maar volgens de officiële instanties was het dan toevallig altijd 49 graden...

Het is onzin dat de vrouwen daar allemaal gesluierd moeten rondlopen. Als westerling kun je daar leven zoals je wilt. Een westerse vrouw kan daar in bikini op het strand liggen, geen probleem. Tegenwoordig kun je tijdens de ramadan ook gewoon eten en drinken wat je wilt. Ze willen gewoon meer toeristen trekken in Dubai en dat kan natuurlijk moeilijk als je niet mag eten.

Onveilig heb ik me er nooit gevoeld. Toen ik er was, waren er de aanslagen in New York, op 9/11. Even dachten we: *Oei, oei en wij zitten hier tussen de moslims*, maar eigenlijk werd het nog veiliger. Sommige jongens van onze ploeg moesten na die aanslagen tien dagen in staat van paraatheid zijn.

Qua voetbalniveau was het niet veel soeps. Er werden uit Zuid-Amerika en Europa wel wat namen geïmporteerd, maar het voetbal leek eigenlijk nergens op. Absoluut geen niveau Eredivisie. Ze doen er echter alles aan om het niveau te verhogen. Je moet alleen voetballers vinden die ernaartoe willen. Je kunt er als westerse voetballer snel poen pakken, maar eigenlijk begraaf je jezelf natuurlijk.

Ik weet nog: mijn eerste training, we stonden op het veld en toen begon er plots een gozer te roepen in de verte en gingen ze allemaal het veld af. Ik wist totaal niet wat er gebeurde! Moesten ze natuurlijk gaan bidden, daar moet je in die landen rekening mee houden.

Waar het vooral aan ontbrak, was discipline. Spraken we af om om zes uur te verzamelen, dan kwamen ze gewoon om zeven uur binnen. Ze wilden ook alleen maar wedstrijdjes spelen, helemaal niet trainen. Waarom zouden ze zich ook inspannen? De olie spuit daar zo uit de grond, alle Saudi's zijn schatrijk en de slaven uit andere landen doen het vuile werk!

Er kwam ook geen hond naar de wedstrijden kijken in het stadion. Duizend of tweeduizend mensen, zoiets. Alles kwam toch live op tv, dan zou je wel gek zijn om in die hitte te gaan zitten!

We sloten dat eerste seizoen af met een zesde plaats en we speelden ook de halve finale van de President's Cup. Zes minuten voor tijd stonden we voor en toen kreeg onze keeper een schop tegen zijn kop en slikte hij zijn tong in. Het heeft wel dertig minuten geduurd om hem weer bij bewustzijn te krijgen, hij lag gewoon te stikken op dat veld! De ploeg wilde na dat incident niet meer verder spelen, maar de voetbalbond vond dat blijkbaar niet netjes. Al Wasl werd veroordeeld tot het verlies van alle volgende wedstrijden, de bekercompetitie was meteen afgelopen!

Ik had getekend voor twee jaar, maar in het begin van het tweede seizoen was het al afgelopen. We pakten maar één punt uit drie wedstrijden en dat was dodelijk. Als je in Dubai bij wijze van spreken twee keer na elkaar verliest, dan is het voorbij. Niet alleen voor de trainer, maar zelfs voor het hele bestuur! Die werden dus allemaal ontslagen en er kwam een nieuwe sjeik.

Ik werd eerst niet ontslagen, ik werd gewoon op non-actief gesteld. Ze hoopten natuurlijk dat ik zelf zou opstappen. Ik zei: *Ho, ik kom wél naar de training en als ik niet mag trainen, dan wil ik een papier van jullie waarop staat dat ik dat niet mag.* Op den duur merkten ze wel dat ik echt niet zou weggaan uit mezelf. Bovendien hadden ze blijkbaar mijn appartement nodig voor iemand anders.

Toen hebben ze de rest van mijn contract in zes maanden tijd betaald. Ook Piet Demol mocht gaan en François en Nico hebben hun contract uitgediend. Alleen Jan is zeker nog vijf

jaar gebleven en heeft daar nog flink geld verdiend. Nou, ik ben er zelf ook niet armer van geworden. Ik verdiende er een sloot geld, mag ik zeggen, vijftigduizend euro per maand of zelfs nog meer. Het enige wat je zelf moest betalen was je telefoon en je benzine. Dat laatste stelde niks voor, voor een kwartje ofzo gooide je je tank vol! Bij de eerste contractbesprekingen hadden we daar nog discussie over. Ik eiste dat ze mijn benzine zouden betalen. Dat wilden ze niet, dat was een principekwestie. Wist ik veel dat benzine gewoon niks kostte in Dubai!

De eerste keer dat ik mijn loon kreeg, een overschrijving kon nog niet, moest ik tussen al die buitenlandse knechten en slaven van de sjeik in een rij staan aanschuiven. Dan kregen zij een paar honderd dollar en kreeg ik zo'n dik pak geld! Dat kwam uit zo'n machientje, *rrrrrrrrrrrrt*, en rolde je geld daaruit. Hypocriet moet je daar niet over doen: elke trainer die in die Emiraten gaat werken, doet dat puur voor de poen, want sportief is er niets aan. Als je dan ziet hoeveel buitenlanders, uit India en Pakistan enzo, daar werken voor een armenloontje... dat contrast is enorm. Daar was ik me goed van bewust.

Na Al Wasl heb ik meer dan een jaar geen club meer gehad. Ik zat in die periode bijna constant in Zuid-Amerika, ik ben in dat jaar in totaal misschien vier tot zes weken thuis geweest. Ik deed wat scouting voor Feyenoord, maar ik zat ook gewoon vaak voor mijn eigen plezier ergens in de wereld naar voetbal te kijken.

Ik vlieg al vele jaren als een gek de wereld rond om wedstrijden te kunnen zien. Zuid-Amerika, Azië, Australië, Canada, noem maar op. Altijd is er wel een toernooi of een bekercompetitie, vaak voor de jeugd. Neem nu Korea, daar zat ik enkele weken voordat ik naar Dender ging. Na schooltijd wordt er daar op verschillende plaatsen gevoetbald, op sportcomplexen en zo. Dan ging ik daarheen, lekker naar voetbal kijken, kijken of er talentjes tussen zitten.

Waar ik ook was, altijd raapte ik wel wat op. Ik schreef dan namen van spelers op, vooral jonge gasten, met de nodige gegevens en een beoordeling. Pas op, je mag een speler niet beoordelen op één wedstrijd, in principe. Een speler kan een superdag hebben, of net een

klotedag. Dat kán, daar moet je rekening mee houden.

Soms zag ik pareltjes lopen dat ik dacht: *Die máákt het!* Als achteraf dan bleek dat die inderdaad doorbraken, dan genoot ik daarvan, gewoon voor mezelf. Ik had op den duur een archief van honderden spelers, dat was een onschatbare informatiebron. In die tijd kon je al die namen niet zomaar van het internet halen.

Ze zeggen dat ik een neus heb voor jong talent. Dat zal wel zo zijn, al kan ik me ook vergissen, hoor. Soms kun je het ook onmogelijk voorspellen. Dat kan ook niet, dat je het altijd goed ziet. Soms ontdek je een talent, en blijkt dat een jaar later niks meer te zijn. Of dan heb je laatbloeiers. Ik wilde dat het waar was, dat ik het altijd zág, ik zou meteen spelersmakelaar worden!

Veel geld heb ik aan die spelersscouting eigenlijk nooit verdiend. Dat is gewoon altijd een hobby geweest, ik deed dat grotendeels voor mijn plezier.

Ik boekte dan ergens in de wereld een hotelkamer, ergens waar er een toernooi was ofzo, en deed niks anders dan wedstrijdjes zien, soms tot drie of vier per dag. Rond het veld zag je steeds diezelfde scouts van de Europese topclubs opduiken. Voetbal kijken, koffie drinken, hapje eten en op de hotelkamer wat naar voetbal op televisie kijken, meer was dat niet. Ik vond het nooit erg om alleen te zijn, dat vond ik juist ontzettend makkelijk. Dan hoefde je met niemand rekening te houden en omgekeerd.

Thuis heb ik vierduizend zenders op mijn televisie. Dat is zo'n speciaal abonnement via de computer, weet ik veel hoe dat werkt, iemand heeft dat voor mij geregeld. Van die vierduizend zenders zijn er zeker honderd die heel de tijd ongeveer niks anders uitzenden dan voetbal. Ik steek er altijd wel wat van op. Het verveelt me nooit. Een Engelse competitiewedstrijd van zondag, die kan ik de vrijdag erna nog lekker bekijken. Mensen denken soms, als ze mij hier voortdurend op die bank zien liggen, dat ik depressief ben. Maar dat ben ik helemaal niet, ik lig bij wijze van spreken al vijftig jaar op die bank naar voetbal te kijken!

Als ik wil, kan ik 24 uur per dag kijken. In het begin dééd ik dat ook. Tegen één of twee uur 's nachts begon dan live het Argentijnse voetbal. Wanneer ik, 's morgens vroeg, zin had om te gaan slapen, begon het Japanse voetbal, ook live. En dus keek ik toch maar door. Tot ik helemaal gebroken was. Ik ben nog altijd mesjogge van het spelletje, maar nu probeer ik toch

enigszins mijn nachtrust te hebben.

Ik ga ook graag naar jeugdwedstrijden kijken. Soms hoor ik over een talentje hier en daar. Dan pak ik de auto en dan rijd ik op een regenachtige donderdagavond naar een of ander stadje waar er die avond een wedstrijdje geprogrammeerd staat. Op de grote toernooien valt er niet veel op te rapen, daar zitten de Europese topclubs met hun scouts. Het is in die kleine wedstrijdjes waar je ze nog kunt ontdekken.

Pas op, het kan ook weleens tegenvallen, hoor. Je krijgt een tip, je rijdt honderd kilometer om naar die jongen te gaan kijken en die speelt dan als een natte krant. Dat is weleens klote.

Ik ga eigenlijk nog liever naar een lagere amateurklasse kijken dan naar het hoogste niveau. Natuurlijk: als de toeschouwers mijn kop zien, gaan ze de eerste minuten van alles schreeuwen, zelfs van de overkant van het veld als het moet. Dan roepen ze: 'Boskamp is een lul!' of zoiets en dan vind ik dat schitterend. Ik lach me kapot! Maar dat gaat voorbij en dan geniet ik gewoon van het plezier dat die gasten nog hebben bij het voetballen. Ze lopen zich te pletter, na de wedstrijd drinken ze een biertje en verder geen gedoe. Puur voetbalplezier! Zij hebben lol gehad en ik ook, wat wil je nog meer?

Na dat jaartje zonder club kreeg ik een aanbieding van Kazma Sporting Club, een van de topclubs in Koeweit. Deze keer ging ik zonder Piet en die andere gozers, ik wilde niet nog eens verantwoordelijk zijn voor zo veel mensen. Door alleen te zijn, wist ik dat ik zou kunnen opstappen wanneer ik dat wilde.

In het begin had ik daar ook veel zin in, om op te stappen. Er kwam maar zes of zeven man trainen! Toen ben ik gaan klagen en kwamen ze wel trainen en heb ik het voor de rest ontzettend naar mijn zin gehad. We speelden de bekerfinale, maar verloren die na penalty's.

Tussen Koeweit en Dubai was er qua leven niet veel verschil, alleen kon het in Koeweit in de winter stervenskoud zijn. Maar net als in Dubai vond ik het fantastische mensen, hoor.

Voor mezelf vond ik het iets leuker in Koeweit, het land is wat ouder en is al wat verder dan die jonge Emiraten. Koeweit is ook heel Engels georiënteerd, de Amerikanen zijn hun grote vrienden. Dat maakte dat je daar als westerling erg prettig kon leven.

Ik was nog in Koeweit toen Arnor Gudjohnsen – die ex-speler van Lokeren en Anderlecht, zijn zoon Eidur heeft bij PSV, Chelsea en Barcelona gespeeld en zit nu bij Club Brugge – belde namens de toen-malige IJslandse eigenaars van Stoke City, destijds tweede klasse in Engeland. De Nederlander Jan de Koning, ook die had nog bij Lokeren gespeeld, was daar hulptrainer en ook hij belde. Of ik geïnteresseerd was om manager te worden bij Stoke. Nou, dat vond ik geweldig, ik tekende meteen voor twee jaar.

Ik was daar manager naar Engels model. Dat wil zeggen dat je het volledige sportieve beleid in handen hebt. Je kunt je dan niet meer verstoppen, zo van: *Ik heb die speler niet gewild of ik zou die speler niet verkocht hebben*. Je bent helemaal verantwoordelijk. Natuurlijk besliste ik niet alles alléén. Als je iets wilde, moest het natuurlijk nog financieel haalbaar zijn. Maar als een speler faalde, dan faalde jij, want jij was verantwoordelijk.

We waren de favoriet om te degraderen. Harry Redknapp, manager van Portsmouth, had er zelfs tienduizend pond op gezet dat we zouden degraderen. Nou, die heeft-ie lekker verloren!

Ik haalde Hoefkens van Beerschot, Bangoura van Standard, Kolar en Junior Ngalula van Anderlecht en Luke Chadwick, die ooit nog bij Antwerp had gespeeld, erbij. Alles liep op rolletjes, we pakten redelijk wat punten en we speelden goed voetbal.

Maar toen kwam die wedstrijd in november tegen Coventry. Het duel was bezig, ik zat op de bank toen ik plots zag hoe mijn assistent Jan de Koning rechttop ging staan, naar het veld toeliep en daar wat aanwijzingen gaf. Ik vroeg: *Wat doe jij nou, man?* Toen bleek dat John Rudge, de directeur voetbal, vanaf de tribune tegen De Koning had gezegd wat er tactisch moest gebeuren.

Niemand, nie-mand mag in mijn plaats wat tegen de spelers gaan roepen, niemand mag zich bemoeien met mijn tactiek en mijn opstelling, dat is heilig! Toen heb ik de tweede helft gewoon niet meer gezien. Ik heb de hele tijd naar die Rudge lopen zoeken op de tribunes, die zat natuurlijk ergens ondergedoken.

Ik was woedend, op allebei. De Koning en ik, dat is definitief over. Vroeger waren we hele goede vrienden, maar nu zou ik hem straal voorbijlopen als ik 'm tegenkwam, die krijgt van mij geen hand meer. Als je mij een mes in mijn rug duwt, dan besta je niet meer.

Na die bewuste wedstrijd heb ik ze alle twee uit de kleedkamer gezet. Toen heeft de club ze op mijn vraag op non-actief gesteld, maar ik had nooit de overtuiging dat Rudge écht weg was. Ik had het gevoel dat hij toch nog altijd in de schaduw bezig was in de club.

Hoewel we een zorgeloos seizoen hadden, kondigde ik na de laatste wedstrijd, die we met 5-1 wonnen tegen Brighton, aan dat ik mijn contract van twee jaar wilde stopzetten. Voor die beslissing, puur genomen uit woede na wat er gebeurd was met Rudge en De Koning, heb ik mezelf achteraf duizend keer vervloekt. Op dat vlak heb ik gewoon een achterlijke mentaliteit. Als ik wat minder principieel geweest was, had ik misschien nog jaren bij Stoke kunnen blijven. Want ik vond het een fantastische club met fantastische mensen eromheen.

Alles in die club ademde voetbal. Ik voelde mezelf weer opleven, voor het eerst sinds Jens dood. Terwijl Koeweit en Dubai toch vooral voor de poen waren, kreeg ik nu weer plezier in het voetbal. Ik ben toch overal een beetje geweest, maar qua beleving en mentaliteit vond ik Engeland het allermooiste. De mensen daar zijn honderd procent voor de club.

Ik ging soms niet ver van mijn woning een koffietje drinken in een winkelcentrum. Nou, dan kreeg ik meteen een hele meute om mij heen. Dat hadden die fans nog nooit meegemaakt, dat een manager zomaar ergens iets zat te drinken, in Engeland schermen ze geweldig hun privéleven af. Maar ik ging heel normáál om met iedereen, dat heb ik trouwens altijd gedaan. Die huisjes in Stoke, die deden me altijd denken aan die tv-serie van toen, *Coronation Street*. Het leek ook een beetje op Rotterdam, dat volkse... Ik hou daarvan. Alleen het eten in Engeland was een ramp, natuurlijk!

9. TERUG NAAR BELGIË EN MET PENSIOEN

Begin 2006 was het voor mij al duidelijk dat ik weg zou gaan bij Stoke. Jan Streuer, manager van Vitesse, contacteerde mij. We waren het heel snel eens met elkaar, ook financieel. Het zag ernaar uit dat ik voor de eerste keer in mijn leven een Nederlandse club zou gaan trainen. Niet dat dat nou zo'n grote droom was, want om er te wonen zou ik nooit meer naar Nederland terug willen. Nederlanders hebben een grotere mond, maar ze leven minder goed. In België is het veel meer relaxed. Als ik te lang in Nederland vertoef, wil ik altijd zo snel mogelijk weer terug. Ik word zenuwachtig van Nederland.

België is gewoon heel anders. Komt het vandaag niet, dan komt het morgen wel. Een vergadering in België, dat loopt al snel uit in een lekker diner in een restaurant. In Nederland krijg je hoogstens een broodje kaas. Hier leven de mensen meer. Maar goed, Vitesse trainen, dat zag ik helemaal zitten. Toen kwam er plots een probleem naar boven. Om in de Nederlandse competitie te mogen werken als trainer, moest je een geldig trainersdiploma hebben. Dat had ik, een Belgisch Heizeldiploma, maar dat aanvaardden ze niet.

Weet je wie uiteindelijk alles tegengehouden heeft? Jan Reker! Die was toen directeur van de trainersvakbond Coaches Betaald Voetbal. De Belgische voetbalbond heeft me echt goed geholpen en ook de Nederlandse bond wilde mij dispensatie geven, maar Reker, die eikel, boog niet.

Het was natuurlijk waanzin dat mijn Belgische diploma minder waard zou zijn dan een Nederlandse. Ik zei nog dat België vaker naar het WK was geweest dan Holland, maar het hielp allemaal niet. Wat is dat nou voor gelul! Alsof dat Nederlandse diploma zó veel voorstelde... Cruijff heeft dat diploma zo gekregen, in het handje, voor bewezen diensten. Andere grote namen konden zo'n versnelde cursus volgen.

Van Hanegem heeft ooit bij mij stage gelopen bij Anderlecht. De grote Willem, die moest van mij komen leren hoe je een ploeg moest trainen! Nou, die heeft daar een beetje staan kijken en ik moest gewoon mijn handtekening zetten dat hij op bezoek geweest was, en dat was het.

Mijn Heizeldiploma heb ik al zo'n twintig jaar. Ik kreeg het na een verkorte cursus, tien lessen

of zo. Training geven, tactiek, trainingen van anderen gaan bekijken... Soms was die opleiding nog best interessant, soms was het gewoon onzin. Ik weet nog dat er zo'n psycholoog was en we moesten de aarde tekenen. Iedereen was heel geconcentreerd bezig, Luka Peruzovic en Henk Houwaart enzo, en ik tekende gewoon een cirkel. Ik zei: *Ik kan dat niet, sorry hoor*. Maar ik was toch geslaagd bij de eerste poging! Op het examen kreeg je een vraag: 'Wat heb je nodig voor het voetbal?' Echt waar, ik lieg niet. Nou, schrijf maar op dan: *Een bal, een doel van zo groot, een veld van zo groot*, enzovoort.

Na die onzin met Vitesse ben ik de opleiding UEFA Pro License gaan volgen, met zo'n diploma kun je overal in Europa terecht als trainer. Eén keer per maand kwamen we twee of drie dagen bij elkaar, een jaar lang. Soms moest je naar het buitenland, een training of een wedstrijd bijwonen. Ik ben bijvoorbeeld naar Olympiakos geweest bij Sollied en dan moest je daar een verslag van maken en stelden ze je daar vragen over. Nou, de assistent-trainers Janevski en Van Puyvelde gaven die dag de training en Sollied stond gewoon aan de kant te kijken... Veel heb ik niet bijgeleerd, moet ik zeggen. Wat niet wil zeggen dat ik zo'n cursus helemaal onzin vind. Zo'n Domenech of Houllier, daar leerde je wel van, daar nam je wel iets van mee. Het is goed dat die opleiding er is, maar dan moet het toch een beetje anders verlopen.

Soms was het heel vervelend, hoor, als er op een avond bijvoorbeeld Champions League met Anderlecht op tv was, een lekkere wedstrijd met een Belgische ploeg, dan moesten wij naar een wedstrijd kijken van twee buitenlandse clubs die ons geen reet interesseerden. En dan moest je daar een live-verslag van maken, zogezegd tijdens de wedstrijd. Maar wie zit er nou te schrijven als je naar een wedstrijd kijkt, dan zie je toch niet wat er gebeurt? Ik keek dus eerst naar de wedstrijd, terwijl iedereen zat te schrijven, en daarna schreef ik wat. Wat een gelul!

Ik moest herexamen doen. Na mijn ontslag bij Standard wilde ik gewoon stoppen in het voetbal, ik dacht dus dat ik dat diploma niet meer nodig had. En dus heb ik er op het examen met mijn pet naar gegooid.

Mijn praktijkexamen was wel in orde. Zolang ik het mocht tónen en met mijn grote bek uitleggen, was er geen probleem. Maar als ze me vroegen om een rapport te schrijven of om de computer te gebruiken... dat was dus niks voor mij. Anderen zaten daar een uur op te zwoegen, ik was in vijf minuutjes klaar. Nou, dat vonden ze dus niet kunnen. Het was duidelijk dat er bij die lesgevers enkele mensen waren die Boskamp eens goed wilden kloten. Nou, die hebben dan hun plezier gehad. Maar ik heb ze ook weleens bij hun ballen gehad! Ik vind het ook totaal onzinnig dat je als trainer álles zou moeten weten, ook over sportdieet,

fysiotherapie, psychologie, enzovoort. Daar heb je toch andere mensen voor in een topclub? Ik vind: je moet als trainer niet alles zelf weten en doen, je moet delegeren. Ieder zijn specialiteit!

Omdat ik nogal wat lessen gemist had en ik in 2006 toch van plan was om uit het voetbal te stappen, vroeg ik mijn geld terug. Die Pro License kostte toch al gauw tienduizend euro ofzo, die wilde ik graag terug, maar ik kreeg geen cent. Later heb ik dan toch maar herexamen gedaan: alles ingevuld en netjes geslaagd!

Vitesse was dus niet doorgegaan, maar er was interesse van Beveren. In afwachting van een akkoord was ik in Thailand, met vakantie. Nou ja vakantie, er waren wel wat toernooitjes om te gaan kijken, natuurlijk. Om vier uur 's nachts kreeg ik telefoon. Ik dacht dat er wat met de kinderen gebeurd was! Het was Luciano D'Onofrio, de baas van Standard Luik. Die vroeg of ik bij zijn club trainer wilde worden. Nou, ik vond dat een hele eer, zo'n grote club, dat weiger je niet. Ik tekende voor één jaar met een optie.

Ik kreeg een spelersgroep die een grote gatenkaas was. Runje en Rapaic waren verkocht, Tchité ging naar Anderlecht. Door blessures en schorsingen kon ik in het begin niet rekenen op Onyewu, Conceicao en De Camargo. Jovanovic was toen nog een linkerflankspeler, aangetrokken om Rapaic te vervangen. Ik heb hem voorin gezet omdat ik op dat moment dringend spitsen nodig had.

D'Onofrio had gezegd dat er een vijftal versterkingen zouden komen, alles liep via hem. Een bestuur zag ik niet, had de club wel een bestuur? Michel Preud'homme was druk aan het onderhandelen met de voetbalbond, ze gingen er duidelijk van uit dat die wegging. De namen van de versterkingen waren al ingevuld: Hélder Postiga van Porto, Tony Sergeant van Zulte Waregem, doelman Bertrand Laquait, een Israëlische inter-national, Khalilou Fadiga, enzovoort... Maar ze kwamen niet!

We begonnen met twee punten uit vier duels, dat was niet goed. Maar een verrassing was het ook niet. Ik had immers al veel eerder door dat het fout zou lopen. Ik had D'Onofrio al eens bij de hand gepakt en gezegd: *Kijk eens wat hier loopt, dat is niet genoeg, hoor.* Dat waren ze niet gewend natuurlijk, een trainer met zo'n grote mond. Toen die kritiek ook in de pers kwam, vond D'Onofrio dat ik te ver gegaan was. Want zo'n man heeft natuurlijk niet graag

dat hij tegengesproken wordt.

We konden ons ook niet plaatsen voor de Champions League, we gingen eruit in de voorronde tegen Steaua Boekarest.

Eind augustus zat ik voor een scoutingopdracht in Spanje – we gingen Celta de Vigo bekijken, onze volgende Europese tegenstander in de UEFA Cup – samen met hulptrainer Frans Masson. Michel Preud'homme belde me op, of ik meteen naar Sclessin kon komen. *Hoe kan dat nou, ik zit toch in Spanje?* zei ik, *Ik ben toch niet achterlijk?* Dat wist hij blijkbaar niet, dat ik in Spanje zat, terwijl hij toch technisch directeur was. Toen belde een journalist me met het nieuws dat ik ontslagen zou worden.

De volgende dag was ik in Luik en kreeg ik het nieuws van algemeen directeur Pierre François en Michel Preud'homme. Ik zei: *Ik wist het al, sinds gisteren.* Ik zat gewoon te lachen. Het deed me absoluut niks, het was zo belachelijk. En ik had nog wel speciaal een cursus Frans gevolgd, allemaal vergeefse moeite!

Ik vind totaal niet dat ik gefaald heb bij Standard, ik had niet de ploeg om te presteren en ik kreeg geen enkele inspraak in het transferbeleid. De beloofde versterkingen kwamen te laat, de beste spelers waren geschorst of geblesseerd, Jovanovic moest nog groeien in zijn nieuwe rol als spits...

Toen ik trainer werd, nam ik Marouane Fellaini en Axel Witsel bij de A-selectie, omdat we gewoon niet genoeg spelers hadden.

Ik had Fellaini natuurlijk al zien spelen bij de Belgische nationale ploeg Onder-18 en ik vond hem heel goed. Hij kreeg zijn kans, want ik had gewoon geen middenveld. Ik gooide hem in de ploeg voor de Champions League-wedstrijd tegen Steaua Boekarest, hij was nog niet eens achttien! Fellaini heeft die kans met beide handen gegrepen, moet ik zeggen... Ondertussen is Marouane al een paar jaar een uitblinker in de Premier League.

Axel Witsel was op dat moment fysiek nog niet zo ver als Fellaini. Hij moet eigenlijk een vrije rol hebben, achter de spitsen. Hij kan koppen, heeft een goede passeerbeweging, ziet het goed, maar doet wel alles in zijn eigen tempo. Bij *De Rode Duivels* speelt hij nu eigenlijk als controlerende middenvelder en hij doet dat heel goed, hoewel hij eigenlijk offensief ook absoluut meekan.

Dat Standard in 2008 en 2009 eindelijk weer eens kampioen werd in België – dat was voor het laatst in 1983! – dat vond ik echt fantastisch. Standard is zo'n grote club in België, in principe kunnen die qua aanhang – ze hebben de beste supporters van het land! – en accommodatie Anderlecht zo voorbij lopen. Dat oefencomplex in Sart-Tilmant, dat is schitterend, er zijn er niet veel in Europa die dat hebben.

Na mijn ontslag bij Standard Luik kon ik terug naar Dubai, bij een andere club, Al Nasr. Ik kon er gewoon tekenen. Maar ik had er geen zin meer in. De bedragen waren enorm, hoor, maar ik wilde niet meer. Ook in Koeweit kon ik terecht, bij Arabia, en bij de nationale ploeg daar. We zijn daar een weekje gebleven, met vakantie, maar ook daar heb ik niet getekend. Het was genoeg geweest.

Op dat moment was ik in mijn hoofd gestopt met voetbal. Intussen hadden we, ik en mijn vriendin, een huisje in Zuid-Europa, en we wilden daar gaan wonen. Ik kon me dat honderd procent voorstellen dat ik daar hele dagen op mijn kont op het strand zou zitten, bakje koffie drinken en dan af en toe wat voetbal zien. Dat zag ik helemaal zitten. Dat was het plan, mijn huis in Relegem stond zelfs al te koop!

Ik ben naar het gemeentehuis geweest en heb gevraagd of ik met pensioen kon na veertig jaar werken, nou ja, werken: ik ben aanwezig geweest. Toen zei die mevrouw: 'Nee, jij moet werken tot je 65 bent om een volwaardig pensioen te krijgen.' Nou, ik vond zo'n half pensioen maar niks en dus moest ik wel blijven werken. De verkoop van mijn huis ging dus niet door.

Toen kwam FC Dender op de proppen. Er waren al journalisten en vrienden geweest die me hadden lopen pesten. Die gasten liepen maar te zeiken: 'Hé Boskamp, je hebt geen karakter meer, je bent lui, je laat je gaan, je hebt geen kloten meer aan je lijf', enzovoort. Ik werd er helemaal gek van!

Het voorstel van dat cluppie, Dender, sprak me wél aan op voorwaarde dat ik er een project mocht beginnen zoals bij AA Gent destijds, wat altijd mijn droom geweest is. Trainer Jean-Pierre Vande Velde was er ontslagen. De situatie was vrij dramatisch, moet ik zeggen: Dender had toen zes punten uit dertien speeldagen. Ik heb een tijdje getwijfeld, maar toch tekende ik voor 2,5 jaar. Ik mocht er een project opzetten vanaf de jongste jeugd tot en met de A-selectie.

Net wat ik altijd had gewild! Ik zei *ja*, hoewel zowat iedereen zei dat ik gestoord was. Nou ja, achteraf bekeken was ik ook wel gestoord, want god-koleire, wat ik daar allemaal aangetroffen heb!

Na twee maanden al had ik zin om ermee te stoppen. Helemaal in het begin heb ik verschrikkelijk zitten lachen, dat dat nog bestaat, zo'n amateurisme. Dender was een Eersteklasser, maar werd bestuurd alsof het een dorpsploeg was. Maar na twee maanden ben je uitgelachen en zie je de realiteit. Dan denk je: *Dat kan toch niet!*

Dender was – echt waar – een fantastische club in de manier waarop het spelletje beleefd werd, fijne mensen, leuke sfeer. Maar qua professionele werking was het echt nog zoals dertig jaar geleden. De club was heel snel naar boven geklommen, tot in de Eerste Klasse, maar eigenlijk dachten ze nog altijd op de manier zoals in de Derde of Vierde Klasse.

Bijvoorbeeld: iedereen kwam in het begin zomaar binnen in de kleedkamer of in de spelerslokalen. Op een bepaald moment hadden we een bespreking met de spelers, kwamen er zes politieagenten binnen die moesten pissen. Ik werd gek. Ik riep nog: *Wat komen jullie hier doen? Eruit!*, maar ze moesten echt door die ruimte om ergens te kunnen gaan pissen.

Alles moest ik nakijken, of anders liep het verkeerd. Ik gaf bijvoorbeeld voor de wedstrijd de namen vrij voor de scheidsrechter. Toen bleek er plots een andere naam op te staan dan ik had opgegeven! Een naam van een speler die *iemand* liever zag spelen, zeker?

Op een keer kwam de materiaalman tijdens een wedstrijd het veld op om te protesteren tegen de scheidsrechter en de spelers. Jonge, jonge, ik geloofde mijn ogen niet!

Ik zat tijdens de wedstrijd op de bank, bleken er wel drie bestuursleden naast mij te zitten, gezellig ook naar de wedstrijd te kijken. Ik zei: *Als je een bestuurslid bent, moet je er zijn voor de jongens, dan moet je hier niet zitten.*

Er was een bestuurslid die de spelers te kakken zette. Nooit had iemand daar in het verleden

wat van gezegd, dat deed ik dus wel. Die man zei: 'Pas op, elke trainer is bang voor mij.' *Nou, ik niet*, zei ik. De hele spelersgroep werd er stil van. Ik heb ze toegesproken in de kleedkamer: *Niemand breekt mijn ploeg af! Wat jullie gedaan hebben, in de Eerste Klasse blijven, dat is fantastisch. Jullie verdienen daar alle lof voor, niet ik en zeker dat bestuurslid niet.* De volgende dag is hij mij nog komen zeggen dat het maar een grapje was...

Al die toestanden vond ik op een bepaald moment totaal niet leuk meer. Het is heel moeilijk om dat te veranderen. Die mensen zitten daar al zo lang, doen diezelfde dingen al zo lang op dezelfde manier. Ze moeten zich verplaatsen in een totaal andere voetbalfilosofie en dat is heel moeilijk.

Als dan blijkt dat alles bij het oude blijft en ze niet kunnen omschakelen, dan dreig ik op den duur met iedereen ruzie te krijgen. En daar heb ik op mijn leeftijd geen zin meer in, in dat voortdurend vechten voor mijn ideeën.

Het was een wonder dat we niet gedegradeerd zijn. En dat was in de eerste plaats de verdienste van de spelers, die hebben zich echt te pletter gewerkt. Nee, feestgevierd heb ik niet, nooit gedaan. Ook als voetballer heb ik nooit de polonaise gelopen als we wat gewonnen hadden.

Eind februari heb ik mijn ontslag ingediend bij Dender, met de bedoeling om het bij één jaar te houden. Maar dat hebben ze niet aanvaard, tenzij ik 75 duizend euro uit mijn eigen zak zou betalen natuurlijk. Toen ben ik toch nog aan een tweede seizoen begonnen, maar toen hebben we het niet een tweede keer gered. Maar laten we duidelijk zijn: Dender speelde toen in de Eerste Klasse, maar was in elk aspect géén Eersteklasser. Als er dan binnen de club ook nog mensen zijn die mij wilden boycotten, dan houdt het op.

Na Dender ben ik nog één uitdaging aangegaan: Beveren, waar ik al een keer geweest was, vroeg me om de club weer naar de Eerste Klasse te brengen, zoals al die jaren tevoren. Ik ben er met veel zin aan begonnen, dat was het seizoen 2009/10, maar mijn gezondheid liet enorm te wensen over in die periode. Ik kon niet meer functioneren zoals het hoort. Tussen Kerstmis en Nieuwjaar hebben ze mij ontslagen. Dat was het dan, mijn trainersloopbaan. Maar treuren daarover deed ik niet, ik had vooral zorgen over mijn gezondheid.

10. HET GEVECHT MET DE WEEGSCHAAL

Als voetballer had ik vooral last van mijn knieën. Ik heb ze een paar keer moeten laten opereren en telkens ben ik veel te vroeg teruggekeerd op het veld. Met mijn stomme kop dacht ik blijkbaar dat ik de ploeg niet in de steek mocht laten, maar verstandig of gezond was het niet.

Na mijn periode als trainer bij Stoke was ik in Spanje om een huis te kopen. Ik ging naar Real Mallorca-Real Madrid kijken, de eerste wedstrijd van David Beckham bij Real, om de Supercup. Na de wedstrijd kon ik niet meer de tribune af. Toen ben ik echt op handen en voeten naar mijn auto gekropen. Gebeld naar dokter Martens of ik zo gauw mogelijk kon komen. Ik kon gewoon niet meer lopen en ben geopereerd. Toen was het opgelost, ze steken daar zo'n andere heup in en dat was het. Mijn vader heeft het aan de twee kanten gehad met zijn heup, ik aan één kant. Het is niet te hopen voor mijn kinderen dat het een familiekwaaal is.

Veel van mijn gezondheidsproblemen zijn natuurlijk te wijten aan mijn gewicht. Ik weeg meestal zo'n veertig kilogram meer dan toen ik nog speler was. Er zijn dagen dat ik die kilo's zo goed voel, bij bepaalde inspanningen en zo. Als ik een trap opstap en ik hijg me kapot, tja...

'Je moet afvallen, anders ga je niet lang meer leven!', hoe vaak ik dat al gehoord heb! Maar ik heb het karakter van een goudvis. Mijn moeder was ook zo'n tank, van haar zal ik het hebben. Als ik als speler twee weken niets deed, kwam ik ook al snel aan. Zolang ik trainde en speelde, was er geen probleem, maar tegenwoordig beweeg ik niet meer, of het moet zijn dat ik op de knopjes van de afstandsbediening duw. Het enige wat ik nu nog verbrand, is een lucifertje. Ik heb ergens zo'n fiets, thuis, maar ik weet niet meer precies waar hij staat. Ik ben ooit één keer bij een diëtist geweest. Dan werd er iets in mijn dij gespoten, ik moest daar verschrikkelijk van schijten. Ik viel er wel van af, maar ik heb het maar een week volgehouden. Doodziek werd ik ervan!

Vooralsnoepen doe ik verschrikkelijk graag: kilo's zoute drop, doorvretertjes, droplullen, enzovoort. Wat moet je anders als je met de auto naar Hilversum moet of ergens een wedstrijd

in Europa gaat bekijken?

Als je in België woont, dan kun je ook overal zo lekker eten! En er is zo veel keuze: Italiaans, Chinees, Frans... Ik lust alles, als er maar iets stevigs op mijn bordje ligt, want ik heb niks aan zo'n stukkie vlees met de grootte van een daalder, hoe chic het restaurant ook is!

2009 en 2010 waren rampzalig! Ik was eerst nog trainer bij Dender, daarna bij Beveren. Maar met al die medische problemen ging dat eigenlijk niet meer. Eind 2009 had ik last van een griepje, dácht ik. Ik kreeg een spuit tegen de hoofdpijn, maar dat hielp niet. Het was alsof ze spijkers in mijn kop sloegen! In het ziekenhuis staken ze zo'n slangetje door mijn neus en hebben ze de boel leeggezogen. Bleek dat ik een ontsteking had achter mijn neus en oogholte. Toen ben ik aan de sinussen geopereerd.

In diezelfde periode heb ik ook een knieprothese gekregen. Ik kon gewoon niet meer op mijn been staan! Mijn knie was helemaal kapot, rot. Ik weet hoe dat komt: ik heb ontzettend veel schoppen gekregen tijdens mijn loopbaan. Eén troost: ik heb er minstens evenveel uitgedeeld!

De ellende bleef duren. Op een dag was ik blind aan één oog. Nou heb ik altijd slechte ogen gehad, maar dit! Ik dacht: *Wat overkomt me nou?* Toen hebben ze een cyste verwijderd achter mijn oog. Toen bleek ook dat mijn bloeddruk veel te hoog was. Begin 2010 volgde een hartoperatie. Mijn hartslagader was voor 75 procent dichtgeslibd! Toen hebben ze een stent ingeplant en nou gaat het beter. De dokters weten nog altijd niet waarom ik toen niet ter plekke doodgevallen ben, zo erg was ik eraan toe.

En dan was er nog die navelbreuk en een bijkomend probleem met mijn darmen. Toen zijn ze *achterin* naar binnengegaan om dat op te lossen. Ik kan je verzekeren: prettig is anders!

Veel van mijn problemen zouden minder erg zijn of zouden zelfs niet voorkomen, als ik minstens dertig kilo zou afvallen. Elke dokter vertelt het mij, maar zoals gezegd: ik heb het karakter van een tuinkabouter. Ik probeer het wel, hoor: geen cola, geen pepermuntjes, geen frietjes, geen lekkere steak-béarnaise. Maar het is zó moeilijk!

Als je leeft zoals ik, moet je niet klagen dat mensen lachen om je omvang. Als *Gijp* uitroept dat ik wel honderd bamiballen per dag eet, dan lach ik gewoon mee, kan mij dat schelen.

11. MET ORANJE BIJ VIDELA

Ik heb weinig gespeeld voor Oranje. Dat had met verschillende dingen te maken.

Ten eerste was de concurrentie natuurlijk moordend. Je had in die tijd op het middenveld Cruijff, Van Hanegem, Neeskens, Jansen, Haan... Voetballers van wereldniveau. Die speelde je er niet zomaar uit, natuurlijk.

En ten tweede zijn er ook wat dingetjes geweest die hebben gemaakt dat ik er vaak niet bij was. Ik zat in de voorselectie voor het WK in 1974 toen Wiel Coerver mij om onbegrijpelijke redenen links liet liggen bij Feyenoord. Toen kon ik het WK wel vergeten, natuurlijk. Daarna was er Jan Zwartkruis, bondscoach van Oranje op het WK in 1978...

In april 1978 speelde ik mijn eerste van twee officiële interlands toen ik in een oefenpot tegen Tunesië mocht invallen voor Willy van de Kerkhof. Vervolgens had Zwartkruis mij opgenomen in de selectie van het Nederlandse elftal voor het WK in Argentinië. Cruijff was er niet bij. Pas dertig jaar later liet hij weten dat hij een revolver tegen zijn slaap had gehad en dat hij daarom niet was meegegaan. Toch vreemd dat je zo lang wacht om dat te zeggen... Van Hanegem was er ook niet bij op dat WK. Maar met Haan, Neeskens en Jansen stonden er wel nog wereldspelers op het middenveld, en dan had je ook nog Willy van de Kerkhof.

Op het WK was Jan Zwartkruis dus de bondscoach, maar Happel was mee als supervisor. Ik speelde de eerste wedstrijden niet, maar daar deed ik niet moeilijk over. Ik was al blij dat ik erbij was, ik kon toch moeilijk zeggen dat ik beter was dan Neeskens? We wonnen tegen Iran en speelden 0-0 tegen Peru. Ons voetbal leek echt nergens op. Iedereen wilde gewoon naar huis, we waren het hartstikke beu.

Toen kwam de wedstrijd tegen Schotland die we met één goal verschil mochten verliezen om ons te kwalificeren voor de volgende ronde. Het liep voor geen meter. Na tien minuten mocht ik invallen voor Neeskens die zich bezeerd had. Het werd 3-1 voor de Schotten en het leek erop dat alles voorbij was. Toen schoot Rep plots de bal erin van vijftig meter ofzo: 3-2! We riepen nog: *Reppie wat doe je nou? Wij willen naar huis!*, maar we waren dus geplaatst.

Drie dagen later moesten we in de tweede ronde tegen Oostenrijk. Neeskens was nog geblesseerd en Happel had me gezegd dat ik zeker zou spelen tegen de Oostenrijkers.

Maar op de bespreking voor de wedstrijd zei Zwartkruis plots dat ik toch op de bank zou zitten. Dat ik niet speelde, daar kon ik nog inkomen, ik heb nooit gevonden dat ik beter was dan die anderen. Ook op die leeftijd kon ik me al verplaatsen in de zienswijze van de trainer, waarom hij bepaalde beslissingen nam.

Maar eerst beloven dat je speelt en dan daar om een of andere reden op terugkomen, daar werd ik gek van. Dat moest ik even verwerken.

Na de bespreking kwam Zwartkruis naar me toe en hij pakte me zo overdreven vast en zei: ‘We gaan die Oostenrijkers opvreten.’ Dat vond ik belachelijk. Hij had me gewoon een uurtje met rust moeten laten, hij moest geweten hebben dat ik pijnlijk was op dat moment. Maar nee, hij ging een beetje enthousiast doen tegen mij...

Ik zei droog: *Ja, en ik op de bank!* Nou, dat pikte Zwartkruis blijkbaar niet. Toen was het over en uit, ik heb nooit meer een interland gespeeld. Er moet iets gebeurd zijn tussen Happel en de bond, of tussen Happel en Zwartkruis, misschien zijn er ook bepaalde spelers tussengekomen. In elk geval: Zwartkruis heeft zich laten beïnvloeden en daarom speelde ik niet, en bijvoorbeeld jonge PSV'ers als Wildschut en Brandts plots wél. Ik ben nog aan Happel gaan vragen, of hij de selecties toch maakte en niet Zwartkruis. Dat bevestigde hij. Als hij dat niet gedaan had, dan had ik onmiddellijk mijn boeltje gepakt en was ik naar huis gegaan. Want ik kon op dat moment echt niet meer met Zwartkruis door dezelfde deur. Ik moest weten dat Happel toch nog steeds de eindverantwoordelijke was. Het zou wel uniek geweest zijn, om tijdens een WK als speler op te stappen, maar ik had het toch gedaan.

Intussen is Zwartkruis ook al overleden... Da's nou eenmaal de leeftijd, binnenkort ben ik ook aan de beurt.

Ik vond er verder niks aan, aan dat WK '78. Er mochten er maar zestien op het spelformulier. De anderen moesten op de tribune gaan zitten. Nou, dat vond ik klote, ik verveelde me dood.

Ik ergerde me ook aan heel dat militaristische sfeertje met die dictator Videla. Die soldaten rond ons hotel steeds, kinderen met geweren, bah.

Nee, ik vond er niks aan, ook aan de finale niet die ik vanaf de tribune zag. De finale ging tegen thuisland Argentinië en die kón je gewoon niet winnen. Al hadden we vijf minuten voor tijd met 5-1 voorgestaan, dan hadden we nog verloren. Die druk was zo groot. Er was die dictator en dat publiek en al die belangen. Rensenbrink schoot in de laatste minuut nog tegen de paal. Maar zelfs als het dan 2-1 was geworden, weet ik zeker dat de scheidsrechter had laten doorspelen tot het 2-2 werd, al was het tot de volgende morgen!

De Argentijnen móésten gewoon wereldkampioen worden, klaar. In de laatste wedstrijd van de voorronden moest Argentinië met vier goals verschil winnen van Peru om naar de finale te gaan. Het werd natuurlijk 6-0! Later hoor je dat ze nog altijd graan aan het leveren zijn aan Peru. En die keeper van Peru, die was van geboorte een Argentijn.

Pas op, ik vond Argentinië een geweldige ploeg hebben, hoor: Kempes, Ardiles, Luque, Tarantini, Passarella, fantastisch! Die Argentijnen waren toen zelfs beter dan wij, ik schaam me er niet voor om dat te zeggen. In Duitsland '74 was Oranje beter, maar ook toen verloren we de finale, ook tegen het thuisland.

Zwartkruis bleef na het WK '78 bondscoach en ik ben nooit meer opgeroepen. En dan te bedenken dat ik ooit twee maanden had bijgetekend als soldaat om een WK voor militairen te kunnen meespelen, speciaal voor hem!

Veel mensen vinden dat het voetbal in die tijd veel mooier was, dat de voetballers veel beter waren. Dat is natuurlijk onzin. Nu zijn de voetballers gewoon veel beter, want alles gaat een triljoen keer sneller. Als je zo'n WK-finale als die van 1974 terugziet, dat is wandeltempo, je kreeg alle tijd en alle ruimte!

De druk destijds was ook zo veel minder groot. Ik herinner me dat we kort voor een trainingsstage met Oranje in Zeist met RWDM een competitiewedstrijd moesten spelen tegen Anderlecht. Haan, Dusbaba, Rensenbrink, De Bree – allemaal van Anderlecht – en ik zaten in

de Nederlandse selectie en moesten daarnaartoe. Ik zei vóór de wedstrijd tegen Rensenbrink: *Robby, als je in de zestienmeter durft te komen, schoppen we je voor je flicker*. Nou, dat deden we ook, en Robby heeft het niet meer geprobeerd. De volgende dag gingen we naar Zeist en was er geen vuiltje meer aan de lucht. Dat kon allemaal, toen. Je had nog niet dat opgefokte sfeertje van nu.

In principe heeft de Nederlandse generatie toen: Cruijff, Van Hanegem, Neeskens, Rep, Rensenbrink, Krol, Haan... te weinig prijzen gewonnen, geen enkele eigenlijk. We speelden geweldig mooi voetbal en we hadden individueel de beste voetballers van de wereld, maar we wonnen niks. De reden is simpel: die generatie vond het spelletje leuker dan winnen. We hadden lang niet de mentaliteit van de Duitsers, die wilden juist niks anders dan winnen, zelfs met slecht voetbal.

Het was wachten op een volgende generatie toen Oranje eindelijk eens een groot toernooi kon winnen, het EK '88, met die goal van Marco van Basten. Toch blijven de Nederlanders voor elk EK of WK maar roepen dat ze voor de hoofdprijs gaan, dat is nou eenmaal de Hollandse stijl. Maar altijd gaat er wel iets mis. Heel vaak zijn we onderuitgegaan met de penalty's en in 2010 verloren we de finale tegen Spanje. Terecht natuurlijk, Nederland moest het op dat WK vooral hebben van agressiviteit en organisatie, on-Hollands zeg maar.

Oranje doet het momenteel fantastisch, je kan niet anders zeggen. Maar we moeten nou ook niet overdrijven. In mijn tijd, de generatie Cruijff zeg maar, en de generatie daarna, met Van Basten enzo, had je in elke linie twee wereldtoppers. Nu heb je er misschien nog één, Robin van Persie. Er zijn jongens die misschien wereldtop kunnen worden, maar die zijn het nog niet. Dus dat is wel een verschil.

Maar wat bondscoach Louis van Gaal doet, is fenomenaal. Winnen én veel scoren, dat is geweldig knap. Ook al is de tegenstand niet veel soeps.

12. DE RODE DUIVELS

Nee, de Belgische voetbalbond heeft me nooit gevraagd om bondscoach te worden. Dat hoefde ook niet, ik vind dat er genoeg Belgische trainers zijn die dat kunnen doen.

Belgische voetballers zijn lange tijd monddood gemaakt en verknoeid in de jeugd. In België draaide het jeugdvoetbal altijd weer om lopen, kracht, winnen, efficiëntie. Alles stond in functie van die wedstrijdjes. Jeugdtrainers wilden koste wat het kost dat hun ploegje om het kampioenschap speelt. Fout, helemaal fout!

Je ziet het zo op een training: spelertjes mogen niks meer zelf ontdekken. ‘Geef die bal af!’, roepen ze, terwijl zo’n jongen een dribbel probeert. Terwijl je die gasten juist moet stimuleren om béter te worden in wat ze goed kunnen.

Stel: een spelertje raakt altijd zijn bal kwijt na zijn vierde dribbel. Dan kun je twee dingen doen. Of je staat tegen hem te vloeken en je zegt dat hij dringend moet ophouden met die onzin, en dan leert hij gewoon niks. Of je kunt met die gast gaan praten: *Probeer nou misschien na de derde dribbel eens wat anders te doen.*

Dat is de taak van de trainer: help dat kind zodat het beter wordt. Geen militaire bevelen van ‘doe dit’ of ‘doe dat niet’, maar helpen, aanwijzingen geven, bijsturen.

Bijvoorbeeld bij het lopen: leren hoe ze al lopend de bal aan de voet kunnen houden en tegelijkertijd toch om zich heen kunnen kijken, kop omhoog. Dat is overzicht kweken.

Nog een voorbeeld: leren dat je een linksbenige het beste kan aanspelen op zijn linkerbeen en dat je die bal zo vóór hem legt dat de actie vloeiend kan doorgaan. Dat lijkt simpel en vanzelfsprekend, maar in de Belgische Eerste Klasse wordt daar nog elke week tegen gezondigd.

Wij in België haalden de creativiteit er gewoon uit, terwijl het allerbelangrijkste in voetbal

toch het balgevoel is. In Spanje zie je jongens van tien jaar een uur lang de bal naar elkaar trappen, niks anders, met de wreef, met de buitenkant, lang, kort. Als je dat in België eens probeerde, dan kwamen de ouders al zeiken: ‘Wanneer begint de training?’

Maar goed, het gaat stukken beter nu. Clubs als Anderlecht, Genk en Standard Luik hebben een uitstekende jeugdopleiding. De gevolgen zie je ook: niet alleen het Belgische A-elftal, maar ook de nationale jeugdselecties bulken van het talent. En Marc Wilmots doet het als bondscoach ook gewoon heel goed. Hij was als speler geen hoogvlieger, al heeft hij als *Kampfschwein* bij Schalke 04 wel een heel mooie carrière gehad, hoor. Ook altijd veel gescoord bij de nationale ploeg, hij was in zijn periode de natuurlijke leider bij *De Rode Duivels*. Eigenlijk klopte dat niet. Wilmots presteerde op karakter en op mentaliteit – daarom paste hij ook zo goed in het Duitse voetbal! – maar dan hoor je nog niet de beste speler van de ploeg te zijn. Dat toonde alleen aan dat er in die tijd geen groot talent rondliep in België.

Dat is nu dus helemaal anders. Ik riep jaren geleden al dat er ontzettend veel talent aankwam! Hazard, Courtois, Kompany, Fellaini, Witsel, Vertonghen, Dembélé... je moest wel blind zijn om niet te zien dat dat fantastische voetballers zouden worden. Ze lachten me soms uit: ‘Ach, die Boskamp, wie gelooft er nou dat België voetballers van Europees of zelfs wereldniveau zou hebben?’ Maar ik heb gelijk gekregen, nou lachen ze niet meer.

Eden Hazard! Elke keer opnieuw zei ik: *Daar bij Lille, in Frankrijk, zit er goud!* Lachten ze me weer uit, ook bij *Voetbal International!* Dat ik er niks van snapte, dat ik gek was. Maar kijk nou eens!

Ik hoop dat het nu een tijdje gedaan is met dat underdoggevoel of dat minderwaardigheidscomplex van de Belgen. Er is geen enkele reden waarom ze niet minstens even goed zouden zijn als Oranje. Natuurlijk is het nu wel tijd voor harde resultaten. Deze nationale ploeg heeft ontzettend veel talent en technisch vermogen, maar dat moet je ook koppelen aan winnen. Net als in 1986 de halve finale halen van een WK, dat zit er best in, maar ik wil het ze eerst nog zien doen. Deze generatie moet in staat zijn om nog zeker acht jaar aan de absolute top mee te draaien, maar dan is het nu wel tijd om die potentie in harde

cijfers om te zetten. Nu is het tijd voor daden!

Pas op, na deze generatie kondigt er zich wéér een zootje fantastische voetballers aan, hoor. Bij de Belgische jeugd lopen er enkele wereldtoppers, onwaarschijnlijk! Andreas Pereira bij Manchester United, Zakaria Bakalli bij PSV, Charly Musonda Junior bij Chelsea, Siebe Schrijvers bij RC Genk, Mathias Bossaerts bij Manchester City, Adnan Januzaj – bij Manchester United, maar ik vrees dat die voor Albanië gaat kiezen – Yannick Ferreira Carrasco bij AS Monaco... Dat is om je vingers bij af te likken!

Als Nederland of België de finale zouden spelen van een EK of WK, dan ben ik supporter van Nederland of België, zelfs al zouden ze spelen tegen landen die ik puur op voetbalgebied veel liever heb, zoals Spanje of Argentinië.

Maar Nederland tegen België, dan kan ik niet kiezen. Als die twee tegen elkaar spelen, dan ben ik de enige in het stadion die blijft zitten als er een goal valt. Op voetbalvlak ben ik evenveel Hollander als Belg. Privé ben ik veel meer een Belg geworden. Ik ga graag naar De Kuip, ik bezoek mijn broer in Rotterdam en ik zit met René van der Gijp in *Voetbal International* over voetbal te lullen, maar voor de rest is België mijn thuis. De mensen van *Voetbal International* zeggen me altijd dat ik mag blijven slapen na de opnames, maar dat hoeft voor mij niet. Nog een kwartiertje ouwehoeren en dan race ik als een raket terug naar huis.

Het leven in België is niet zo gespannen als in Nederland, de mensen zijn zachter, het eten is lekkerder, het gaat er allemaal wat gezapiger aan toe. En mijn kinderen en kleinkinderen wonen allemaal in België. Dat zijn gewoon échte Belgen. Wat heb ik dan in Nederland te zoeken?

13. TOCH NOG BEROEMD IN NEDERLAND

Ik stond jarenlang eigenlijk alleen bekend als speler en als trainer. Zo'n jaar of zes geleden is dat gaan veranderen.

Ik was in 2007 net thuis van een reisje in Korea toen een Belgische televisiezender mij vroeg voor dat tv-programma *FC Nerds*. Eerst zei ik: *Nee, dat doe ik niet*. Toen zeiden ze: 'Kijk eerst eens naar de Hollandse versie en de Zweedse en de Deense.' Nou, dat heb ik gedaan. In Nederland heette het *Atletico Ananas*. En wie was de trainer van dat stelletje? Peter van Vossen, mijn spits van bij Beveren jaren terug! Nou, ik heb tranen gelachen toen ik die video's bekeek. Toen heb ik toch maar *ja* gezegd tegen VT4, ook omdat ze zeiden dat ik gewoon mezelf moest zijn. Ik heb er geen spijt van dat ik dat gedaan heb, ik heb me meestal ontzettend goed vermaakt. Gelachen, jongen, gelachen! Ik deed het ervan in mijn broek!

Twee jaar later stond Studio 100 op mijn stoep: of ik Kabouter Directeur wilde spelen in een nieuwe film, *Kabouter Plop en de kabouterbaby*. Dat heb ik aangenomen voor mijn kleinkinderen. Die waren toen gek op die Plop. Ze zeiden dat het twee keer niks was, tien minuutjes opnemen of zo. Het heeft toch wel wat langer geduurd, een hele dag zelfs. Maar ik vond het gewoon leuk.

Wat mijn collega's over zo'n programma denken en wat dat doet met mijn imago, dat interesseert me geen bal. Ik ben gewoon altijd mezelf geweest. Als mensen dan vinden dat ik een clown ben, nou, dan ben ik elke dag een clown.

Ze vroegen me al jaren af en toe in de studio van VRT of VTM, om analyses te doen bij voetbalwedstrijden, Champions League enzo. Toen overtuigde Frank Raes me om elke week in zijn voetbalpraat-programma *Extra Time* te zitten, op maandagavond.

Op die manier ben ik België nog bekender geworden dan ik al was, tegen mijn zin eigenlijk. Als je met je kop op televisie komt, dan is er geen houden meer aan. En ik kan zo moeilijk *nee* zeggen, vooral tegen mensen die ik al jarenlang ken.

In Nederland was mijn bekendheid altijd klein geweest. Ja, oude knarren wisten nog wel dat ik ooit bij Feyenoord gespeeld had. Maar ik was al weg uit Nederland sinds 1974, dus wie kende die Boskamp nog? Maar de laatste paar jaar ben ik dan toch nog een bekende Nederlander geworden, dat hadden mijn vader en mijn moeder nog graag willen meemaken.

Dat is dus alleen maar door *Voetbal International*. Toen Merab Jordania Vitesse kocht, was er niemand die hem kende. Dat was in 2010. Toen belde Johan Derksen, of ik in de uitzending wat over Jordania wilde vertellen, want hij wist dat ik die kende van mijn tijd in Georgië. Ik ken Johan al vijftig jaar, hij is ongeveer even oud als ik, we hebben nog tegen elkaar gevoetbald. Tegen dat soort mensen kan ik héél moeilijk *nee* zeggen, ik heb echt totaal geen ruggengraat.

En dus zegde ik toe om in *Voetbal International* iets over Jordania te komen vertellen. Nou, daar ben ik flink tekeergegaan want alles wat ze over Merab zeiden, dat klopte niet. Ik zei dingen als: *Je moet niet ouwehoeren met mij of ik geef je voor je eikel of: Donderstraal toch op, man, doe niet zo achterlijk*, zo praat ik nou eenmaal. Een week later vroegen ze of ik niet nog eens wilde komen en zo ging dat maar door. Toen is René van der Gijp ziek geworden en zat ik er plots één of twee keer per week. Ze willen me ook nu nog maandag én vrijdag in de uitzending. Maar dat kan niet, want op maandag zit ik in *Extra Time* op de Belgische televisie.

Echt, ik zou duizenden euro's per maand méér kunnen verdienen als ik op alle aanvragen voor televisie zou ingaan. Want er is ook nog Champions League en Europa League en dan EK en WK, het houdt niet op.

Maar *Voetbal International* is wel leuk, het is altijd lachen. Je moet het programma ook niet te ernstig opnemen. Als je alles serieus zou nemen van Johan Derksen, dan moet elke voetballer en trainer en voorzitter in Nederland gebukt gaan lopen, want hij gooit het er keihard in, moet ik zeggen. Maar je moet dat met een korreltje zout nemen, het is televisie, het moet een beetje knetteren. Je moet daar tegen kunnen.

Ook *Gijp*: daar lach je je toch kapot mee? Terwijl hij niet altijd méént wat hij zegt of terwijl hij gewoon herhaalt wat hij al tien keer gezegd heeft. Maar die gasten spelen dat zo goed, ook

al gaat het soms helemaal niet over voetbal, de mensen zijn er gek op, de kijkcijfers zijn ongelofelijk! Wat ze doen, is grote klasse. Dat is echt genieten.

Soms zijn er ook ruzies, of toch felle discussies. Dat is niet altijd toneel. Als het er hard aan toegaat, dan merk je dat ook wel vóór de uitzending. Dan zegt Wilfred Genee niks meer tegen Johan of omgekeerd.

René van der Gijp zegt dat hij met Lokeren nog tegen mij gespeeld heeft, in mijn nadagen bij Lierse, ook al herinner ik me dat helemaal niet. René is altijd een grapjas geweest, daar lachte je je bewusteloos mee. Hij zat ooit vier maanden bij Feyenoord, bij de jeugd. Toen nam hij de trein van Dordrecht naar Rotterdam en nam hij een taxi om naar Varkenoord te rijden. En dan zei hij tegen de chauffeur: 'Hier een tientje als je met mijn sporttas achter mij aanloopt naar de kleedkamer.' Zie je 't al voor je? Zo'n jonge gast die richting de kleedkamer loopt, met achter hem een kerel die zijn sporttas draagt. Zó was hij dus toen al. En hij is nog even gek. Een wereldgozer!

Gijp was een leuke voetballer, maar als je 'm aanpakte, zag je 'm niet meer in de wedstrijd. Helemaal anders dan Derksen, die schopte je doormidden, Kraay junior, die kon eigenlijk helemaal niet voetballen, maar was keihard, poeh, en ikzelf.

Wilfred Genee maakt dat als presentator allemaal mogelijk. Zonder hem kan je dat programma niet hebben. Hij slaagt erin om al die gozers met hun harde kop en hun kritiek en hun grappen toch min of meer in de hand te houden. Hij geeft de voorzetten en de anderen reageren. Als iemand anders dan Wilfred dat zou proberen, zou het niet lukken. Ooit wilden ze het programma opdoeken. Maar toen hebben Wilfred en Johan voor een nieuwe aanpak gekozen en hebben ze *Voetbal International* als sponsor genomen. Nou staan de sponsors in de rij, het is gewoon waanzinnig populair.

Alsof het nog niet erg genoeg is, blijken ze mij nou ook te imiteren. In Vlaanderen in het

programma *Tegen de Sterren Op*, en in Nederland in *De TV-kantine*. Dat er één of twee mensen dat doen, dat is tot daaraan toe. Maar ik geloof dat er wel een stuk of tien mensen mij imiteren op televisie, ik word er gek van. *De TV-kantine*: als ik dat zie, dan lopen de tranen me over de wangen van het lachen, en van René ook. Het rare is: ik herken mezelf daar helemaal niet in. Maar ik vind het fenomenaal leuk gedaan.

Soms is dat niet leuk, moet ik zeggen, dat ik nou in beide landen zo bekend ben. Als ik in Nederland naar het voetballen ga kijken, zat ik vroeger op mijn gemak, maar nou niet meer. Ze laten me geen seconde met rust, mijn kleinkinderen worden er gek van. In België was dat al zo, in Nederland is het nu hetzelfde.

Ik ben in Hilversum ook zowat de enige die voluit zegt supporter te zijn van Feyenoord. Als iemand in een programma iets verkeerd zegt over Feyenoord, dan vlieg ik erin. Dat valt op. De mensen zien dat ik geen komedie speel, dat dat mijn cluppie is. Zélf mag ik zeggen dat Feyenoord waardeloos gevoetbald heeft. Maar iemand anders mag dat van mij niet zeggen, want dan word ik boos.

Ik zeg alles, het interesseert me echt geen reet wat een ander daarvan vindt. Ik gooi er alles uit. Nou, daar houden de mensen blijkbaar van. En zo word je dus een bekende Nederlander, daar moet je 65 voor geworden zijn.

Nou, van dat alles word ik dus doodmoe, het is te véél. Er zijn weken geweest... Maandag *Extra Time*. Dinsdag tot en met donderdag Champions League en Europa League, in de studio, of ter plaatse in het stadion. Vrijdag *Voetbal International*. Zaterdagavond naar een Belgische wedstrijd. Zondag naar De Kuip. In het weekend ook altijd wel een jeugdwedstrijd hier of daar. En tussendoor zit ik voor de tv, álles kan me boeien: Norwich tegen Aston Villa, Estudiantes tegen River Plate, Chinese competitie, Noorse beker, Afrika Cup...

Na zo'n week ben ik absoluut gebroken. Zeker nu ik niet meer mag vliegen – door de druk krijg ik bloedingen – en ik dus alle uitwedstrijden, ook naar Barcelona of Bayern München, met de auto moet doen. Daardoor ga ik ook niet naar het WK in Brazilië, hoe jammer het ook is. Ik kan moeilijk met de auto de oceaan over!

Dus heb ik me voorgenomen om minder voor televisie te gaan doen, om meer rust te nemen.

Ik wil de vrijheid om met mijn kont op de bank te gaan liggen en lekker naar voetballen te kijken, zonder dat ik me moet verplaatsen en zonder dat er allerlei mensen aan mijn kop zeuren. Of met vakantie in Zuid-Frankrijk of in Noord-Spanje en dan zonder me te haasten naar Montpellier of naar de training van Barcelona gaan kijken.

Of dit me gaat lukken, zal ervan afhangen of ik *nee* zal kunnen zeggen of niet.

Wat ik ook niet meer doe, is scouting. Ik tip weleens een naam, als mij dat gevraagd wordt. Maar ik werk voor geen enkele club meer, ook niet voor Vitesse, ook niet voor Feyenoord. Ik wilde dat wel doen voor Feyenoord, maar toen ik eens toevallig naar Aalst ging kijken, zag ik daar twee scouts zitten van Feyenoord. Ik vroeg: *Wat doen jullie hier?* Nou, als ze vinden dat ik het niet alleen kan hier in België, dan moeten ze me niet meer bellen. En toen ben ik gestopt, zo zit ik nu eenmaal in elkaar.

OVER BOSKAMP

Broer Aad Boskamp: ‘We praten nooit over voetbal’

Jan Boskamp heeft een jongere broer, Aad Boskamp. Zelden zijn twee broers zo verschillend geweest als Jan en Aad. ‘Ik trek meer naar vader en hij meer naar moeder’, vertelt Aad vanuit zijn huis in Rotterdam. ‘Ik ben toch wat rustiger, kan mezelf langer controleren dan Jan, die, net als moeder vroeger, veel vlugger losbarst. Ik kijk wel uit voordat ik iets zeg, Jan gooit alles er meteen uit, dat is het verschil.’

Terwijl Jan al zijn hele leven bezeten is van voetbal, heeft Aad niet de minste interesse voor voetbal: ‘Ik heb ook wel gevoetbald, hoor, bij HOV Crooswijk. Jan was natuurlijk stukken beter en vooral: hij ging er honderd procent voor, voetbal was álles voor hem. Ik vond voetbal af en toe een leuk tijdverdrijf met de vrienden, meer niet. Eigenlijk kon het spel me niet echt boeien. Ik werkte liever met mijn handen, karweitjes gaan opknappen bij de mensen enzo. Bij ons thuis was het duidelijk: of je ging naar school, of je ging meteen werken. Eén dag thuiszitten na school, dat ging nog net, maar de dag erna moest je al werk hebben. Anders was je een luie donder, zo was dat. En dus ging ik al snel werken hier en daar.

Uiteindelijk heb ik 33 jaar voor de gemeente gewerkt. Voetbal heeft me al die tijd nauwelijks wat gezegd. Ik denk dat ik Jan één keer in België heb zien spelen, dat is alles. Ik kijk ook nooit naar voetbal op televisie, ik lees het niet in de kranten. Tegenwoordig schoppen ze ook meer op de man náást de bal dan op de bal zelf, ik vind er niks aan.’

Zo liepen ook de levens van Aad en Jan uit elkaar, hebben ze elkaar eigenlijk vele jaren nauwelijks gezien. ‘Niet dat we ruzie hadden, helemaal niet!’, zegt Aad. ‘Hij zat in dat voetbalwereldje in België en ik werkte gewoon in Rotterdam. We leefden op onszelf, kun je

zeggen, we hadden het ook te druk met ons eigen leven. Moeder hield van die krantenknipsels bij over wat Jan deed en zo vernamen we nog eens wat over zijn carrière. Het is toen zijn vrouw gestorven was en mijn vader had gemerkt hoe verwilderd Jans tuin werd, dat we op het idee kwamen dat ik zijn tuin zou onderhouden. Dat doe ik dus. En zo zien we elkaar soms nog eens. En sinds Jan wat vaker naar De Kuip komt, komt hij ook hier weleens op bezoek. Néé, over voetbal praten we dan niet, natuurlijk!’

Weet iemand in Rotterdam dat Aad de broer is van de *beroemde* Jan? ‘Er zijn er natuurlijk wel die dat weten, maar daar wordt verder niets over gezegd’, zegt Aad. ‘Als ze me vragen: “Ben jij de broer van Jan, die voetballer?”’, dan zeg ik: *Ja, dat zal wel*, en dat is het dan. Dat vind ik ook helemaal niet belangrijk. Als we ’t maar goed hebben, meer hoeft niet.’

Zo hebben Aad en Jan toch nog iets gemeen: ze zijn allebei ge-wél-dig nuchter...

Vriend en Feyenoorder Wim Jansen: ‘Hij vaart zijn eigen koers’

Boskamp vergeet niet snel. Zijn vijanden mogen op eeuwige achterdocht rekenen, zijn vrienden op eeuwige trouw. In het begin van de jaren zestig reed hij met buurjongen en straatkameraad Wim Jansen van hun volkswijk in het noorden van Rotterdam naar Feyenoord in het zuiden van de stad, honderden keren over en weer. ‘In het begin reed Jan op zo’n brommertje en zat ik achterop’, vertelt Wim Jansen. ‘Daarna kocht ik een autootje en reed hij mee met mij.’

Toen de twee vrienden – Wim was twee jaar ouder – samen bij de jeugd van Feyenoord voetbalden, wisten ze nog niet dat hun loopbanen er later heel anders zouden uitzien. Jan verhuisde al vrij vroeg naar België, Wim werd een waar Feyenoord-icoon. Hij speelde er vijftien jaar, al voetbalde hij ook nog voor de Washington Diplomats en zelfs voor Ajax. Wim Jansen speelde liefst 65 interlands voor Oranje. Ook daarna bleef Jansen meestal Feyenoord trouw: als jeugdtrainer, als (assistent-)trainer, als technisch directeur en als begeleider van de jeugdtrainers. Tussendoor was Jansen ook één jaartje actief bij Lokeren en was hij verder met succes trainer in Japan, Schotland en Saudi-Arabië.

‘Toen Jan en ik samen speelden bij de jeugd van Feyenoord, was dat nog in het WM-systeem’, vertelt Wim. ‘Dat wil zeggen: in de aanvalslinie stonden een diepe spits, twee buitenspelers, een rechtsbinnen en een linksbinnen. Ik speelde meestal linksbinnen, Jan rechtsbinnen. Wij waren toen dus allebei uitgesproken offensief ingestelde spelers. Later zijn we allebei als het ware een lijn achteruit gezet, zijn we eerder defensief ingestelde voetballers geworden.’

Terwijl Jansen al snel een vaste stek verwierf in de A-ploeg van Feyenoord, op het middenveld naast Hasil en Van Hanegem, was Boskamp zowat eerste invaller en verliet hij Feyenoord zelfs na een conflict met trainer Coerver.

‘Jan moest natuurlijk opboksen tegen geweldige voetballers, Feyenoord had toen een wereldploeg. Hetzelfde bij Oranje: het was niet aan de orde voor Jan om toen spelers als Neeskens, Crujff en Haan uit de ploeg te spelen. En dan was er die botsing met Coerver, die Jan het een en ander beloofd had en die beloftes niet nakwam. Daar kan Jan absoluut niet tegen. Hij is zelf altijd goudeerlijk en correct en hij verwacht van andere mensen precies hetzelfde. Net als ik is hij gevormd door de Feyenoord-mentaliteit van toen: rechtdoorzee, hard werken en niet mopperen. Om toen te overleven bij Feyenoord moest je hard zijn, ook voor jezelf. Maar het heeft ons wel enorm veel karakter opgeleverd, wat ons in onze latere loopbaan veel geholpen heeft.’

Wim Jansen en Jan Boskamp zijn altijd vrienden gebleven, hebben elkaars carrière gevolgd. ‘Jan heeft zijn eigen keuzes gemaakt en daar stond hij ook altijd honderd procent achter. Hij wist precies wat hij wilde en hij doet ook altijd precies wat hij zelf wil. Dat moet je respecteren. Wat anderen daarvan denken, dat interesseert hem helemaal niet. Hij vaart zijn eigen koers.’

Vriend en RWDM'er Robert L'Ecluse:

‘Een superprof

‘Als er nu één man is van wie ik zou willen dat die in het boek kwam, dan is het wel Robert

L'Ecluse', had Jan gezegd. Robert L'Ecluse is de zoon van wijlen Jean-Baptiste L'Ecluse, de toenmalige voorzitter van RWDM waar Jan acht jaar heeft gevoetbald. Jan heeft een heilig ontzag voor de familie L'Ecluse. Die vriendschap en loyaliteit zijn er dé oorzaak van dat Jan, hoewel hij toch een Gouden Schoen won en met Oranje op het WK '78 heeft gespeeld, nooit voor een roemrijkere club dan RWDM heeft gevoetbald.

Terwijl Jan spelers als Morten Olsen, Benny Nielsen en Nico de Bree naar Anderlecht zag vertrekken en bijvoorbeeld Willy Wellens naar Standard, clubs waar zo veel meer prijzen en prestige te halen vielen, bleef Jan RWDM trouw. Hij zag en wist dat het na die titel in 1975 langzaam maar zeker bergafwaarts ging met de club. En toch bleef hij, zelfs tot de kwaliteit van de spelers rond hem bedenkelijk werd, tot hij als het ware nog de enige superman was in een poel van bescheiden talent. De laatste der Mohikanen.

Dat Boskamp dat dééd, lag aan zijn band met de familie L'Ecluse die haar Nederlandse *skipper* in ruil ook altijd financieel verwend heeft.

'Johan is altijd een heel speciaal geval geweest', vertelt Robert nu, nog altijd een vriend van Boskamp. 'Je moest weten hoe je hem moest aanpakken. Maar als je dat wist en je kreeg zijn vertrouwen, dan had je een vriend voor het leven.'

Toen Boskamp bij RWDM belandde, telde de club twee voorzitters en liefst zes vicevoorzitters. 'Dat was natuurlijk zo ingewikkeld omdat RWDM het product was van een fusie', zegt Robert. 'Dan moet je aan véél verschillende mensen postjes geven, dat is normaal.'

Robert hielp zijn vader mee waar hij kon, zonder dat hij een officiële functie bekleedde binnen de club. 'De discussies die ik heb meegemaakt tussen Boskamp en Michel Verschueren, die toen manager was bij RWDM! Eigenlijk waren dat twee dezelfde, hè: alle twee koppige doordrijvers, de ene op het veld, de andere in zijn kantoor. Twee kemphanen met hetzelfde moeilijke karakter op één erf: dat moest wel botsen. Jan was bezeten door voetbal, Michel was bezeten door zijn werk. Zoals Michel het altijd zei: "24 uur van de 24 beschikbaar voor de club!" De ene wilde niet onderdoen voor de andere.'

Iemand als Boskamp, dat hadden ze in het Belgisch voetbal, toen al overspoeld met buitenlanders en vooral Nederlanders, nog niet echt meegemaakt. 'Johan was een *ballenfretter*, hij wilde altijd alles controleren', zegt Robert. 'Iedereen moest in dezelfde richting denken en kijken als hij, anders werd hij woedend. Totaalvoetbal, dat was toen echt Hollands, en dat wilde hij hier ook invoeren. Die bezetenheid combineerde hij met een enorme clubliefde.'

'Ook dat intensief werken met de jeugd zoals hij dat wilde, dat was echt revolutionair voor

ons. Hij was altijd aan het zeuren hoeveel beter het was bij Feyenoord op het gebied van accommodatie en apparatuur en zo. Hij nam ons zelfs mee naar Feyenoord om te laten zien wat er zogezegd allemaal nodig was om de spelers honderd procent voor te bereiden op een wedstrijd.'

'Een superprof, anders kan ik niet zeggen. Hij dronk niet, hij rookte niet, hij zat niet achter de meisjes aan. Goudeerlijk ook en een bescheiden man, een volksmens. En wat voetbal betreft abnormaal fanatiek of prettig gestoord zoals ze dat in Nederland noemen. Hoe vaak hebben we niet tot diep in de nacht over voetbal zitten lullen? Johan stond op met voetbal en hij ging slapen met voetbal. En 's nachts droomde hij nog van voetbal ook. Toen ik hem onlangs op televisie zag, vond ik zelfs dat zijn hoofd op een bal begon te lijken... Oei, oei, als hij dat leest, zal hij weer kwaad zijn. Maar dat doen we gewoon graag, elkaar dollen, dat is altijd lachen.'

'Pas op: Johan is keihard, maar niet van binnen, hè. Hij heeft een harde schors, maar binnenin is het *koekenbrood*. Eindeloos praten over voetbal, dat is geen probleem. Maar verder zal je van hem niet zo veel vernemen, dat houdt hij voor zichzelf. In de periode dat zijn vrouw ziek was, praatten we daar eigenlijk nauwelijks over. Johan heeft zijn *jardin secret*: je zult nooit álles weten van hem. Zijn gebreken? Vrienden hebben geen gebreken!'

Johan Derksen:

'Schat van een jongen, volstrekt authentiek'

'Jan Boskamp en ik kennen elkaar al sinds 1966. Toen verschenen onze namen voor het eerst in het Tableau de la Troupe Eredivisie, de jaarlijkse lijst met contractspelers in de krant *Sport & Sportwereld*. Boskamp bij Feyenoord tussen Hans Kraay senior, Eddy Pieters Graafland, Ove Kindvall en Coen Moulijn. Mijn naam kwam voor op de spelerslijst van Go Ahead, tussen Peter Ressel, Pleun Strik, Henk Warnas en Nico van Zoghel. Op 6 mei 1967 ontmoetten we elkaar in de finale van de competitie voor betaalde jeugdteams. Go Ahead won in Deventer, voor elfduizend toeschouwers met 2-0. Feyenoord was de sterkste in de return in De Kuip, dankzij uitbinker Boskamp, en tijdens het beslissende duel in Deventer werd Go Ahead met 0-4 afgedroogd, waardoor Feyenoord kampioen van Nederland werd. Ik had een

zwak gekregen voor Boskamp.

Op het veld was hij een genadeloos harde, vervelende tegenstander, maar na de wedstrijd was hij een schat van een jongen. Hij gedroeg zich als een ongecompliceerde havenarbeider, volstrekt authentiek. En elke keer als Boskamp aanschuift bij *Voetbal International*, verbaast het me weer dat hij nog steeds precies dezelfde spontane Rotterdammer is die ik in 1966 leerde kennen, een uniek *character*.’

SPELERSCARRIÈRE

1955 - 1962 HOV Crooswijk

1962 - 1969 Feyenoord

1969 - 1970 Holland Sport

1970 - 1974 Feyenoord

1974 - 1982 RWDM

1982 - 1984 Lierse SK

Gouden Schoen in 1975 (als eerste niet-Belg)

Twee interlands:

5 april 1978: Tunesië - Nederland 0-4 (na 65 minuten ingevallen voor Willy van de Kerkhof);

11 juni 1978, WK Argentinië: Nederland - Schotland 2-3 (na 10 minuten ingevallen voor Johan Neeskens).

TRAINERSCARRIÈRE

1984 - 1987	Lierse SK
1987 - 1989	Verbroedering Denderhoutem
1989 - 1992	SK Beveren
1992 - januari 1993	KV Kortrijk
januari 1993 - 1997	Anderlecht
1997 - oktober 1998	AA Gent
mei 1999 - december 1999	Dinamo Tbilisi (Georgië) en nationale ploeg van Georgië
februari 2000 - december 2000	RC Genk
2001 - november 2002	Al Wasl (Dubai)
2004 - 2005	Kazma (Koeweit) en nationale ploeg van Koeweit
2005 - 2006	Stoke City (Engeland)
juli - augustus 2006	Standard Luik
november 2007 – 2009	FC Dender
mei – december 2009	SK Beveren

PALMARES

1991

Beveren: kampioen in de Tweede Klasse

1993 - 1995

Anderlecht: 3 x nationaal kampioen en 1x Beker van België (1994)

1999

Dinamo Tbilisi: nationaal kampioen

2000

RC Genk: Beker van België

COLOFON

© 2013 Voetbal International, Gouda

AUTEUR	Wim De Bock
EINDREDACTIE	Femke Wijnia
VORMGEVING	Remy Best
DRUK	Koninklijke Wöhrmann, Zutphen
DRUKWERKBEGELEIDING	Geert Gortzak
COÖRDINATIE	Marieke Derksen
OMSLAGFOTO	Stefan Schipper

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaand schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN Nederland: 978 90 6797 037 2

NUR: 491

voetbal
INTERNATIONAL

Licentieuitgave voor België:

Borgerhoff & Lamberigts

www.borgerhoff-lamberigts.be

isbn 978 90 679 70 372

Dit eBook is voorzien van een watermerk met identificatiecode :
BjQINVM2Az9XMVA5BTFeawk2VmVbZQI5Wz4JbwM4BDEFNQA7U2MONVI1 -
5248221c06d41